

vergadering **39**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 24 juni 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	7
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande herstructurering bij winkelgroep FNG	
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ontslagen bij winkelgroep FNG	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de problemen bij FNG	
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de betrokkenheid van PMV bij de noodlijdende modegroep FNG	7
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de handhaving van de coronamaatregelen door de lokale besturen	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de handhaving van corona-exitmaatregelen	16
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	22
ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe cijfers van Kind en Gezin voor de Vlaamse Rand waaruit een snelle ontnederlandsing blijkt	22
ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies dat resultaten van afstandsonderwijs enkel in rekening mogen worden gebracht als die positief zijn	26
ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gedeeltelijke vernietiging door de Raad van State van omzendbrief RO 2017/01 'Een gedifferentieerd ruimtelijk transformatiebeleid in de bebouwde en de onbebouwde gebieden'	
ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot de omzendbrief Ruimtelijk Transformatiebeleid	29

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het warmteactieplan in woonzorgcentra	34
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de kansarmoede-index van Kind en Gezin	
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de cijfers inzake kansarmoede bij kinderen	
ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over kinderarmoede in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de kinderarmoede in Vlaanderen	37
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de lange wachttijden aan de Vlaamse autokeuringscentra	44
ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de opvolgingsprocedure voor uitbestede werken bij het Agentschap Wegen en Verkeer	47
ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jaarverslag 2019 van de Brusselse vicegouverneur betreffende de naleving van de taalwetgeving in Brussel-Hoofdstad	50
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	55
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5	
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9	
ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020 – 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15	
Algemene bespreking	55
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5	
Artikelsgewijze bespreking	102
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9	
Artikelsgewijze bespreking	102
ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020 – 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15	
Artikelsgewijze bespreking	103

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft het verkooprecht voor de verlenging van de domicilietermijn bij aankoop van een woning en voor de uitbreiding van het tarief bij de aankoop van een woning bij ingrijpende energetische renovatie – 300 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	103
Artikelsgewijze bespreking	104
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies – 322 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	104
Artikelsgewijze bespreking	104
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	105
REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2019 – 11-A (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2019 – 45-B (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2019 – 46-B (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2019 – 48-B (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft – 221 (2019-2020) – Nr. 1	
Bespreking en stemmingen / Voorstel tot spoedbehandeling	105
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft – 221 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	107
Algemene bespreking	107
Artikelsgewijze bespreking	108
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5	
Artikelsgewijze stemming	108
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9	
Artikelsgewijze stemmingen	109
Hoofdelijke stemming	110
ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020 – 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15	
Artikelsgewijze stemming	110
Hoofdelijke stemming	111

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft het verkooprecht voor de verlenging van de domicilietermijn bij aankoop van een woning en voor de uitbreiding van het tarief bij de aankoop van een woning bij ingrijpende energetische renovatie – 300 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	111
Hoofdelijke stemming	112
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies – 322 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	112
Hoofdelijke stemming	112
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft – 221 (2019-2020) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	113
Hoofdelijke stemming	113
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	113
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	116
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	116

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals al enkele maanden zijn we hier niet met alle volksvertegenwoordigers tegelijk aanwezig omdat ook wij ons aan de coronamaatregelen moeten houden.

Ik heb de fractieleiders van de zeven partijen vertegenwoordigd in dit parlement vanochtend gecontacteerd met de boodschap dat de minister-president om persoonlijke redenen verontschuldigd is voor het bijwonen van het debat over de begroting. Iedereen ging ermee akkoord dat minister-president Jan Jambon zich mocht en kon verontschuldigen.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de Groenfractie zijn in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken de heer Björn Rzoska als vast lid vervangen door de heer Stijn Bex en mevrouw An Moerenhout als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Björn Rzoska.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande herstructurering bij winkelgroep FNG

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ontslagen bij winkelgroep FNG

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de problemen bij FNG

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de betrokkenheid van PMV bij de noodlijdende modegroep FNG

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): FNG, opgericht in 2003, had het toen vooral over schaalgrootte en schaalvoordeel, 'big data' online om zo te kunnen besparen op leveranciers, aankoop, personeel, productiekosten enzovoort. Het was met andere woorden een vrij interessant businessmodel dat probeerde in een bepaalde sector winst te maken op een totaal andere manier. Dat leek zeer aantrekkelijk, ook voor banken en voor PMV, die 25 miljoen euro heeft geïnvesteerd. FNG kennen we allemaal onder de namen Brantano, fred + ginger, Etam enzovoort.

Maar door overnames maskeer je ook waar je groeit en waar je winst maakt. Door de jaren heen zien we een zeer niet-transparant kluwen ontstaan met een complexe aankoopstructuur via Zwitserland-Hongkong, met holdings, met communautaire vennootschappen enzovoort. Niemand heeft nog zicht op de aandeelhoudersstructuur. Een kat vindt er zijn jongen niet meer in terug.

Brantano was gestart met nieuwe concepten die niet zijn gelukt. Men is voorraden beginnen door te verkopen aan andere juridische structuren en recent heeft men een gerechtelijke reorganisatie aangevraagd om negentig dagen bescherming te krijgen tegen schuldeisers.

Wat zien we? In 2019 was er een omzet van 490 miljoen euro met een totale schuldenlast van 730 miljoen euro, waarvan twee derde via lening en met een nettoresultaat van min 292 miljoen euro. Het personeel in Nederland is al deels afgedankt. Er zouden ook ontslagen vallen in België. Er zijn vragen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) over 2018 die nog niet zijn beantwoord. Er is ook een kritisch rapport van ABN AMRO.

Je kunt je de vraag stellen wat dat hier komt doen. In FNG zit ook kapitaal van PMV, een overheidsinvesteringsvehikel. Tot oktober investeerde PMV 5 procent of ongeveer 25 miljoen euro. In oktober 2019 gebeurde er een structuurverandering waardoor dit op 7,3 procent zit. Sinds december is de investeringsdirecteur van PMV en lid van de raad van bestuur van FNG nu ook voorzitter van FNG.

De voorzitter: Dus, uw vraag luidt?

Andries Gryffroy (N-VA): Wat zijn de gevolgen voor PMV en Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Annouri had problemen met de trein, maar is nu van het station naar hier aan het hollen. Mevrouw Gennez, u mag eerst uw vraag stellen.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, FNG, de groep boven Brantano en fred + ginger, zit in heel slechte papieren. Dat wisten we helaas al langer. Al sinds 2018 stellen financiële waarnemers zich vragen. De beurswaakhond FSMA doet onderzoek: roekeloze overnames, een gebrek aan transparantie en een dubieus bedrijfsmodel waarbij men dacht via schulden privébedrijven te moeten overnemen in een krimpende markt van de 'fashion retail'. Dit alles kost vandaag al bijna driehonderd mensen hun job en waarschijnlijk nog veel meer.

Nóg maar eens driehonderd jobs, minister, naast Swissport en zoveel kleinere bedrijven bij wie het water tot aan de lippen komt. En volgens het Planbureau moet de piek in de werkloosheid nog komen. In 2020 en 2021 zouden er 100.000 jobs sneuvelen. In 2021 stevenen we af op een piek in de werkloosheid van bijna 12 procent. En dat is vooral een drama voor al die Vlaamse gezinnen, hardwerkende gezinnen.

En dat, minister, tegen een achtergrond van een VDAB in volle herstructurering. Ook daar schrapte u eerder 400 jobs. En de vorige regering stuurde ook al 150 trajectbegeleiders, die mensen moeten begeleiden naar een nieuwe job, de laan uit.

Minister, onze vraag is, heel concreet, vooral voor die driehonderd mensen wier job nu al sneuvelt: hoe zult u de getroffen werknemers van FNG en alle andere, begeleiden naar een nieuwe job en verzekeren van duurzame jobs? Ik dank u.

De voorzitter: Ik laat collega Annouri nog even op adem komen van zijn spurtje van het station naar hier.

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, minister, we moeten het hebben over investeringen met ons belastinggeld. Ik denk dat u het met me eens bent dat we heel goed moeten omspringen met al het belastinggeld dat ons wordt gegeven door de mensen die nu aan het kijken zijn, en dat we dat geld moeten geven aan de dingen die echt belangrijk zijn, aan de kerntaken, aan zaken waar iedereen iets aan heeft.

Zoals de collega's al hebben geschetst, blijkt dat er 25 miljoen euro werd geïnvesteerd in FNG, een groep die boven een aantal kledingwinkels, zoals Brantano, staat. Dat geld is grotendeels verloren. Het is een behoorlijk grote som om te investeren in kledingwinkels, bovendien van een bedrijf waarvan het financieel beheer op zijn zachtst gezegd niet al te best lijkt. Ik stel mij daarbij de vraag: is het dat soort investeringen dat de overheid moet doen?

Nu, deze beslissing is genomen en ze valt helaas niet terug te draaien. Maar we moeten wel voorkomen dat die dingen nog eens gebeuren. ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) investeert in totaal een portefeuille van een half miljard euro in ongeveer 1200 bedrijven. Ik vind het heel belangrijk dat we investeren in bedrijven die een grote meerwaarde hebben en die financieel goed beheerd zijn.

Minister, was de Vlaamse overheid op de hoogte van de financiële mogelijkheden bij FNG? Zijn er nog andere risico's verbonden aan dit dossier? Wat kunt u doen om de screening beter te maken en te voorkomen dat de risico's in de toekomst groter worden?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, reizen met de trein is altijd een avontuur, zeker als de trein waarin je zit, plots in panne valt. Maar goed.

Minister, we hebben deze discussie al een paar keer gevoerd in de commissie, namelijk het economisch kerkhof dat de coronacrisis zou veroorzaken. Vorige week hebben we in de commissie een debat gevoerd over de ontslagen bij Swissport, deze week lezen we wat er gebeurt bij FNG. Bij Swissport vallen er 1400 ontslagen, bij FNG spreekt men op dit moment van een kleine 300 ontslagen. Dat zijn enorme cijfers, en die hebben vooral een enorme impact op al die mensen, al die gezinnen die hun job verliezen.

Maar in het dossier van FNG vallen er twee dingen op: enerzijds uiteraard de crisis en de ontslagen, de jobs die verloren gaan, maar anderzijds een ongelooflijk mismanagement. Als je het dossier leest, vraag je je af hoe het kan dat dat zo lang is kunnen gebeuren, dat vermogende families die mee hebben geïnvesteerd, banken die mee hebben geïnvesteerd, de overheid die via PMV mee heeft geïnvesteerd, niet hebben gezien dat er van alles schortte, niet klopte aan dat dossier.

Volgens mij is het ook daarom dat meerdere collega's die vragen stellen, want het is onbegrijpelijk dat we vanuit de overheid zo'n structuur mee op poten hebben gezet en mee hebben gefinancierd.

Minister, we zullen het ongetwijfeld ook over PMV als structuur hebben en over die financiering. Maar mijn eerste belangrijke vraag gaat over de driehonderd mensen die ontslagen zijn. Dat is een enorme crisis. Zoals ik daarnet al zei, zijn dat gezinnen die nu met een enorm ontwrichtend gebeuren te maken hebben. Minister, hoe zult u die driehonderd mensen begeleiden vanuit VDAB? Welke extra sporen zullen worden opgezet? En vooral, vorige week hebben we de

discussie gevoerd over Swissport, deze week over corona: welke structuur zult u als overheid opzetten om ervoor te zorgen dat de mensen die hun job in de toekomst zullen verliezen, zo goed en zo snel mogelijk zullen worden geholpen?

De voorzitter: Minister Crevits, u hebt zowaar acht minuten.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de vragen.

Eerst en vooral wil ik mijn medeleven betuigen aan de mensen die in de problemen geraken door dit dossier. Het is niet het eerste dossier. Vorige week hebben we het inderdaad – jullie hebben er al naar verwezen – gehad over de problemen in de luchtvaartsector. Morgen bespreken we in de commissie van het Vlaams Parlement de problemen in de horeca die eraan komen, ondanks alle steunmaatregelen die worden genomen. En vandaag hebben we het hier over het dreigend – het is nog niet definitief – collectief ontslag bij FNG, een heel grote speler in de modesector.

Voor zij die – ik ga starten – geïnteresseerd zijn in de financiële zaken, ga ik toch een beetje uitleg geven, en ook een motivering waarom er is geïnvesteerd. In een tweede luik ga ik dan in op de situatie van de werknemers en op wat we als overheid kunnen doen.

Ten eerste, de financiële betrokkenheid. Collega's, jullie mogen niet vergeten – het is makkelijk om nu te zeggen: dikke schande – dat FNG het bedrijf is dat jaar geleden Brantano heeft gered. De Nederlandse eigenaar Macintosh was failliet en toen is FNG op de proppen gekomen. PMV, ons Vlaams zeer succesvol vehikel dat intussen een geïnvesteerd vermogen heeft van 940 miljoen euro en elk jaar winst boekt, heeft in december 2017 beslist om minderheidsaandeelhouder te worden in FNG. Ze hebben dat gedaan vanuit het PMV-TINA-fonds (transformatiefonds). Het leek in 2017 ook een bijzonder motiveerbare beslissing.

In mei 2018 is er een tweede investering gebeurd vanuit PMV. Men heeft toen beslist om te investeren in het kapitaal voor een bedrag van ongeveer 7,5 miljoen euro. De totale kapitaalparticipatie van PMV in het bedrijf bedraagt 21,5 miljoen euro.

Daarnaast is PMV sinds 2016 ook betrokken, via een achtergestelde lening van 10 miljoen euro, via Mezzanine Partner, een fonds met particuliere gelden waar PMV in participeert. PMV is voor 23 procent aandeelhouder maar is ook betrokken bij die achtergestelde lening.

Tot slot, net voor het uitbreken van de coronacrisis, heeft Gigarant – het waarborgvehikel – beslist om een bankgarantie te geven met een lopend bankkrediet van 20 miljoen euro. Gigarant staat een beetje autonoom tegenover de Vlaamse overheid. Professor Schoors is er voorzitter van.

Dat zijn dus vier momenten waarop hetzij PMV, hetzij Gigarant beslist hebben om in het bedrijf effectief enerzijds een participatie te nemen, en anderzijds ook een lening te verstrekken.

Als ik kijk naar het doel van PMV, dan bestaat het er net in om Vlaamse ondernemers met beloftevolle concepten te steunen. In die zin worden de beslissingen die door PMV zijn genomen, gemotiveerd. Gigarant heeft in het begin van dit jaar nog een waarborg gegeven. In het bedrijf werken zoveel mensen, het was alle hens aan dek om te proberen tot een oplossing te komen.

PMV zal nu via het personeelslid – de heer Gryffroy heeft naar hem geschreven – dat eind vorig jaar voorzitter van de raad van bestuur is geworden, net om orde

op zaken te stellen, grote inspanningen leveren om de toekomst van het bedrijf veilig te stellen. Via de Raad van Toezicht zal FNG uiteraard alle maatregelen nemen om de processen van interne controle op scherp te stellen. Financieel is het dus alle hens aan dek. Alles is zeker nog niet verloren, maar we moeten zoeken wat er precies verkeerd is gegaan en hoe we orde op zaken kunnen stellen.

De aangekondigde ontslagen. Uiteraard voeren wij in Vlaanderen een activerend herstelbeleid. VDAB heeft zich ook een nieuwe rol toegeëigend. U hebt daar vorige week het eerste staaltje van kunnen zien. Ik heb in het parlement – en jullie waren allemaal zeer tevreden over – aangekondigd dat, in het kader van het dossier Swissport, VDAB niet wacht tot de procedures lopen en tot ze formeel mogen tussenkomen, maar dat men onmiddellijk inspanningen gaat doen om aan de mensen het pakket aan te reiken tot wie ze zich kunnen richten als er een ontslag is.

Onmiddellijk heeft de socialistische vakbond ABVV gereageerd: 'Dat is veel te vroeg. Je mag dat niet doen. Je moet een periode van rust in acht nemen.' Ik was daarover een beetje gechoqueerd want ik vind persoonlijk dat, als ik in het parlement vragen krijg om toch een beetje een assertieve rol op te nemen, ik er dan vanuit ga dat de vakbond daar zeer tevreden mee zou zijn. Het is de bedoeling dat VDAB dat systematisch doet. Ik heb gezegd dat er voor Swissport een interregionale cel komt waar de drie gewesten samen willen werken om de tewerkstelling te garanderen.

Ik sluit ook absoluut niet uit dat dit ook voor de retail zo gebeurt. U weet dat de modesector zeer gevoelig is aan wat gebeurd is; mensen zeggen dat er eigenlijk drie seizoenen geïmpacteerd zijn: het lopende, het volgende en de creatie. Het is belangrijk dat, zeker nu VDAB ook voor mensen in tijdelijke werkloosheid initiatieven aan het nemen is, we heel snel en goed mensen proberen op te leiden en te begeleiden naar nieuwe jobs. Wat nog veel belangrijker is, is die jobs in de sector proberen te houden. Dat is de reden, collega's, waarom we zulke financiële instrumenten ook hebben klaarstaan om onze bedrijven te helpen.

Tot slot, mevrouw Gennez, u zei dat deze regering heeft beslist om vierhonderd mensen bij VDAB te ontslaan. Dat is absoluut onjuist. Het gaat hier niet over naakte ontslagen, maar wel over mensen die met pensioen gaan en niet zullen worden vervangen. Aan het aantal mensen dat voor de jobbegeleiding of -bemiddeling zorgt, wordt absoluut niet geraakt. Ik heb gisteren nog samengezeten met de gedelegeerd bestuurder van VDAB over het plan om nu al proactief in te grijpen bij mensen die tewerkgesteld zijn in sectoren waar nog ontslagen kunnen vallen. Hetzelfde verwacht ik van de sectorconvenanten die gesloten worden en waar nu voor het eerst, collega's, ook intersectoraal aan opleidingen zal gewerkt worden. Dat is cruciaal in gevoelige sectoren. Als je intersectoraal opleidt, maak je mensen ook weerbaar om in nieuwe jobs en sectoren aan de slag te gaan.

Dit is dus een gevoelig dossier, dat ontzettend veel mensen raakt en uiteraard ook de investeringen door Vlaanderen, maar als ik op dit moment het dossier bekijk, begrijp ik perfect waarom PMV indertijd die beslissingen genomen heeft. Dat Gigarant dan op een cruciaal moment een waarborg verleent, is in deze context perfect te begrijpen. Leuk is het niet en het probleem is het grootst voor die mensen die nu hun job dreigen te verliezen. Het is zeker alle hens aan dek.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u zult het me niet kwalijk nemen dat ik terugkeer naar de core van mijn vraag. Mijn vraag was niet om een vergelijking te maken met Swissport en een link te leggen met VDAB. Ik wil het hebben over de corporate governance. Die mismatch waarvan hier sprake is, is verontrustend, want FNG is intussen ook voor een stukje een publiek bedrijf geworden. 7,3 procent van de aandelen zijn in handen van PMV. De aandelen zijn intussen gezakt

in waarde en dat betekent dat de 21,5 miljoen euro nog een waarde van 4 miljoen euro heeft. De achtergestelde lening en waarborg door Gigarant kunnen waarschijnlijk nog wel teruggewonnen worden.

Waar het mij echter over gaat, is dat eind december 2019 een voorzitter wordt aangeduid, die de investeringsdirecteur is van PMV, en dit in een bedrijf waar op dat ogenblik al alle lichten op rood stonden. Was het een goed signaal om net die persoon als voorzitter van de raad van bestuur aan te duiden? Wij ageerden toen als een publiek bedrijf binnen FNG. of was het niet beter om op dat ogenblik de stekker eruit te trekken en te kijken wat er op dat ogenblik nog gerecupereerd kon worden?

Caroline Gennez (sp.a): Minister, het is dringend tijd voor een ambitieus sectorplan voor handel en horeca. Corona en de economische crisis voorspellen een krimp van 20 procent in die sectoren. Ik denk dat u aan tafel moet met de sectorfederatie Comeos voor non-food, met de werknemers en met een ambitieus pakket maatregelen vanuit de Vlaamse Regering. Het is belangrijk voor de leefbaarheid van onze steden en gemeenten dat die handel en horeca opnieuw kunnen opleven. Focus op jobs, focus op duurzame investeringen en focus op een digitalisering van onze economie door de versterking van de e-commerce, en zorg voor een duurzame, verankerde toekomst van onze handel en horeca hier in Vlaanderen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, u hebt een punt wanneer u zegt dat investeringen in beloftevolle bedrijven, die ook veel potentieel hebben voor onze economie, een goede zaak zijn. In dit geval ging het inderdaad over FNG, maar u haalt ook Mezzanine Partners aan. Dat is de holding boven onder andere Veritas, winkels voor snit en naad.

Ik denk dat er nog een derde voorwaarde is: PMV investeert alleen in die bedrijven waarvan de normale kapitaalmarkten, zoals de banken, de financiering niet kunnen garanderen of waar het publieke geld niet naartoe gaat. In dit geval is in het verleden ook wel aangetoond dat die bedrijven nog gebruik konden maken van die andere wegen. De vraag is dan of we de screeningsmethoden niet moeten bijstellen voor lopende dossiers, want dat zijn er door de coronacrisis nog vele en het instrumentarium van PMV zal nog meer gebruikt worden. In de toekomst is het nog belangrijker dat we laten zien dat we het belastinggeld echt wel in die bedrijven stoppen waarvan we zeker zijn dat het risico beperkt blijft.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Maar ik wil toch even aansluiten bij collega Gryffroy. U haalt terecht aan dat FNG zoveel jaren geleden onder andere Brantano heeft overgekocht, en dat dat heel wat jobs heeft gered. Maar als we kijken naar de bijna driehonderd jobs die we dreigen te verliezen, zijn het grootste aantal werknemers die nu weer op straat dreigen te komen de mensen van Brantano. Dat zijn de bedrijven die het hardst getroffen zullen zijn. Het was dus eigenlijk een uitstel van executie in plaats van een overname.

Zoals mijn collega al heeft aangehaald, waren er wel al signalen dat er van alles niet klopte. Als je in dossiers hoort wat daar allemaal is fout gegaan en wat er allemaal naar boven komt – niet enkel in de media maar ook gewoon bij mensen die erbij betrokken zijn –, dan is het moeilijk om dat goed bestuur te noemen. Dat is heel 'ontransparant'. Ik ga er verder niet te veel woorden meer aan vuil maken, maar het is echt hallucinant. Dan stel ik mij ook de vraag of er op geen enkel moment signalen of knipperlichten zijn gekomen richting PMV dat er echt problemen waren rond transparantie, problemen rond aankopen of problemen met financiering? Of is dat absoluut niet gebeurd? Want wat je nu ziet, is eigenlijk echt onbegrijpelijk.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er zijn 287 jobs bedreigd bij Brantano en Fred + Ginger, midden in de coronacrisis. En dat komt niet in de eerste plaats door de coronacrisis, maar door wanbeheer in de afgelopen jaren. Er wordt gezegd dat dit maar het topje van de ijsberg is en dat er nog heel wat meer jobs op het spel staan.

De CEO die dit zinkende schip net op tijd heeft verlaten, noemde zichzelf graag de ambitieuze arend, naar zijn scoutstotem. De ambitieuze arend, die brandt van ambitie, scherp en wendbaar is. Maar een week voor de aandelen van zijn bedrijf op de beurs geschorst werden, vloog hij ervandoor, niet als een arend maar als een aasgier. Hij laat 287 ontslagen achter zich.

En wie heeft daar allemaal in geïnvesteerd? De Vlaamse overheid. U zei het net: het gaat over miljoenen via aandelen, leningen, waarborgen, voor een bedrijf dat miljoenen kwijtgeraakte in dubieuze transacties, dat louche constructies opzette met andere vennootschappen, en dat maanden vertraging oploopt met de waarborg. Ik vraag mij dan af of daar geen controles op zijn gebeurd, en of er geen voorwaarden vasthangen aan het krijgen van steun.

De voorzitter: En wat was uw vraag?

Jos D'Haese (PVDA): Mijn vraag is welke stappen u nog gaat ondernemen om te voorkomen dat die mensen hun job kwijtraken, of om die jobs nog te redden. Want u hebt heel terecht gezegd dat die jobs nog niet geschrapt zijn, daarover wordt nu onderhandeld.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord, want ik ben blij dat u kort op de bal wilt spelen. Ik ben blij dat u in de eerste plaats voor die 287 mensen die hun job dreigen te verliezen, en voor hun gezinnen, niet op de rem gaat staan, zoals de socialistische vakbond vraagt in het kader van Swissport, maar dat u volop inzet op een effectieve begeleiding. En daar heeft VDAB met zijn 5056 personeelsleden effectief voldoende capaciteit voor, collega Gennez.

Ik ben ook blij dat u het bedrijf niet laat vallen, dat u de stekker er niet uit hebt getrokken. PMV is inderdaad een heel kleine aandeelhouder, maar ik denk dat het een totaal foute keuze zou zijn ten aanzien van alle personeelsleden, van de bedrijven die in deze groep betrokken zijn en van de hele keten die daaraan vasthangt, om er gewoon de stekker uit te trekken, zoals collega Gryffroy hier net voorstelde. Ik denk dat dat een foute keuze zou zijn. Minister, we moeten er alles aan doen om dit bedrijf recht te houden en zo veel mogelijk jobs te redden. Maar tegelijk wil ik u ook vragen om ervoor te zorgen dat er qua interne controle, transparantie en reorganisatie stappen vooruit worden gezegd.

De voorzitter: Dat was een duidelijke vraag.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil ook vragen dat het management van het bedrijf effectief ter verantwoording wordt geroepen. Als hier foute dingen zijn gebeurd, moeten de verantwoordelijken hun verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Het is hier al meermaals aangehaald dat er inderdaad veel ontslagen zullen vallen. Het is ook al aangehaald dat de Financial Services and Markets Authority (FSMA) eigenlijk op de hoogte was van die dubieuze overnames en van die dubieuze transacties, maar dat er eigenlijk niets aan gebeurd is.

In het kader van het Vlaamse relanceplan gaan we investeren met Vlaams geld, dus met geld van de burger, maar ook met privé-gelden. We moeten vermijden dat we dergelijke toestanden nog kunnen tegenkomen. Daarom is mijn vraag welke toezichtmechanismen de overheid gaat inbouwen om dergelijke situaties in de toekomst tegen te gaan.

De voorzitter: Dat was nu eens perfect en mooi binnen de tijd, collega Malfroot.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Van twee dingen één. Ik heb jullie uitgelegd dat er op het moment dat PMV de investeringsbeslissingen genomen heeft, aldus de informatie die ik vandaag heb, geen vuiltje aan de lucht was. In 2019 zijn de problemen ontstaan. Je bent dan voor 7 procent aandeelhouder van dat bedrijf. Collega Gryffroy, u zegt nu dat het beter geweest was als men toen de stekker er had uitgetrokken. Dat zou echter pas verschrikkelijk geweest zijn voor het bedrijf, want de investeringen waren er. Als je voor 7 procent aandeelhouder bent van een beursgenoteerd bedrijf, kan je niet zeggen dat je ribbedebie bent.

De raad van bestuur van FNG heeft zelf iemand aangesteld om voorzitter te worden van de raad van bestuur, die inderdaad werknemer was bij PMV, met als bedoeling de zaken recht te trekken en om, zoals andere mensen hier vragen, de belangen van het personeel ook veilig te stellen. Sindsdien is de bal aan het rollen gegaan. Er zijn collega's die vragen naar de controlemechanismen. U weet dat FSMA vragen gesteld heeft, die niet beantwoord werden. Dat moet nu allemaal gebeuren. Zijn er fouten gemaakt in het bedrijf? Ik ben minister bevoegd voor Economie en Werk en ga me daar niet over uitspreken omdat ik dat nog niet weet. Dat zal allemaal gebeuren in het kader van de lopende onderzoeken. In elk geval weet ik dat het niet de schuld is van de personeelsleden die nu dreigen de dupe te worden van wat gebeurt. We moeten dus inderdaad alle hens aan dek roepen om die personeelsleden te redden.

Collega D'Haese vraagt wat we gaan doen. Collega, kijk naar de procedures. Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel is er een collectief ontslag dat dreigt en dat gepaard gaat met een faillissement. Dan wordt er een curator aangesteld en wordt er heel snel een outplacement opgestart. Ofwel wordt er onderhandeld in het kader van een collectief ontslag, niet in het kader van een faillissement maar in het kader van een reorganisatie. Dan moet het sociaal overleg zijn rol kunnen spelen en moeten werkgevers en vakbonden kunnen spreken met elkaar. Wij staan klaar met VDAB om te begeleiden, maar ik onderhandel niet mee. Dat is iets dat in de bedrijfscontext moet gebeuren en dat hier nu ook aan de gang is. Want vooralsnog is er geen ontslag, al is er wel een dreigende wolk van ontslag.

Collega Vande Reyde, u vraagt of men dan begin 2020 nog een waarborg moet geven. Maar u hebt het zelf gezegd: het is misschien wel te begrijpen waarom men dat doet, omdat men op zo'n moment zoveel mogelijk jobs van de personeelsleden wil redden. Ik heb hier ook van jullie al heel veel vragen gekregen om alstublieft de waarborgmechanismen in Vlaanderen ter beschikking van bedrijven te stellen die het moeilijk hebben, niet door corona maar wel sinds corona. Probeer die ook te redden. Dit was een dossier waarover je misschien kunt discussiëren, maar waarbij de raad van bestuur van Gigarant beslist heeft om toch nog die waarborg toe te staan.

Collega Gryffroy, u hebt gelijk, het is geen waarborg in laatste rang, hij komt nog voor de banken, dus op zich is dat misschien nog te redden. Maar ik hoop vooral dat er nu snel duidelijkheid komt in de situatie daar, dat er orde op zaken gesteld kan worden in het bedrijf en dat er zoveel mogelijk jobs gered worden.

Onder andere collega Gennez zei: maak een plan voor horeca, maak een plan voor de retailsector. Collega Gennez, wij hebben de voorbije maanden elk café en elk restaurant in Vlaanderen een overbruggingsvergoeding gegeven van in totaal 12.500 euro – en er is ondertussen nog wat bijgekomen – om de moeilijke situatie door te komen. Ondertussen hebben we geduwd om de sectoren weer open te krijgen. Ik hoop oprecht dat straks – de persconferentie is bezig – nog meer zuurstof gegeven wordt aan onze bedrijven, aan de markten in Vlaanderen, aan de mensen, om volop opnieuw te kunnen ondernemen in alle veiligheid.

Ondertussen is een groep experts aan het onderhandelen over een goed relanceplan voor Vlaanderen, maatschappelijke relance en economische relance. Ik hoop dat men daar snel tot resultaten komt en dat we inderdaad een consistent plan kunnen maken. Ik zal me er fenomenaal voor inspannen om ervoor te zorgen dat mensen kunnen ondernemen op een veilige wijze en dat Vlamingen ook gestimuleerd worden om opnieuw te investeren in de consumptie. Want als niemand naar de winkel gaat, niemand aankopen doet, dan kan je natuurlijk niet tot een volwaardige relance komen. Met dat doel, collega's, hebben we met de Vlaamse Regering nog een aantal stevige weken te gaan en hoop ik dat we, samen met de experts, tot een zeer goed plan kunnen komen.

Andries Gryffroy (N-VA): De vraag van de stekker was een open vraag. Mijn vraag was: als je zoveel signalen krijgt, was het dan niet beter geweest dat? Maar dit opent nu juist een interessant debat over waar we in moeten investeren in de toekomst. Hier was er al een probleem voor corona, maar corona zal versneld processen vernietigen die niet werken. Dat is het disruptief model. We moeten dus durven nadenken over welke economie we wel willen voor de toekomst. Zoals we eerder ook al gevraagd hebben in de resolutie, zouden we graag hebben dat de relancecomités daar een stappenplan voor aanreiken zodat we een langetermijnvisie hebben op basis van wie wel en wie niet, niet op basis van figuren en namen, maar vooral op basis van inhoud, duurzaamheid, digitalisering, enzovoort, en die ook een democratisch debat waard is in het parlement en waarin bepaald kan worden waarin een overheid investeert in de toekomst. Zal dat dan zijn op een robuuste lange termijn? Zal het dan zijn in strategische sectoren, in sleutelondernemingen? Dat is een open debat in het parlement waard.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, PMV is een publieke investeringsmaatschappij, geen private-equitymaatschappij. Ze moet dus aanvullend optreden aan wat de private sector doet. Het geld van de Vlaamse belastingbetaler, minister, is te kostbaar om op te souperen aan die wilde dromen van ambitieuze arend. We hebben nood aan duurzame relance, aan duurzame overheidsinvesteringen. U weet wat rendeert. Investeer in publieke infrastructuur, in fietspaden die er in Vlaanderen schabouwelijk bij liggen, investeer in energierenovatie, laat PMV daar een rol spelen. Dan zullen we inderdaad vanuit de overheid, vanuit de Vlaamse Regering, vanuit dit Vlaams Parlement mee werk kunnen maken van economische welvaart en verankering van Vlaamse jobs. Maak nu de juiste keuzes, 'the time is now', en om een slogan uit de jaren 80 te parafraseren: 'no time to waste' voor duurzame, sociale, inclusieve economische relance.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): In plaats van de schuld rond te delen, is het belangrijker om lessen te trekken en te kijken waar overheidsinvesteringen naartoe moeten gaan. Er zijn drie voorwaarden, denk ik. Het moet een meerwaarde hebben voor de hele economie: onderzoek, ontwikkeling, dat soort zaken. Het moeten financieel gezonde bedrijven zijn; dat is hier duidelijk niet het geval geweest. Het moet ook gaan over een duidelijk gebrek aan kapitaalverschaffing op de private markt. In de toekomst moeten we daar verder op toezien, dat is ook maar fair tegenover alle kleine ondernemers die nu aan het kijken zijn en niet van genereuze steun kunnen genieten.

Imade Annouri (Groen): Minister, iedereen weet dat corona zo'n crisis is waardoor er nog veel meer jobs verloren zullen gaan, dat is onvermijdelijk. We kunnen dat betreuren, maar dat is onvermijdelijk. Iedereen weet ook dat we nu een momentum hebben om de economie in een andere plooi te leggen. We hebben hier al veel discussies over gehad, en de collega's hebben gelijk: de discussies zullen nog voortgaan in dit parlement over het feit dat we moeten investeren in publieke infrastructuur, in duurzame jobs, in verankering van jobs. Dit is het moment om dat te doen, dat hebben ook heel wat experts in de hoorzittingen aangegeven. Maar dan is één ding wel heel duidelijk: het publieke geld dat we uitgeven, het overheidsgeld, het belastinggeld dat we uitgeven, moet dan ook zo goed mogelijk maximaal benut worden. Dan kunnen we niet veroorloven dat er gefoefeld wordt met geld, dat er dingen worden opgezet die absoluut niet kloppen, en dat daardoor bedrijven geen jobs redden, maar gewoon bepaalde mensen verrijken. Dat is een les die we moeten leren uit wat er nu gebeurd is. We moeten dat echt doen als we de juiste stappen vooruit willen zetten in deze tijden van relance in coronatijd.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de handhaving van de coronamaatregelen door de lokale besturen

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de handhaving van corona-exitmaatregelen

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): De afgelopen maand kregen we onze vrijheid voor een groot deel terug. Maar toch blijven er een aantal strikte coronamaatregelen noodzakelijk. De premier heeft er daarnet ook een aantal afgekondigd in de persconferentie. Het blijft ook cruciaal om ons aan die coronamaatregelen te houden om die tweede piek straks te vermijden. Het coronavirus is niet verdwenen. De afgelopen week zagen we beelden van massafeestjes, en dat doet pijn aan de ogen van iedereen die zich inzet in de strijd tegen het virus, van de zorgsector tot de horecasector, van het onderwijs tot de koppels die hun huwelijksfeest hebben moeten uitstellen, van de mensen die iemand verloren in de afgelopen maanden, van iedereen die zich wel houdt aan die maatregelen. Er waren honderden mensen die aan het feesten waren in Elsene, in Hasselt, en ook op het Europacollege in Brugge.

De coronamaatregelen handhaven op openbare pleinen en in publieke ruimtes is duidelijk niet eenvoudig. De steden en gemeenten hebben een aantal mogelijkheden, zoals GAS-boetes, plaatsverboden, samenwerken met de politie. Maar toch zijn er nog een aantal lokale besturen die een stap verder gaan. Zo sloot men in Oostende een hoffelijkheidscharter af waarbij men afspraken maakte met de horecasector en het nachtleven. In Hasselt is er een 'last call' zoals in de Britse pubs. In Kortrijk is er een druktebarometer. Er zijn steden die extra bewakingscamera's en bewakingsagenten inzetten. Dat is goed. We moeten de lokale autonomie van de lokale besturen respecteren, want ze hebben dat de afgelopen maanden goed gedaan, maar we moeten hen verder blijven ondersteunen, want het is geen eenvoudige strijd. Minister, hoe zult u de lokale besturen helpen in hun strijd om preventief maar ook curatief de coronamaatregelen te waarborgen op openbare pleinen en in de publieke ruimte in het algemeen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, vanuit een gelijkaardige bezorgdheid richt ik mijn vraag aan u. Collega's, de cijfers rond de coronabesmettingen en -overlijdens gaan de goede kant op. Dat is vandaag bevestigd door de versoepelingen die daarnet zijn aangekondigd vanuit de Nationale Veiligheidsraad. Tegelijk tonen buitenlandse voorbeelden maar ook lokale besmettingshaarden aan dat het coronatijdperk zeker niet voorbij is. De afgelopen dagen en weken en zeker het afgelopen weekend konden we vaststellen dat het steeds moeilijker wordt om de maatregelen te doen naleven.

Collega's, we kunnen daarover terecht verontwaardigd zijn. Wat onze fractie betreft, moet er uiteraard worden opgetreden door de ordediensten en de politie als er overtredingen zijn. Maar, minister, het dwingt ons ook om sterker te werken aan het noodzakelijke draagvlak voor deze maatregelen en te gaan zoeken naar de oorzaken van het feit dat mensen blijkbaar een drang voelen om die maatregelen te overtreden. We zien dat het draagvlak voor de maatregelen erodeert en dat mensen een begrijpelijke behoefte hebben aan sociaal contact en ontspanning.

Collega's, het is hier heel warm in deze zaal. We zien dat de zomerse temperaturen die drang waarschijnlijk nog wat versterken. Voor lokale besturen is de grote opdracht om de komende maanden in deze context op het terrein de noodzakelijke maatregelen waar te maken. Ze worden met het afbrokkelende draagvlak geconfronteerd. Er ligt dus toch wel een zeer prangende vraag op tafel: hoe zal de Vlaamse Regering op het terrein het draagvlak voor deze noodzakelijke maatregelen vergroten? Hoe zullen we daarin de lokale besturen op het terrein ondersteunen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank aan de twee collega's voor de vraagstelling. Het is inderdaad een zeer warm thema in een heel warme ruimte. Laat me beginnen met te zeggen dat zolang er geen vaccin bestaat tegen COVID-19, maatregelen noodzakelijk zullen zijn en dat wij als samenleving heel behoedzaam en zorgvuldig moeten omspringen met hoe wij met elkaar omgaan en hoe we ervoor zorgen dat het virus zoveel mogelijk wordt teruggedrongen.

Als u me vraagt waarom sommige mensen zich daar niet aan houden, dan denk ik dat iedereen in deze ruimte het antwoord wel kent. Mensen zijn natuurlijk na die vele maanden moe aan het worden, zijn het voor een stuk beu. Bij jonge mensen is er de frustratie dat ze jong zijn en zich willen amuseren. Er zijn heel veel argumenten voor aan te halen. Er zijn de dalende cijfers die die mensen geruststellen en dan denken ze dat het blijkbaar voorbij is.

Maar de realiteit is natuurlijk dat het nog niet voorbij is. Als we dan de beelden zien van het Flageyplein, dan kan ik alleen maar zeggen dat dat niet oké. Dat is totaal onverantwoord. Dat is ook heel weinig respectvol naar al die mensen die slachtoffer geweest zijn, en al die mensen die zich ook inzetten, bijvoorbeeld in de zorgsector. Ik vind dat onverantwoord en ik betreur dat ten eerste.

Wat kunnen we daaraan doen? Eerst en vooral: het is de verantwoordelijkheid van elke burger. We kunnen natuurlijk naar de overheid kijken, maar het begint bij ons, bij ons allemaal. Het besef dat een zekere discipline en een zeker respect voor die regels nodig zijn, begrijpen dat die regels niet gemaakt zijn om ons te 'ambeteren', maar om ons te beveiligen, en dat uitdragen aan je kinderen, aan je omgeving, aan medeburgers, daar zelf een voorbeeld proberen in te zijn: ik denk dat het daarmee begint.

Ten tweede hebben lokale besturen ook een grote verantwoordelijkheid, evident. Ze staan het dichtst bij de burgers, hebben een taak, hebben een impact en

kunnen daar het verschil maken. En ze doen dat ook in Vlaanderen. Er zijn een aantal voorbeelden aangehaald. In Hasselt heeft collega Vandeput op een heel goede manier ingegrepen. In Dessel hetzelfde voor onze andere collega. In Brugge hebben de burgemeester en het schepencollege hun verantwoordelijkheid opgenomen.

Als bestuur kun je drie zaken doen. Ten eerste is er het preventieve. Men heeft die ervaring lokaal, met risicobeheersing, een preventief actieplan. Men gaat praten met actoren, met jongeren, met de horeca, met het nachtleven, met culturele organisaties, en proberen een goede risicoanalyse te maken, en duidelijke afspraken, zoals het hoffelijkheidscharter in Oostende. Dat is aangehaald, net als Hasselt. Een goede maatregel is de 'last call'. Iedereen weet dat het dan gedaan is, en vertrekt. Men moet goede afspraken maken, mensen wijzen op hun verantwoordelijkheid en preventief handelen.

Het tweede is sensibiliserend werken. Eerst dacht ik dat het mijn goede collega Ben Weyts was die zoiets had uitgevonden, maar in Kortrijk heeft men blijkbaar Stan de Afstandsman. Het had van collega Weyts kunnen zijn. Dat is de man die je aanleert dat je anderhalve meter afstand moet houden. In Roeselare is er een straatartiest die mensen eigenlijk op een ludieke manier heeft gesensibiliseerd. We hebben de circulatieplannen. Er is ook de druktebarometer van Kortrijk. Er zijn dus heel veel manieren, ook op sociale media, om lokaal te kunnen sensibiliseren.

Het derde luik is natuurlijk het handhavingsluik. Dat is op de eerste plaats federaal, maar ook wat dat betreft, zijn er mogelijkheden die een lokaal bestuur heeft, zoals het sluiten van panden, een plaatsverbod, een samenscholingsverbod, het stilleggen van activiteiten die uit de hand lopen.

Ik zal al die voorbeelden, die goede initiatieven meenemen in de handleiding die we hebben over de relance, en op de website www.vlaanderenhelpt.be, om die te delen met de andere lokale besturen, ter inspiratie en ter aanmoediging, om zeker nu te proberen al het mogelijke en het onmogelijke te doen om mensen bewust te houden van het feit dat ze die regels moeten respecteren. Anders dreigt er altijd een tweede golf, en dat zal veel erger zijn voor al die mensen die nu willen genieten, dat zal erger zijn voor onze economie, dat zal erger zijn voor het uitgaansleven dan als men nu gewoon de regels respecteert. Er is wat meer ruimte, er is wat meer zuurstof, er worden bijna elke week meer dingen mogelijk. Wel, houd u daaraan op een correcte manier, gebruik uw verstand. Nogmaals proficiat aan de lokale besturen voor hun inzet, en de vraag om dat pad verder te bewandelen.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik denk dat het een goed idee is om het in de handreiking op te nemen. Ik denk dat het ook een goed idee is om daar samen met de VVSG over na te denken, maar dat doet u. In de commissie hebben we het eigenlijk al gehad over die handreiking, samen met de VVSG. Toen zei men dat bijvoorbeeld die GAS-boetes niet het meest ideale systeem zijn. Men ziet dat meestal systemen van onmiddellijke inning worden gebruikt, omdat dat gemakkelijker is. Ik denk dat we die ervaringen echt moeten delen, zeker met de evenementenmatrix in het vooruitzicht. Die komt er nu en zal deze zomer belangrijk zijn. Ziet u die problemen vooral opduiken in steden? We hebben al de hele tijd over steden gesproken, maar hebt u ook specifieke ideeën over hoe men daar in kleinere gemeenten beter mee aan de slag kan gaan? Of is dat niet nodig?

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Voor alle duidelijkheid: ik denk dat heel dit parlement zich aansluit bij uw veroordeling van de geziene escapades. Ik denk dat iedereen aanvoelt dat die ongepast en

onverantwoord zijn, en dat ertegen moet opgetreden. Ik ben echter blij dat het antwoord alvast suggereert dat we niet in die verontwaardiging zullen blijven hangen. We kunnen dat immers natuurlijk vaststellen en daar keer op keer verontwaardigd over zijn, en we zien ook dat er bij de ene situatie meer verontwaardiging is dan bij de andere, maar ik denk dat we een diepgaander antwoord zullen moeten formuleren. U geeft daarvoor al een aantal suggesties en mogelijke insteken.

Ik denk dat sensibilisering echt een versterkte aandacht moet krijgen. Er is de voorbije maanden al zeer veel informatie op mensen afgekomen, maar het lijkt mij toch noodzakelijk erover na te denken hoe we er op nieuwe manieren voor kunnen zorgen dat die informatie opnieuw bij de mensen terechtkomt. In die zin vraag ik me ook af of we dat enkel aan de lokale besturen kunnen overlaten. Moet Vlaanderen niet nog een aantal extra initiatieven voor campagnes nemen? Het zal ook echt noodzakelijk zijn om mensen die specifieke behoeftes uiten, een perspectief te geven. Daarbij wil ik toch pleiten voor specifieke aandacht voor jongeren en andere doelgroepen. Er zijn nog een aantal groepen die zich echt nog altijd wat vergeten voelen.

Ten slotte, u wees daarnet zelf op het risico van een tweede golf. De VVSG heeft de voorbije maanden regelmatig verklaard meer te willen worden betrokken. Ligt er al een plan van aanpak op tafel als we eind deze zomer of vroeger vaststellen dat er een tweede golf komt, om de 'lessons learnt' uit de eerste golf mee te nemen, en bent u daarover in overleg met de VVSG?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik hoor de afstandsman in Kortrijk, de straatartiest in Roeselare maar toen ik naar Brussel reed, hoorde ik een aantal getuigenissen van jongeren die door het coronavirus zijn getroffen en die een oproep doen naar hun leeftijdsgenoten om de exitmaatregelen te respecteren. Uit de vraag van beide collega's blijkt immers overduidelijk dat steden en gemeenten het de voorbije weken en maanden heel hard te verduren hebben gekregen. Ze hebben ook heel veel creativiteit en veerkracht aan de dag gelegd. Vanaf het eerste uur, van bij de lockdown, stonden zij in de vuurlinie en vaak werden ze daarbij niet geholpen door de diffuse communicatie. En nu staan zij opnieuw in de vuurlinie. Er worden van hen een relanceplan en -maatregelen verwacht maar ook dat zij de exitmaatregelen handhaven. De voorbeelden van afgelopen weekend wijzen nog eens op die noodzaak.

Vandaar, minister, mijn vraag naar mogelijke maatregelen. Is er al overleg gepleegd met de burgemeesters en/of de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) over een mogelijke tweede golf en de rol van de steden en gemeenten daarin?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de lokale besturen krijgen inderdaad een grote verantwoordelijkheid en hebben die ook genomen. Ze verdeelden bijvoorbeeld eerder mondmaskers dan de federale overheid en toen eindelijk de filters er waren, federaal, werden die ook netjes gedropt bij de gemeentehuizen om ze te verdelen, wat nu ook gebeurt met de strategische stock voor de zorgverleners. De instructies van de veiligheidsraad waren natuurlijk ook, om het zacht uit te drukken, moeilijk uit te leggen, laat staan te handhaven. Vandaar mijn vraag, minister: kunt u initiatief nemen om ervoor te zorgen dat een vertegenwoordiging van de lokale besturen rechtstreeks wordt betrokken bij dat beleid van die Nationale Veiligheidsraad? Dan zou er inderdaad een groter draagvlak zijn en zou die handhaving ook gemakkelijker zijn.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik heb begrepen dat er wordt gewerkt aan een draaiboek om te sensibiliseren, en dat is nodig. Maar het probleem is dat de man in de straat zich nu afvraagt waarom hij zich nog aan al die maatregelen houdt en waarom iedereen die de regels overtreedt, niet meer wordt gestraft. Zeker met grote betogingen en andere grote manifestaties heeft de man in de straat die wel een barbecue houdt voor vier of voor tien personen het gevoel dat alles zomaar straffeloos kan gebeuren.

Minister, welke acties zult u ondernemen voor de lokale besturen om die straffeloosheid weg te werken, het gevoel dat alles mag en kan? Zult u extra inzetten op personeel, op politie tijdens het weekend want de meeste overtredingen gebeuren natuurlijk tijdens een grote manifestatie of 's nachts om één uur wanneer de mensen zich beginnen te vervelen of naar huis moeten. Hoe zult u daar extra op inzetten, want het is op dat moment dat de problemen zich voordoen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Kom uit uw kot maar doe niet te zot. Dat is de nieuwe slogan die de ronde doet maar blijkbaar hebben sommigen die niet helemaal goed begrepen. Als we de beelden zien van de feestvierders die alle regels aan hun laars lappen, dan worden we daar allemaal kwaad van, en terecht, want dat is onaanvaardbaar.

Steden en gemeenten spelen een belangrijke rol bij de aanpak van de coronacrisis, het is hier al vaker gezegd, en die rol kan alleen maar groter worden. Voor de volgende maanden denkt men eraan om de lokale overheden een grotere rol te geven wanneer er heropflakkingen zouden zijn. Hun rol zal dus belangrijker worden. Zij hebben de voorbije maanden al heel veel preventief gewerkt, en dat is zeker een goede zaak.

Minister, het is goed dat u de voorstellen die daar zijn gedaan, verder zult verspreiden maar we moeten ook geen excuses zoeken. Wie hardleers de regels aan zijn laars blijft lappen, moet daarvoor een boete krijgen. De Federale Regering heeft een speciale corona-GAS-boete in het leven geroepen. Ik heb gelezen dat sommige steden die ook al gebruiken. Zou het niet nuttig kunnen zijn om ook de andere gemeenten, gezien de grotere rol die ze zullen spelen en de kans om daardoor korter op de bal te kunnen spelen, te overtuigen om die GAS-boetes toe te passen om zo een duidelijk signaal te geven dat we dit niet tolereren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt voor de vele vragen en invalshoeken, en ook voor de steun in de benadering.

Een van de vragen was of ik een verschil zie tussen grote steden en gemeenten. Ik denk dat niet. Elke stad en elke gemeente heeft natuurlijk haar eigen specificiteit, maar ik denk dat dit probleem geen categoriaal probleem is. U ziet dat verschillende soorten mensen op verschillende momenten in verschillende contexten eigenlijk de rol lossen en in de fout gaan. Nogmaals, gelukkig doet het overgrote deel van de mensen het schitterend. Laten we dat ook nooit vergeten. Maar er zijn mensen, op allerlei momenten en plaatsen, die het blijkbaar moeilijk hebben om die regels te volgen. Ik denk dat dat een uitdaging is, ook in de kleine gemeenten. Anzegem bijvoorbeeld heeft ter zake een heel mooie campagne gedaan, heel lokaal, rond de markt. Er zijn dus ook mooie voorbeelden van kleinere gemeenten die sensibiliseren.

Moet Vlaanderen hen niet ondersteunen? Kunnen we het alleen aan lokale besturen overlaten? Neen, absoluut niet. Vlaanderen moet ook ondersteunen. Wij hebben een campagne gehad, check-check-check. Die krijgt nu binnenkort een

opvolger, die begin juli start: #voorelkaar, een campagne waarbij we opnieuw gaan proberen om onze gemeenschap, Vlaanderen, te sensibiliseren en te mobiliseren om zich zo goed mogelijk aan die regels te houden.

Ik heb zelf een dochter die thuis aan haar voorlaatste examen bezig is, aan de unief. Die hebben binnenkort gedaan met studeren. Die hebben maanden hun vrienden niet gezien. Voor die groep zal het een hele uitdaging worden en een grote verantwoordelijkheid om zich ook aan die regels te houden. Want dat is voor hen natuurlijk ook een moment van ontspanning, maar hopelijk ook binnen de regels.

Wat doen we nog? Mobiele teams. We gaan lokale besturen ook nog op een andere manier beschermen. Vooral collega Beke is daar heel hard op aan het werken. Als er een lokale uitbraak is, kan onmiddellijk een mobiel team ter plaatse gaan om het lokale bestuur te ondersteunen. Dat lijkt mij ook een heel belangrijke maatregel.

Een volgende element is het sanctioneren. Ik ben het daar volkomen mee eens. Een integrale aanpak heeft als sluitstuk sanctionering. Anders werkt de rest ook niet. Je kunt preventief heel veel doen. Je kunt sensibiliseren. Maar er is ook een zeker moment waarop je moet zeggen dat je degenen die blijvend in de fout gaan, moet aanpakken en een sanctie moet treffen.

Er zijn twee sporen om dat te doen. Een burgemeester kan samenwerken met de procureur en goede afspraken maken. Het andere spoor is het spoor van administratieve sancties. Er bestaan speciale corona-GAS-boetes, maar er zijn ook de klassieke GAS-reglementen, die door heel wat gemeenten zijn goedgekeurd en die je vaak ook kunt inzetten.

Ik heb een kleine steekproef gedaan in mijn eigen provincie. Ongeveer twee op de drie heeft instrumenten in de gemeentelijke reglementen om te ageren wanneer nodig. Dat kan natuurlijk nog uitgebreid worden. En, collega Ongena, we gaan dat inderdaad ook verder propageren naar de lokale besturen.

Op het einde van de dag blijft het ten eerste maatwerk. Ten tweede is er de grote inzet van lokale besturen en burgemeesters. En die moet je niet onderschatten. Die kunnen dat ook. Die hebben dat ook al bewezen. Daarvoor zijn ze ook burgemeester. Dat is trouwens de mooiste job in de politiek, daar kan ik van getuigen. En ten derde blijft het op de allereerste plaats ook een collectieve verantwoordelijkheid van elk van ons. En dat kunnen we niet genoeg benadrukken. Want je kunt heel veel campagnes doen, je kunt heel veel sensibiliseren, maar op het einde van de dag hangt het af van elk van ons dat we die regels respecteren. En daar kunnen we als Vlaamse Regering niet anders doen dan een beroep doen op de burgerzin van elke Vlaming.

Brecht Warnez (CD&V): De lokale besturen zijn inderdaad straffe besturen, van Kinrooi tot Roeselare. Ze zijn innovatief en creatief geweest om de plaatselijke problemen op te lossen. Ik ben dan ook blij met uw antwoord, minister, in het bijzonder ook met de sensibiliseringscampagne die er zal zijn. Duidelijke richtlijnen zullen heel erg nodig zijn om de burgerzin aan te wakkeren en te duiden. En ik ben het met u eens dat wanneer die burgerzin eindigt, straffen noodzakelijk zijn.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, zo'n vier maanden geleden zijn we overvallen door corona. U hebt dat al af en toe gezegd. Het is ons een beetje overkomen, en dat heeft voor een stuk geresulteerd in een vaak chaotische aanpak, waar een aantal collega's naar verwezen hebben. Het resultaat daarvan is dat steden en gemeenten vaak onder druk zijn gekomen en dat het draagvlak voor een aantal maatregelen snel is afgezwakt.

In een tweede golf zal dat geen excuus zijn, minister. In die zin bezorgt het mij een klein beetje dat u niet echt antwoordt op de vraag of er al overleg is geweest met de VVSG omtrent die tweede golf. *(De minister bevestigt)*

Er is al overleg geweest? Bedankt daarvoor. Ik hoop dat dat geïntensifieerd wordt. Tien weken geleden – u herinnert het zich misschien nog – heb ik in de commissie Binnenlands Bestuur opgeroepen om de VVSG mee te betrekken aan de tafel van de Veiligheidsraad. Ik ben toen een beetje weggezet door een aantal mensen, onder andere door collega Vandeput. Collega Vandaele, ik ben zeer blij dat u hier vandaag vanuit uw eigen lokale ervaring het pleidooi ondersteunt dat Groen al een tiental weken houdt, om die lokale besturen echt mee aan de tafel van de Veiligheidsraad te zetten.

Collega's verwijzen er terecht naar dat de lokale besturen in een eventuele tweede golf nog meer een essentiële rol zullen spelen. Minister, ik hoop alvast dat u die ervaring meeneemt naar de toekomst. Zet de VVSG mee aan de tafel van de Nationale Veiligheidsraad.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Ik stel vast dat minister Weyts niet aanwezig is voor de volgende actuele vraag.

Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.58 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 14.59 uur.*

ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe cijfers van Kind en Gezin voor de Vlaamse Rand waaruit een snelle ontnederlandsing blijkt

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, u weet dat Kind en Gezin eind vorige week nieuwe cijfers bekendmaakte. Het zijn onthutsende cijfers. Het blijkt dat amper een kwart van de moeders die het afgelopen jaar een kind kregen, nog Nederlands spreken binnen hun gezin. Een paar weken daarvoor bleek uit de cijfers van Statbel dat de enorme bevolkingstoename in de Rand voor 80 tot 90 procent het gevolg is van immigratie. Het gaat dan niet om Hollanders of Duitsers; de grootste toename wordt vastgesteld bij Roemenen, Polen en Afrikanen. Bij Roemenen gaat het zelfs om een verachtvoudiging. Het gevolg, minister, is dat ondertussen vier op de tien inwoners in de Rand van vreemde herkomst zijn. In de groep van 0-tot-24-jarigen is de groep van mensen van niet-Belgische herkomst zelfs gegroeid tot 56 procent.

U zult het met mij eens zijn, minister, dat deze bevolkingsexplosie in de Rand, die eigenlijk een immigratie-explosie is, toch een aantal pertinente problemen in de Rand op scherp stelt. Ik heb mij voor mijn opsomming gebaseerd op uw eigen beleidsnota. Ik denk aan het bijna letterlijke afsterven van het Vlaamse en groene karakter, de verhoogde druk op de woningprijzen, de toename van het fileleed en de onveiligheid, het groeiende tekort aan plaatsen in onze scholen, de toenemende islamisering, de pijlsnelle daling van het onderwijsniveau, enzovoort.

U bent, wat het onderwijsniveau betreft, de juiste persoon. Daarvoor verwijs ik naar de dramatische cijfers die naar voren kwamen op het colloquium 'Stand van de Rand'. Daar bleek nogmaals hoe dramatisch het gesteld is met het onderwijsniveau in de Rand. Ik citeer uw eigen onderwijsbeleidsmedewerkster mevrouw Christel Opdebeeck. Zij had het over "een zeer somber beeld en een situatie die echt wel heel erg is". Ik geef één voorbeeld, minister. Bij de leerlingen in het secundair onderwijs in de Rand ligt de schoolse vertraging meer dan een kwart hoger dan in het Vlaamse Gewest.

Minister, zult u de cijfers van Kind en Gezin en van Statbel, die opnieuw een alarmsignaal zijn voor de Rand, aangrijpen om uw Randbeleid te intensifiëren? Ik denk daarbij aan twee zeer concrete beloften: het voorrangsbbeleid voor Nederlandstaligen in het Nederlandstalig onderwijs, en het voorbehouden van kavels voor mensen met een streekbinding.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben de grootste voorvechter van het groene en Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand. Ik doe dat wel graag met correcte cijfers. Op dat vlak wil ik u toch waarschuwen dat het onze zaak geen deugd doet wanneer zaken al dan niet bewust verkeerd worden voorgesteld, en dat u in uw communicatie de cijfers wat verdraait. U zegt dat het aantal anderstalige gezinnen schrikbarend is gestegen. Wat Kind en Gezin bevraagt, is de taal van de moeder. U gooit alle eventueel taalgemengde gezinnen in uw communicatie bij de rest. Vervolgens past u de rekenkunde van de Zweedse kok van The Muppets toe door tot een percentage te komen door gewoon alle percentages van de gemeenten op te tellen en te delen door het aantal gemeenten, even abstractie makend van de bevolking van elke gemeente. Let daarmee toch op, dat doet onze zaak geen deugd, de zaak die we delen: de behartiging van het Vlaamse en groene karakter.

Maar bij uitstek ben ik ook een groot strijder tegen de ontnederlandsing van onze streek. Dat is belangrijk voor de sociale cohesie in onze regio. Ook op het vlak van Onderwijs en aanverwanten is dat belangrijk, net om daar geen leerachterstand te zien en een daling van het niveau in het algemeen. Net daarom hebben we met deze Vlaamse Regering – ik volg dat al heel lang – zowat het sterkste regeerakkoord op het vlak van de verdediging van het groene en Vlaamse karakter van de Vlaamse Rand. Het sterkste regeerakkoord, en niet alleen in woorden, maar ook in daden.

Concrete beleidsinitiatieven, waarvan u er enkele hebt opgesomd, maar ook concrete financiële engagementen, waarbij we alleen voor deze regeerperiode fors meer investeren in de Rand. Voor Halle-Vilvoorde gaat het om 113 miljoen euro extra via allerhande kanalen, ook rechtstreeks via een Vlaams Randfonds waarmee we 20 miljoen euro ter beschikking hebben gesteld om specifieke problematieken aan te pakken in de Vlaamse Rand.

We hebben heel wat op stapel staan, we gaan die strijd zo maximaal mogelijk aan tegen de ontnederlandsing en voor een Vlaams en groen karakter van de Vlaamse Rand. *(Applaus van de heer Karl Vanlouwe)*

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, wat de cijfers betreft, hebben we inderdaad kosten noch moeite gespaard om bij Kind en Gezin de nominale cijfers te krijgen, maar die weigert men te geven. Dit voor de vorm.

De budgetten die u aangeeft, zijn ons ondertussen genoegzaam bekend, en de aankondigingen nog meer. Aan aankondigingen is er bij u nooit gebrek. Onlangs las ik in Knack dat collega's van uw eigen meerderheid u de koning van de aankondigingspolitiek noemen. Ik begin steeds beter te begrijpen wat ze daarmee

bedoelen. Ik heb het daarom eens opgezocht: de voorrangsregeling voor Nederlandstalige leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs, dat kondigt uw partij al aan van in 2012. Ik heb de partijcommuniqués bij.

Minister, de leerkrachten en de ouders willen geen beloften meer, zij willen daden zien. Ik geef een voorbeeld. Een vriendin van mij – u kent de school waar ze lesgeeft – geeft les in een klas van 22 leerlingen. 18 daarvan zijn anderstalig. Bij die 18 heb je dan nog 8 verschillende talen en onder hen nog eens een aantal mensen met gedragsproblemen. Weet u hoe zij 's avonds naar huis komt? Al wenend, al jankend. En weet u waarom? Omdat zij met de beste wil van de wereld haar job niet meer kan uitoefenen als gevolg van de massale influx van anderstaligen. Mijn bijkomende vraag is dan ook heel simpel: wanneer schiet u deze radeloze mensen eindelijk te hulp? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, we hebben samen ons best gedaan om zoveel mogelijk middelen te mobiliseren voor de Vlaamse Rand en dat is deze keer meer dan ooit gelukt. Die 113 miljoen euro zullen we wel degelijk ten volle kunnen gebruiken en inzetten.

Het is een goede zaak dat u als minister van de Vlaamse Rand ook minister van Onderwijs bent, want onderwijs is nog altijd de beste motor voor de promotie van de taalkennis. Om de verdringing tegen te gaan in de keuze van de school in de Vlaamse Rand wil ik u het volgende vragen. Binnenkort komt het nieuwe masterplan met de scholenbouw om meer dan ooit rekening te houden met de Vlaamse Rand zodat we daar voldoende extra capaciteit kunnen bouwen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, inderdaad, de Rand kent specifieke problemen en dat weet iedereen, zeker ook deze regering. Het is voor het eerst dat deze regering zoveel middelen vrijmaakt voor de Vlaamse Rand. Uiteraard is en blijft het Nederlands de belangrijkste hefboom van het inburgeringsbeleid. Dat applaus daarnet was dus zeer terecht.

Minister, op het colloquium hebt u enkele weken geleden twee concrete projecten aangehaald die daar werk van maken, die specifiek inzetten op de taalproblematiek, op de kennis van het Nederlands. Niet enkel op het Vlaamse niveau gebeuren er zaken, ook op het lokale terrein gebeurt er al heel wat, want in alle randgemeenten worden er op maat en op schaal inspanningen geleverd. Ik noem er twee: in Sint-Pieters-Leeuw gaat men alle nieuwkomers actief contacteren en informeren over het aanbod van Nederlandse lessen, van werk zoeken enzovoort. In mijn eigen gemeente werken we met een gemeentelijke verwervingspremie die toelaat dat onze jongeren dat duwtje in de rug krijgen om in de eigen gemeente te kunnen blijven wonen.

De voorzitter: Hebt u een vraag?

Inez De Coninck (N-VA): Minister, op welke manier kijkt u naar die verschillende lokale initiatieven en zullen die verder worden ondersteund?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, geen rand zonder stad en geen stad zonder rand. Ik denk dat er in elke grootstad of in elke grote stad een wisselwerking is tussen de stad en de rand. Uiteraard onderschrijven wij de talloze initiatieven die de Vlaamse Regering neemt om de woon- en onderwijskwaliteit in de Rand hoog te houden en ook de budgetten die daarvoor zijn vrijgemaakt.

Ik heb van thuis uit geleerd dat een goede Vlaming ook goed Frans spreekt. Ik ben daar misschien uniek in, maar tweetaligheid geeft, zoals u terecht hebt aangehaald, niet per se een indicatie van ontnederlandsing en kan ook een verrijking zijn van diegenen die meerdere talen spreken. (*Gelach van Klaas Sloomans*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, overweegt u om samen te werken met de Brusselse Regering om de kwaliteit van het Nederlands in Brussel en de Rand op peil te houden?

Minister Ben Weyts: Mijnheer Sloomans, het siert u dat u toegeeft dat de cijfers niet accuraat zijn, maar ik zou er dan ook geen gecommuniceerd hebben.

Inzake de voorrangsregeling is het heel duidelijk – we hebben daar al verschillende keren in de commissie over gesproken – dat ik wil dat we bij inschrijving voorrang zouden kunnen geven aan mensen die wonen in een gemeente waar secundair onderwijs wordt gegeven ten opzichte van mensen uit bijvoorbeeld het Waalse Gewest. Ik vind het totaal onrechtvaardig dat leerlingen die uit Wallonië komen, wel ingeschreven geraken in een school in Sint-Genesius-Rode en kinderen van inwoners niet. Ik krijg dat niet uitgelegd.

Onderwijsdecreet XXX komt eraan, waarin de taalscreening is opgenomen. Ook daar ligt opnieuw de focus op het Nederlands, waarbij we er alles aan proberen te doen om te verhinderen dat leerlingen in het lager onderwijs starten met een taalachterstand.

Het masterplan Scholenbouw is een andere categorie. We zullen daar zeker en vast aandacht hebben voor de Vlaamse Rand, gewoon omdat de noden daar het allergrootst zijn. Als je vergelijkt met alle regio's, dan komt de Vlaamse Rand er steeds als de meest noodlijdende uit. We gaan die nood ook lenigen.

Tot slot wil ik ook meegeven dat we taalstimulerende activiteiten allerhande ondersteunen. Ik heb net een open oproep gedaan voor taalstimulerende activiteiten die we zullen subsidiëren tijdens de zomervakantie. We hebben maar liefst tachtig dossiers binnengekregen, waarvan twaalf in de Vlaamse Rand. Het is zeer goed dat we ook tijdens de vakantie zullen focussen op het Nederlands en eventuele achterstand zullen bijspijkeren.

Ja, mijnheer Schiltz, ik werk heel graag samen met de Brusselse Regering en met de Franstalige collega's. Ik hoop vooral dat er ook in het Franstalig onderwijs in Brussel extra investeringen komen en dat men ons investeringspad eindelijk zal volgen, want dat zal er ook toe leiden – aangezien we enigszins communicerende vaten zijn – dat we minder druk zullen hebben op het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en de Vlaamse Rand. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, het belangrijkste dat ik uit uw antwoord lees inzake de voorrangsregeling, is dat we nog een beetje geduld moeten uitoefenen. Van een timing is nog altijd geen sprake. Geduld: dat zegt uw partij nu al zestien jaar. 'Geduld, mannekes, het komt wel in orde.' Maar het geduld in de Rand is op. De cijfers staan op rood. Het huis staat in brand.

Drie op de vier jonge gezinnen is anderstalig en 40 procent van vreemde herkomst. Er zijn de nieuwe herkomstcijfers van Statbel, de taalcijfers van VDAB, de prognoses van het Planbureau. En wat is uw reactie? Dat ik de situatie een beetje verkeerd voorstel. In de krant zei u zelfs: 'Die Sloomans, dat is eigenlijk niet zijn boodschap. Dat is eigenlijk gitzwarte reclame voor de Rand.' Het is niet wat ik

zeg dat gitzwart is, maar het zijn de feiten die gitzwart zijn. Als er nu niet wordt opgetreden, dan wordt de Rand een kopie van Anderlecht of Schaarbeek. Ik mag hopen dat dat niet uw ministeriële nalatenschap is.

Wat mij daarbij nog het meest verontrust, is dat u daarbij krak dezelfde argumenten gebruikt die destijds tegen de Vlaamse Beweging zijn gebruikt toen ze waarschuwde voor de gevolgen van de faciliteiten: 'Het zal allemaal wel meevalen, we gooien er wat integratiecheques tegenaan en dan komt het allemaal wel in orde.' Wel, 57 jaar later zien we dat de Vlamingen een marginale minderheid zijn geworden. U zou dat moeten weten als Vlaams-nationalist.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): We verwachten dan ook actie en geen struisvogelpolitiek. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies dat resultaten van afstandsonderwijs enkel in rekening mogen worden gebracht als die positief zijn

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, in Het Nieuwsblad en De Standaard van afgelopen weekend konden we de volgende passage lezen: "Klassensraden krijgen nu het advies van het ministerie van Onderwijs om taken en toetsen, afgenomen in het online onderwijs, alleen maar in rekening te brengen als ze positieve gevolgen hebben voor de eindevaluatie van de leerling in kwestie. Volgens minister van Onderwijs Ben Weyts is dat een faire maatregel." Ik lees maar wat er staat; aan u om te zeggen of dit bericht correct is.

Minister, enkele weken geleden hebben directeurs van het basisonderwijs zwaar gevloekt toen u ineens liet weten dat er twintig leerlingen in een klas mochten zitten, nadat ze zich dagenlang het hoofd hadden gebroken over de bubbels en de regel van 4 vierkante meter.

Ik vermoed dat talloze leerkrachten de afgelopen dagen hun rode balpen haast in tweeën hebben gebeten bij het verbeteren van de taken en de toetsen uit het afstandsonderwijs. Want van hogerhand laat me nu doodleuk weten dat dat allemaal maar om te lachen was. Je zult maar achter leerlingen hun vel hebben gezeten om taken überhaupt te maken en op tijd in te leveren. Een deel van de scholieren heeft daar echt wel zijn voeten aan geveegd. Maar nu komen zij daar gewoon mee weg, want het telt toch niet mee als het slecht is. Welk signaal geeft u op die manier aan de leerkrachten? Dat ze verkeerd gedrag maar door de vingers moeten zien? Dat draagt toch niet direct bij tot een hogere waardering van de leerkrachten, zou ik zo denken? Ik kan er echt niet bij dat u dit een faire maatregel zou hebben genoemd. Waarom laat u de beoordeling niet over aan de scholen, die zelf wel het onderscheid kunnen maken tussen de leerlingen die hun best hebben gedaan, ondanks de omstandigheden, en diegenen die te lui waren om een poot uit te steken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Soms – heel soms – krijg ik het verwijt dat ik te veel communiceer, maar soms communiceer ik blijkbaar toch nog niet genoeg. Want ik blijf het een beetje jammer vinden dat de draaiboeken die wij communiceren,

bijvoorbeeld via Schooldirect, toch niet altijd even goed worden gelezen, ook niet door parlementsleden.

Want er worden hier verschillende zaken door elkaar gehaald. We zijn nu eind juni, net de periode waarin heel wat scholen evaluaties organiseren. Ik haal er even ons draaiboek bij, waarnaar u verwijst. Het gaat over de eerste drie weken van de paasvakantie en de periode van preteaching. In het draaiboek voor de scholen is geen advies gegeven over het al dan niet laten meetellen van online evaluaties tout court, maar wel over het laten meetellen van formatieve evaluaties in de periode voor de paasvakantie en in de preteachingperiode. Dat is dus wel iets anders. Het draaiboek verwijst naar een beperkte periode, met nog heel wat onzekerheid. Maar toegegeven, ook na de paasvakantie, in de periode van de preteaching, hebben we moeten vaststellen dat niet alle scholen er in dezelfde mate in geslaagd zijn om iedereen te kunnen bereiken, niettegenstaande de inspanningen die we met z'n allen hebben gedaan. Maar het lijkt mij niet opportuun om, in die periode, in het kader van die preteaching, leerlingen te bestraffen voor hun soms moeilijke thuis- en leefsituatie of omdat je ze gewoon niet hebt kunnen bereiken. Daar wint niemand bij, de leerling niet en ook de school niet, want indien de resultaten en de beoordeling vervolgens worden betwist, bevind je je natuurlijk op het pad naar beneden.

Net daarom heb ik samen met de onderwijspartners geprobeerd om die periode zo kort mogelijk te houden. Begin mei kwam de verlossing dat we de scholen stelselmatig opnieuw zouden kunnen openen. Ook hier: de opmerking is al weken niet meer relevant.

Trouwens, leerlingen die hun voeten vegen aan onderwijs, betalen daarvoor een prijs, een zware prijs. Als ze er in de periode van de preteaching manifest hun voeten aan hebben geveegd, betalen ze daar nu de prijs voor, in het kader van eventuele evaluaties. En als ze die prijs nu niet betalen, dan zullen ze die in september betalen. Daar doen ze dus niemand een plezier mee.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het een beetje vreemd dat u zegt dat het inhoudelijk niet correct is omdat het veel complexer is. Het gaat over de periode van preteaching en niet over de hele periode. Ik zou dan verwacht hebben dat u dat toch ten minste via uw Twitteraccount zou hebben rechtgezet, want dit heeft echt veel kwaad bloed gezet bij de ouders.

Ik geef een voorbeeld van een tweetje van een boze vader: 'Iedereen geslaagd, ook kinderen die drie maanden niets deden. Ik krijg dat mijn zoon niet uitgelegd. Die zegt mij: 'Pa, je hebt mij de vorige drie maanden honderdtachtig maal blaasjes wijs gemaakt .' Kan iemand van het Departement Onderwijs mijn zoon terug motiveren alstublieft?'

U begrijpt dat dit bij ouders zeer slecht is overgekomen. Het kan inderdaad zijn dat men in de media een amalgaam heeft gemaakt van de verschillende situaties – het is nogal complex, dat begrijp ik ook wel –, maar ik vond toch dat het aan u was om zo'n belangrijk bericht recht te zetten. Ik vind het jammer dat dit niet gebeurd is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, help! De minister moet minder communiceren, maakt een draaiboek, het draaiboek is niet goed want het is te genuanceerd, het moet in een tweetbericht. Dat is de eerste keer dat ik zo'n oproep hoor. Ik zou willen vragen namens onze fractie, minister: doe het toch met draaiboeken en niet met tweets. Draaiboeken zijn voor het onderwijs belangrijk.

Staat er dat er niet moet worden geëvalueerd? Staat er in die draaiboeken dat voor de twee derde van het schooljaar dat normaal is verlopen, alle evaluaties

weg moeten? Neen. Staat er in dat summatieve evaluaties, examens, overboord moeten worden gegooid? Neen. Dus, gooi het niet op een hoopje. Het gaat erover dat men met een opdracht uit de periode die intussen voorbij is, bewust omgaat.

Mijnheer Laeremans, als N-VA-fractie hebben wij vertrouwen in de klassenraden die autonoom zijn en waar geen schoonmoeder of geen schoonvader adviezen aan te geven heeft, maar waar in het kader van de jurisdisering – en dat hebben we hier ook al gezegd – het advies is om goed uit te kijken en zichzelf niet vast te rijden.

De voorzitter: Geen vraag? Gewoon een suggestie. Dat mag.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega Daniëls, minister, dank u voor de verduidelijking want het is natuurlijk te absurd wat hier wordt gezegd. De klassenraden en de scholen zijn autonoom in de beoordeling van de leerlingen. Het is niet aan ons om te zeggen hoe die punten moeten worden gegeven. Evident is het gek om iemand alleen op basis van de resultaten sinds 16 maart te beoordelen. Als iemand goede resultaat heeft gehad en het loopt nadien mis – dat kan door omstandigheden zijn – dan moet men kijken naar de concrete situatie. Dat is ook wat de minister en de heer Daniëls hebben gezegd.

Natuurlijk, minister, met het oog op de toekomst is het een beetje de vraag in welke mate we de leerwinst en de leerachterstand die er tijdens de preteaching-periode is opgelopen, in kaart brengen om er lessen uit trekken, stel dat we opnieuw minstens gedeeltelijk aan afstandsonderwijs moeten doen. Ik weet ook wel dat de precieze omvang pas in september bekend zal worden.

Minister, op welke manier zult u de leerwinst of de effecten van afstandsonderwijs in kaart brengen?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord, wiens dag al niet meer stuk kan door de vermelding van collega Warnez van het kleine dorpje Kinrooi.

De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ja, ik...

De voorzitter: Het mooie kleine dorpje.

Jo Brouns (CD&V): Noem het nog eens? Voorzitter, ik dank u voor deze tussenkomst.

Ik zou namens onze fractie ook heel graag heel nadrukkelijk het vertrouwen in de leerkrachten en de klassenraden willen onderstrepen. Ik vond het artikel ook van weinig respect getuigen: alsof de leerlingen die er met hun pet naar hebben gegooid, zonder meer zouden kunnen passeren.

Onze fractie – maar ik denk ook kamerbreed – heeft geen enkele reden om te twifelen aan onze leerkrachten en de klassenraden. Zij kunnen absoluut garant staan voor een heel faire evaluatie.

Ik verwijs nog even naar de coronadecreten die hiervoor ook mogelijkheden hebben geboden. Dat de nodige mildheid aan de dag wordt gelegd in uitzonderlijke omstandigheden, vind ik niet meer dan normaal, zonder evenwel slechte keuzes te maken voor de toekomstige schoolloopbaan van die leerlingen.

Minister Ben Weyts: Ik onthoud dat ik meer moet communiceren. Ik zal een inspanning doen. De ene zegt dat ik dat via tweets moet doen en de andere via

draaiboeken. Ik heb net zes uur samengezeten met de sociale partners over zo'n draaiboek; dus dat zit goed.

Het advies werd inderdaad in een verkeerd daglicht gesteld. Dat ligt niet aan u. Ik denk dat de krantenkop nogal misleidend was, waardoor het leek dat het over een periode in het heden ging, terwijl het over een aanbeveling of een pedagogische suggestie ging, gemaakt door een breed samengestelde groep van pedadogen, die op de periode van de preteaching en paasvakantie sloeg.

Ook ik heb absoluut vertrouwen in de klassenraad. Natuurlijk zijn we wel bezorgd over de eventuele achterstand die werd opgelopen. Daarom is er een veelheid aan initiatieven genomen, gaande van de zomerscholen tot een aantal dingen die er nog aan komen. Zo proberen we er maximaal voor te zorgen dat we die eventuele achterstand echt kunnen aanpakken. Ik denk dat het goed is dat we vandaag een positief kader hebben waardoor we op 1 september ambitieus van start kunnen gaan, waarbij alle scholen open zullen zijn voor alle leerjaren en alle kinderen. Daar was het ons om te doen, en dat zal op 1 september het geval zijn. Er zullen misschien uitzonderingen zijn, maar de basisregel is dat iedereen opnieuw naar school gaat en dat we die achterstand zullen aanpakken.

Op universitair niveau is men wel al bezig met een evaluatie van het afstands-onderwijs. We hopen dat we daaruit veel zullen kunnen leren, want we nemen ook mee dat dat afstandsonderwijs, dat digitaal aanbod, een van positieve gevolgen is van de coronacrisis. Dat willen we structureel verankeren in ons onderwijs.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik ben blij om te vernemen dat het dus foutieve informatie was die in dat artikel stond. Ik had dat voor een stuk ook wel verwacht, maar het is ook op de radio en televisie aan bod gekomen, en dan vind ik het toch belangrijk dat u een rechtzetting had gestuurd. Dat gaat dan inderdaad niet via een draaiboek, mijnheer Daniëls, maar via een tweet of een persmededeling.

In elk geval vind ik dat leerlingen de volgende dagen een eerlijke evaluatie verdienen, waarbij rekening wordt gehouden met de buitengewone omstandigheden. Dat er in deze periode milder zal worden geoordeeld, lijkt me evident, maar het mag zeker niet gratis gebeuren. Dan fnuik je de motivatie, zowel bij leerkrachten als bij plichtsbewuste leerlingen, en schuif je het probleem alleen maar door naar het volgende schooljaar.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de gedeeltelijke vernietiging door de Raad van State van omzendbrief RO 2017/01 'Een gedifferentieerd ruimtelijk transformatiebeleid in de bebouwde en de onbebouwde gebieden'

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot de omzendbrief Ruimtelijk Transformatiebeleid

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Gisteren lazen we in De Tijd dat de Raad van State op 10 juni 2020 een deel van de omzendbrief uit 2017 heeft vernietigd. Waarover gaat het, collega's? De titel van de omzendbrief 'Een gedifferentieerd ruimtelijk transformatiebeleid in de bebouwde en de onbebouwde gebieden' is een hele boterham. Het vernietigde artikel 4.1 van deze omzendbrief legde op dat nieuwe

ontwikkelingen in onbebouwde gebieden alleen mogelijk zijn na een grondige onderbouwde behoefte- en voorzieningenstudie en na de organisatie van een projectvergadering. De Raad van State oordeelt nu dat de omzendbrief afwijkt van het Omgevingsvergunningendecreet door de verplichting tot de organisatie van die projectvergadering. Daardoor ging de omzendbrief op dat vlak zijn boekje juridisch te buiten, want een omzendbrief kan nooit een verordenend karakter hebben. Volgens de Raad van State legde dit artikel bijkomende regelgeving op.

Collega's, de uitspraak van de Raad van State is duidelijk, en het is wat het is. Dat wil niet zeggen dat we de doelstelling van dat bewuste artikel moeten loslaten, laat staan dat we die onmogelijk moeten maken. Die doelstelling is het mee helpen realiseren van de bouwshift. Het artikel in die omzendbrief was volgens ons een middel. Het doel heiligt de middelen, zegt het spreekwoord. Hier ging het misschien over het foute middel en het middel ging een beetje te ver, maar voor ons blijft het doel overeind: het vrijwaren van de open ruimte.

Minister, hoe reageert u op het arrest van de Raad van State?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De collega heeft de problematieken inderdaad al geschetst. In juli 2017 werd de omzendbrief uitgevaardigd en kwamen er extra voorwaarden aan het bouwen in onbebouwde gebieden, namelijk het voeren van een studie en de verplichte projectvergadering. In diezelfde maand, in juli, werden er in dit huis al vragen gesteld over de juridische haalbaarheid van die bepalingen. Het was destijds uw huidig collega Lydia Peeters die daarop gewezen heeft. En ondertussen kennen we ook het antwoord van de Raad van State op die opmerkingen: het is vernietigd. Ze zijn niet meer van toepassing.

Ik ga niet alles herhalen wat mijn collega heeft gezegd, maar mijn vraag is heel concreet: wat zijn hiervan de gevolgen voor al die dossiers die vandaag nog lopende zijn en die aan die criteria van de omzendbrief voldeden? En wat doen we met al die afgesloten dossiers die die studies en vergaderingen hebben laten plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhair Demir: Collega's, ik dank jullie voor de vraag. Ook ik heb kennisgenomen van de uitspraak van de Raad van State. Voor alle duidelijkheid: het gaat over één bepaald artikel, zoals jullie zeggen. Het is dus niet de hele omzendbrief die is vernietigd, het gaat om artikel 4.1, waar extra procedurestappen worden ingebouwd: de vergadering en de behoeftestudie die moet worden gemaakt. De Raad van State zegt heel duidelijk dat dit niet via een omzendbrief kan worden geregeld, dat moet via juridische reglementering gebeuren.

Voor alle duidelijkheid: de uitspraak verandert natuurlijk niets aan de rechtsgrond die bepaalt waar je kunt bouwen en waar je niet kunt bouwen. Dat wil ik wel onderstrepen. De bestemming ligt in Vlaanderen vast in de verordenende plannen. Lokale besturen hebben ook de taak om bij elke aanvraag een goede toets te doen aan goede ruimtelijke ordening: qua milieu, watertoets, mobiliteit enzovoort.

Collega Coenegrachts, wat betekent dit voor de goedgekeurde vergunningen? Eigenlijk niets, want die hebben net iets meer gedaan dan wat nodig was. Wat betekent het voor de vergunningen die komen? Als er bijvoorbeeld geen behoeftestudie, is kan men het dossier niet weigeren.

Wat De Tijd heeft gekopt, heeft mij wel een beetje verbaasd. De titel op zich was wat spraakmakend, denk ik. Die titel gaf aan dat het door de uitspraak van de

Raad van State nu gemakkelijker zou zijn om te kunnen bouwen in groene zones. Dat is natuurlijk dikke quatsch. Dat is niet zo, voor alle duidelijkheid. Het is niet zo dat je nu plots overal kunt bouwen in natuurgebied enzovoort. We kijken naar die verordenende plannen die we hebben.

En wat de toekomst betreft: ik denk dat de doelstelling om minder open ruimte aan te snijden en verdichting op te zoeken, een doelstelling is waar iedereen achter staat. Ik denk niet, of ik hoop niet dat er nog mensen zijn, ook niet in onze samenleving, die zeggen dat we nog volle bak moeten bijbouwen. Die periode is voorbij.

Ik wil ook wel zeggen dat we daaraan moeten werken. En dat is wat we aan het voorbereiden zijn, overeenkomstig het regeerakkoord: bouwen aan duidelijke kaders, juridisch goed vastgetimmerde kaders, waarmee we kunnen komen tot het uitvoeren van de strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). En dat wil zeggen dat we minder open ruimtes aansnijden en dat we opportuniteiten opzoeken in woonkernen. Daar gaan we verdichten waar dat moet. Samen met de administratie zijn we ook bezig om dat voor te bereiden. Ik hoop dat we daar ook snel mee naar de regering en naar het parlement kunnen gaan, nog dit jaar.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Het juridische is hier voldoende aan bod gekomen, denk ik. Het was ook de aanleiding van de vraag. Maar in deze zin uit uw antwoord blijkt ook dat dit een middel was. En dat is ondergeschikt aan de doelstelling die wij met z'n allen hebben. En dat is werk maken van die bouwshift. Die ommezwaai is absoluut nodig, en dat idee gaat eigenlijk al mee sinds 1997, sinds het eerste Structuurplan Vlaanderen. Ook de recente droogte drukt ons nog maar eens met de neus op de feiten. We moeten behoedzaam omgaan met die open ruimte. Ik ben er net als u van overtuigd dat daar een groot draagvlak voor is in dit halfroond, maar ook hierbuiten. Ik ben dan ook blij dat u bevestigt dat u daar werk van gaat maken.

Ik denk dat het ook nodig is – u haalt het zelf aan – om bijkomend ruimtebeslag te verminderen. Dat wil echter niet zeggen dat er geen ontwikkelingskansen geboden kunnen worden op goedgelegen locaties. Dat zal moeten gebeuren als ongewenste ontwikkelingen op slechte locaties vermeden moeten worden. Ik heb dus geen bijkomende vraag. Uw antwoord stelde me tevreden.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister, voor het heel heldere antwoord. Het is inderdaad zo dat er ruimtelijk wel bestemmingen zijn afgebakend. Men kan dus niet zomaar overal beginnen te bouwen omdat bepaalde artikelen uit een omzendbrief vernietigd zijn. We delen absoluut de doelstelling, maar we moeten wel zorgen dat dat op een rechtszekere manier gebeurt en dat de juiste juridische instrumenten gebruikt worden. Er mag geen twijfel over bestaan dat, als je dat moet doen, dat een verplichting is die wettelijk werd vastgelegd.

Ik heb een concrete bijkomende vraag. Ik ben op de website van het departement gaan kijken, en daar wordt eigenlijk heel weinig gecommuniceerd over die vernietiging. Misschien kunnen we daar iets meer proactief communiceren, vooral naar de lokale besturen, die toch de vergunningverlenende overheden zijn die geconfronteerd worden met de directe impact van die vernietiging. Die informatie zou proactiever kunnen doorstromen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister. Dank u wel, collega's, om de vraag te stellen. Gisteren hadden we een hoorzitting over droogte. Alle experts gaven aan hoe belangrijk de infiltratiecapaciteit is en hoe belangrijk het is om te zorgen voor meer infiltratiecapaciteit. Daarvoor hebben we open ruimte

nodig. We moeten dus vooral voorkomen dat we bouwen in die open ruimte, dat die volgebouwd geraakt, want anders hebben we te weinig ruimte voor het infiltreren van water.

U wilt dat realiseren via de bouwshift. U hebt dat zonet gezegd. Maar, minister, die bouwshift komt er natuurlijk niet vanzelf. Dit arrest dat nu vernietigd werd, toont het belang aan van goede, doordachte en juridisch bindende kaders. Uw antwoord toont ook aan dat alleen omzendbrieven niet voldoende zijn om de open ruimte te vrijwaren. Hiervoor hebben we dus echt die bindende kaders nodig. U gaf aan dat die er in het najaar zullen komen. U kondigt dat al een tijdje aan. We hebben daar jammer genoeg nog niets van gezien. Dus ik blijf een beetje op mijn honger zitten.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Mieke Schauvliege (Groen): Mijn vraag is, minister: zullen de kaders die u aankondigt, dan ook bindend zijn? Want dat is natuurlijk wel zeer belangrijk om ervoor te zorgen dat we die bouwshift kunnen realiseren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik ben het volledig eens met uw analyse van dit arrest. Ik schrok inderdaad ook even toen ik de titel las van het stuk. Als we echter de uitspraak van de Raad van State bekijken, gaat het inderdaad over één artikel waarvan men zegt: doordat men vraagt om bijkomende studies, wordt er eigenlijk een bijkomende verplichting opgelegd, wat men niet kan doen in een omzendbrief. Dat is eigenlijk de uitspraak van de Raad van State. Ik denk, collega's, dat we ondertussen wel het volgende in het achterhoofd moeten houden. Minister, ik heb u horen zeggen: iedereen is ervan overtuigd dat we niet meer volle bak moeten bijbouwen. Ik neem aan dat u bedoelde: niet meer volle bak bijbouwen in het buitengebied. Er zijn vandaag echter al serieus wat beperkingen voor die bebouwing, collega's. De Codex Ruimtelijke Ordening – want met titels zoals deze zou men bijna vermoeden dat dat niet meer kan – blijft onverminderd van kracht, met al zijn beperkingen, zowel in agrarisch gebied als in natuurgebied.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor het antwoord. Ik heb geen probleem met uw analyse. Maar het bewuste artikel 4.1 van de omzendbrief is opgesteld door uw voorganger, wat niet zo respectvol is tegenover het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering. U zit natuurlijk met het gevolg daarvan. Wij beseffen dat dat een ondankbare erfenis is van uw voorganger. U wordt daar nu mee geconfronteerd. U hebt het over de doelstellingen, goede juridische kaders, rechtszekerheid ... Maar dit was voordien ook wel een kader dat geschapen werd. Daarom mijn vraag: zult u een initiatief nemen om de kosten van deze behoeften-voorzieningsstudie te vergoeden aan de personen die op basis van deze omzendbrief onrechtmatig verplicht werden om deze studie op te stellen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, iedereen zegt hier dat we de doelstellingen delen. Maar zeggen dat we de doelstellingen delen en geen sluitende, harde middelen voorzien om die doelstellingen ook na te leven, dat zijn natuurlijk woorden in de wind, of een rookgordijn – of je kunt daar nog veel lelijkere woorden voor vinden, maar ik ga dat even zo laten.

De vraag is dus: hebt u ook de middelen voorzien of zult u de instrumenten voorzien om die doelstellingen ook waar te maken? Want de doelstelling was heel

duidelijk: ervoor zorgen dat er geen nieuwe ontwikkelingen komen op locaties waar ze voor de gemeenschap veel geld kosten omdat er voorzieningen aangelegd moeten worden, openbaar vervoer voorzien moet worden, ontsluiting voorzien moet worden, en verharding bijgenomen moet worden. Die doelstelling delen we inderdaad allemaal, maar dit instrument werkt niet. We zijn ook allemaal al maanden aan het wachten, om niet te zeggen jaren, op het veel beroemde Instrumentendecreet. Ik mag toch wel hopen dat dat Instrumentendecreet – en dat is dan ook mijn concrete vraag – er ten eerste binnenkort eindelijk komt en dat het ten tweede de nodige duidelijke instrumenten en middelen gaat voorzien om te zorgen dat we iets kunnen doen aan het feit dat de wettelijke afbakening van heel wat bouwzones in Vlaanderen niet strookt met het algemeen maatschappelijk belang en dat we moeten stoppen met daar lapmiddelen voor te vinden, maar daar echte aanpassingen aan doen.

Minister Zuhal Demir: Dank u voor de verschillende tussenkomsten, collega's. Wat de vraag betreft rond de communicatie van het artikel 4.1 naar lokale besturen toe: ik vind dat een goede suggestie en zal ook vragen om dat te doen vanuit de administratie.

Wat de doelstelling betreft, hoor ik vanuit de oppositie ook zeggen dat het zo lang duurt en vragen waarom het er nog niet is. Ik kan helaas niet toveren, ik zou het graag willen. Ik ben zelf ook ongeduldig, maar het is een moeilijke oefening, want anders was het er al, denk ik. De discussie loopt al sinds de jaren 90, zoals jullie weten. Ik ben in ieder geval wel vastberaden en denk dat het momentum er ook is. Er zijn verschillende aspecten. Twee collega's hebben hier ook verwezen naar de droogteproblematiek, maar ook naar andere zaken. Ik denk dat de doelstelling heel duidelijk is en ik wil dat deze legislatuur hard maken. Ik wil daar niet alleen de nodige instrumenten. Het Instrumentendecreet is één aspect, ik hoop dat we dat met het parlement snel kunnen opnemen in de commissie, dat we de bespreking opnieuw kunnen aanvatten, maar ook de juridische robuuste kaders die duidelijke regelgeving voorzien hoe we die bouwshift gaan doen, hoe we minder open ruimte gaan aansnijden, hoe we gaan naar verdichting in de woonkernen, gewoon realiseren. De voorbereiding is bezig, zowel op het kabinet als op de administratie. Ik heb al verschillende teksten daarover gelezen en gezien, en ik besef ook dat het een moeilijke oefening is. Ik wil het juridisch ook juist doen, ik wil niet opnieuw in een straatje zitten dat het juridisch niet goed is. Het moet rechtszeker zijn, het moet duidelijk zijn, helder, ook naar lokale besturen, die dat zullen moeten toepassen. Ik ben heel duidelijk: we gaan dat niet via een omzendbrief doen, maar we gaan dat echt via die kaders doen. Er wordt heel hard aan gewerkt, en ik hoop dat ik er dit najaar mee naar de regering en naar het parlement kan gaan. Ik hoop voor het Instrumentendecreet ook dat we de discussie snel in de commissie kunnen starten, want daar hebben we natuurlijk ook nog een aantal opvattingen en instrumenten over. We hebben nog een aantal weken voor het reces, misschien is het dus nog mogelijk om dat te doen.

Wat de vergoedingen van de studies betreft, collega Pieters: ik weet niet of dat kan en of we de middelen hebben. Dat is vooral het probleem. Ik ga daar dus vandaag ook geen uitspraak over doen.

Wat de middelen voor de overstromingsgebieden betreft: die hebben we wel. Bij het sluiten van het regeerakkoord hebben we ook gezegd dat we die gaan vergoeden. Voor het overige zullen we verder moeten bekijken hoe we de hele kwestie rond het schadeplan water gaan opnemen in de commissie.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel voor de bijkomende antwoorden. Ik merk uit de tussenkomsten van de collega's opnieuw dat er een groot draagvlak is voor die bouwshift. Uit uw antwoord blijkt dat u werk wilt maken van

dat robuust kader, een kader dat juridisch overeind blijft en de nodige rechtszekerheid biedt aan grondeigenaars. Dat is een goede zaak. Daar moeten we met zijn allen samen in dit parlement werk van maken. De polarisatie van het debat van de bouwshift, zeggende dat mensen niet meer in een huis met een tuin mogen gaan wonen of dat grondeigenaars aan hun rechten kwijt zullen zijn enzovoort, moeten we overstijgen. Die bouwshift moet er komen en zal er komen. Minister, u hebt alle kansen en capaciteiten om werk te maken van dat robuust kader. Wij steunen u alvast in de realisatie ervan.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, dank u wel om in te gaan op de suggestie om beter te communiceren naar de lokale besturen of een communicatie te doen. Laat dit debat ook een pleidooi zijn voor de rechtszekerheid die er nodig is, vooral bij de eigenaren van gronden. Het gaat inderdaad om hun eigendom, om hun investeringsbudgetten, vaak grote investeringsbudgetten. We moeten er absoluut op inzetten om de gezamenlijke doelstelling die ik vandaag kamerbreed gevoeld heb, samen te realiseren.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het warmteactieplan in woonzorgcentra

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, het zijn warme dagen en er komen er nog aan. Het is een goede zaak dat het Agentschap Zorg en Gezondheid gisteren beslist heeft om het warmteactieplan effectief te activeren. Zeker onze woonzorgcentra bereiden zich voor op die hitte want ze hebben een groot aantal bewoners die onder andere door hun leeftijd zeer kwetsbaar zijn voor die hitte. We weten dat er tijdens de drie hittegolven die vorig jaar tijdens de zomer plaatsvonden, een oversterfte heeft plaatsgevonden. Ik heb het eens opgeteld: ongeveer zevenhonderd kwetsbare mensen zijn toen gestorven, uiteraard niet enkel in woonzorgcentra.

Voor woonzorgcentra is dit een perfecte storm. Je hebt de hitte die eraan komt, je hebt uiteraard de exit na corona, de afwikkeling, zeg maar, van wat er gebeurd is in die woonzorgcentra en je hebt een derde element, namelijk het feit dat zij worden geacht zich voor te bereiden op een eventuele tweede golf.

Als we dan over het muurtje kijken, dan zien we dat het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu adviseert om op te letten met het gebruik van bijvoorbeeld ventilatoren. Zij zeggen dat tijdens de aankomende hitte in de gemeenschappelijke ruimtes het nog onduidelijk is of het gebruik van een ventilator zorgt voor een grotere kans op besmetting door corona. Uit voorzorg raden ze bijvoorbeeld af om dat instrument in te zetten.

Minister, decretaal moet elk woonzorgcentrum een hitteplan hebben. Worden zij snel en goed op de hoogte gesteld van dit soort informatie en consignes? Mijn concrete vraag aan u is: op welke manier zult u die woonzorgcentra ondersteunen om het hoofd te bieden aan de hitte maar uiteraard ook aan de voorbereiding van een eventuele tweede coronagolf en de afwikkeling van de eerste golf die zij vandaag meemaken?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord

Minister Wouter Beke: Collega's, het zijn inderdaad warme dagen en het zullen nog warmere dagen worden, letterlijk en figuurlijk. Dat is voor velen een uitlaatklep maar voor anderen is dat vooral een grote zorg voor wat komen gaat, niet

het minst voor de mensen die werken in woonzorgcentra. Die werden de voorbije jaren op momenten van grote hitte al geconfronteerd met de vraag hoe ze daar-tegenover moeten staan. Daaruit zijn in het verleden al hitteplannen gemaakt. Die zijn gisteren geactiveerd door het agentschap, zoals u zelf hebt gezegd.

Wij hebben de voorbije weken al gewerkt aan een aanpassing van die hitteplan-nen omdat, zoals u zelf gezegd hebt, corona op dit ogenblik wel maakt dat we dat op een eigen manier moeten invullen en dat een aantal zaken die in andere omstandigheden evident zijn, vandaag absoluut niet evident zijn en op een andere manier en in een ander perspectief moeten worden bekeken.

Dat hitteplan heeft natuurlijk verschillende aspecten. Dat gaat over de vraag hoe men ervoor kan zorgen dat de temperatuur in de kamers tot een bepaald maxi-mum wordt herleid. Ook zonnewering heeft daarmee te maken, genoeg water drinken en een aantal andere zaken. Die staan allemaal op de website www.war-medagen.be genoteerd.

Wij hebben de woonzorgcentra geïnformeerd, niet alleen over de activering, maar ook over het hitteplan, en de extra informatie gegeven die naar aanleiding van corona aan hen moet worden meegedeeld. Daar is dus een extra hoofdstuk aan toegevoegd. Dan gaat het over ventilatoren en koeling, zoals u zelf aangaf. Op welke manier moet met ventilatoren worden omgegaan, maar ook met het koe-len en verkoelen? Dat is belangrijk voor mensen, maar ook wat dat betreft, moe-ten de regels die vandaag gelden, worden gerespecteerd. Zo moet bijvoorbeeld de fysieke afstand worden bewaard. Voor zorgpersoneel gaat het over hittestress en hittegerelateerde ziekte. Een aantal elementen en symptomen kunnen gelijk-lopend zijn. Het gaat ook over medische aangelegenheden, zoals ervoor zorgen dat het personeel het verschil kan zien tussen een verhoogde lichaamstem-peratuur door de hitte en verhoging door bijvoorbeeld het coronavirus. Er zijn ook aanbevelingen over bescherming tegen hitte bij het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen.

Die elementen zijn dus allemaal in ons hitteplan opgenomen en ook aan de woonzorgcentra overgemaakt.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik ben blij te horen dat er inderdaad een aan-gepast hitteadvies is vertrokken naar de woonzorgcentra. Dat is bijzonder be-langrijk, maar dat is natuurlijk maar één groep van kwetsbare ouderen. Indien daar iets mis lijkt te gaan, dan kunnen we daar snel de inspectie op afsturen, omdat we weten waar ze wonen en omdat we daar ook duidelijke regels voor hebben. Mocht er een klacht komen in verband met de hitte, kan de inspectie daar dan heel snel op inspelen?

Een andere risicogroep zijn natuurlijk de alleenstaande, alleenwonende bejaarde mensen, die vandaag ook vaak met sociaal isolement te maken krijgen. We lezen soms in de krant dat zulke mensen soms in zeer schrijnende omstandigheden overlijden. Ze hebben minder sociale contacten, zeker in deze tijden, met de co-ronacrisis én de hitte. Hoe zult u ervoor zorgen dat men maximaal ook die alleen-wonende ouderen bereikt, beschermt tegen de hitte en ondersteuning biedt?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik had een gelijkaardige vraag als die van de heer Parys. We hebben ons hier nu inderdaad gericht op de woonzorgcentra, maar dat is inderdaad gemakkelijker behapbaar, of toch controleerbaar. We zitten echter met heel veel alleenstaande ouderen thuis. Het gaat eigenlijk ook niet alleen over ouderen, maar ook over jongere mensen die besmet kunnen zijn met corona. We weten dat warmte en ziekte zeker geen goede combinatie is. Wordt er dus ook contact gelegd met de lokale besturen? Ik denk immers dat zij het best geplaatst

zijn om op regelmatige basis met die mensen contact op te nemen, om eerst en vooral de richtlijnen mee te geven, en ook te vragen hoe het met hen gaat en of ze bepaalde zorg en dienstverlening nodig hebben.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Dit is inderdaad belangrijk. Er zijn inderdaad ook heel veel oudere mensen die thuis zijn en daar met de hitte af te rekenen hebben. Soms gaan de twee ook samen. Bijvoorbeeld uit het hitteplan van mijn eigen stad, Turnhout, blijkt dat die mensen die thuis wonen, tijdens zo'n warme periode voor een groot stuk net in de woonzorgcentra en de dienstencentra werden opgevangen. Het hoeft geen betoog dat dat momenteel in de huidige omstandigheden onmogelijk is. Ik zou dus de vragen van zowel collega Parys als collega Saeys willen bijtreden. Ik denk dat er bij het agentschap ook heel veel expertise is. Ik denk dat heel veel lokale besturen momenteel echt zoekende zijn als het gaat over de vraag hoe ze hun eigen hitteplan kunnen aanpassen aan de huidige omstandigheden. Ik zou u dus willen vragen om ook daarover zeker goed te overleggen met de lokale besturen en tips te delen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Mijn vraag gaat in dezelfde richting. Kwetsbare mensen die thuis wonen, dat zijn ouderen maar ook alleenstaanden, mensen met weinig sociale contacten, mensen met onderliggende gezondheidsproblemen, en ook voor hen is een dergelijke hitteperiode extra gevaarlijk. Er zijn dan ook extra maatregelen nodig, en het agentschap speelt daar ook op in. Het agentschap heeft ook voor hen een speciale webpagina met een aantal voorzorgsmaatregelen, maar de vraag is natuurlijk op welke manier ze daarmee worden bereikt. Ik denk dat de thuiszorg daar een grote rol in speelt. Ik zou u dan ook willen vragen, minister, op welke manier u in deze omstandigheden de mensen die thuis zorg verlenen – gezinshulp maar ook de poetshulp –, daarop attent zult maken. De voorbije periode hebben we ook gezien dat er in heel veel gemeenten heel warme initiatieven ontstonden, waarbij mensen contact namen met elkaar. Ik denk dat het erop aankomt om die mensen die zich daarvoor hebben ingezet, daar nu ook alert voor te maken. Loop eens binnen bij uw buurvrouw om te kijken of alles in orde is, wijs haar op een aantal zaken, enzovoort.

Minister Wouter Beke: Collega's, het hitteplan gaat niet alleen naar de achthonderd woonzorgcentra maar naar ongeveer achtduizend verschillende partners, waaronder de lokale besturen, zodat zij hun lokale hitteplan kunnen aanpassen, zoals nu bijvoorbeeld met de coronacrisis. Zij hebben dat plan al ontvangen. Het plan gaat ook naar een aantal andere stakeholders, zoals de personen die actief zijn in de thuiszorg.

Er zijn verschillende elementen van controle. Zo werkt onze inspectie op dit ogenblik aan een aantal zaken samen met het agentschap Zorg en Gezondheid om de coronacrisis nog verder te bestieren. We hebben ook de Woonzorglijn, waar men klachten kan indienen indien dat nodig zou zijn. En dan zijn er nog de medisch milieukundigen in het lokaal gezondheidsoverleg (Logo) die ook, indien nodig, kunnen worden ingezet.

Zoals mevrouw Schryvers zegt, kan wat gold in de coronacrisis, ook vandaag nog gelden. Zo kunnen lokale besturen, verenigingen, bureaus, buurtverenigingen een telefoonronde of een buurtronde doen om te zien of alles oké is. Als dat de voorbije maanden kon, dan kan dat vandaag ook nog. De initiatieven die er waren, kunnen dus zeker worden voortgezet.

Het is dus een en-enverhaal. Voor de mensen in de woonzorgcentra en daarbuiten is het een zaak van de verschillende overheden, maar ook van

organisaties en verenigingen die dat de voorbije maanden goed hebben gedaan, om een signaal te geven wanneer dat nodig is.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de collega's voor de goede suggesties om thuiszorg in te zetten en de lokale besturen te overtuigen om daarmee aan de slag te gaan. Het is inderdaad zo dat slechts een op de vijf ouderen in een woonzorgcentrum woont en dat de grootste groep thuiszit. Minister, ik zou u willen vragen om aan iedereen, alle burgers van Vlaanderen de oproep te doen om uit te kijken voor kwetsbare mensen in hun omgeving, voor ouderen, zeker nu het warm is en zij vaak binnenblijven als gevolg van corona. Wij moeten ervoor zorgen dat Vlaanderen die warme gemeenschap is, en een duwtje in de rug en een oproep van de overheid kunnen daar zeker bij helpen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de kansarmoede-index van Kind en Gezin

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de cijfers inzake kansarmoede bij kinderen

ACTUELE VRAAG van Suzy Wouters aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over kinderarmoede in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de kinderarmoede in Vlaanderen

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, vorige week kwam de nieuwe kansarmoede-index van Kind en Gezin uit. Dat is toch iets waar iedereen die in Vlaanderen met armoedebeleid bezig is, met belangstelling naar uitkijkt. Elke lokale bestuurder gaat dan uiteraard eerst kijken hoe het in zijn eigen stad of gemeente gesteld is. Ik ben daar geen uitzondering op. Als schepen van Jeugd in de stad Turnhout was ik de voorbije jaren steeds meer gefrustreerd omdat onze kinderarmoede-cijfers telkens bleven stijgen, tot wel 27,5 procent vorig jaar. Dit jaar was er voor onze stad relatief goed nieuws. We zijn met 2 procent vooruitgegaan. Ik zou mij hier nu op de borst kunnen kloppen en zeggen dat dat allemaal te maken heeft met ons ongelooflijk prachtig sociaal beleid in onze stad. En hoewel het ook wel zo is dat we daar echt heel hard op inzetten, besef ik maar al te goed dat je lokaal weliswaar kleine steentjes kunt verplaatsen in de rivier, maar dat de echt grote handvatten om er iets aan te doen, hier zitten, op het bovenlokale niveau: een echt herverdelende kinderbeijslag, meer sociale woningen, maatregelen voor een verhoogde arbeidsparticipatie en noem maar op.

Dan ben je dus als lokaal bestuur inspanningen aan het doen, met mensen en middelen. En dan zie je de vorige Vlaamse Regering, die zowaar beloofde om de kinderarmoede te halveren tegen het einde van de legislatuur. In de plaats daarvan is die nog gestegen, van 12,82 procent in 2016 naar 14 procent nu. En de nieuwe Vlaamse Regering mist zelfs elke ambitie om het echt aan te pakken. Dat is enorm frustrerend.

Dit jaar had ik er wel goede hoop op, want het nieuwe groeipakket zou toch voor de langverwachte kentering zorgen, met een onmiddellijke impact op de cijfers. Niet dus, want zoals zowel wij als eigenlijk alle armoede-experten bij de

invoering van het groeipakket al hadden voorspeld, gaan de cijfers opnieuw niet drastisch naar beneden. De sociale toeslagen in het groeipakket zijn daar gewoon niet stevig genoeg voor.

Minister, ik hoop alvast dat u niet betwist dat de cijfers niet goed zijn. Hoe gaat u ervoor zorgen dat de kinderarmoede wel zal dalen in deze legislatuur? Het is echt wel vijf over twaalf ondertussen.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, de vorige spreker verwees er in zijn toelichting al naar dat Kind en Gezin vorige week de nieuwe cijfers rond kansarmoede bij kinderen heeft gepubliceerd. Daaruit blijkt dat 14 procent van de kinderen in Vlaanderen in kansarmoede opgroeit. Er zijn sinds de vorige meting wel al enkele verschuivingen zichtbaar: een daling in de kinderarmoede in de grotere steden, maar ook stijgingen in kleine steden, de grootstedelijke rand en het platteland.

Men stelt ook vast dat kinderarmoede sterk geconcentreerd is binnen een aantal groepen. Het gaat vooral om eenoudergezinnen en gezinnen met een migratieachtergrond. Maar liefst twee derde van de kinderen die in armoede opgroeien, hebben een moeder die bij haar geboorte niet de Belgische nationaliteit had. Dergelijke cijfers tonen aan dat er verder nood is aan een globaal armoedebeloid, een beleid dat risicofactoren op verschillende terreinen aanpakt en dat ook heel gericht aandacht heeft voor verschillende doelgroepen.

Dankzij de invoering van het groeipakket ontvangen vandaag dubbel zoveel kinderen een sociale toeslag als voordien. Er zijn dus zeker al heel veel stappen in de goede richting gezet. Maar we mogen kansarmoede niet beperken tot een kwestie van inkomen. Dat brengt het rapport van Kind en Gezin ook goed in kaart. Het gaat ook om problemen met huisvesting, gebrek aan toegang tot de arbeidsmarkt of ouders die slechts minimaal onderwijs hebben gehad.

Willen we echt iets doen aan kinderarmoede, dan moeten we er ook voor zorgen dat iedereen toegang heeft tot werk, en met de Vlaamse bevoegdheden hebben we de sleutel in handen. Minister, op welke manier gaat u samen met de andere betrokken ministers het probleem van kinderarmoede aanpakken? Hoe ziet u uw rol daarin als coördinerend minister van Armoedebestrijding?

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, de kinderarmoede in Vlaanderen staat op een triestig hoge 14 procent. Dat blijkt uit het rapport 'Kind in Vlaanderen 2019', gepubliceerd door Kind en Gezin. Ondanks vele politieke beloftes en een algemene consensus dat kinderarmoede niet thuishoort in een welvarende regio als Vlaanderen, is het percentage kinderen dat in armoede opgroeit, gestegen van 12,8 procent in 2016 naar 14 procent vorig jaar. In vijftien jaar is de kinderarmoede in Vlaanderen zelfs verdubbeld. Dat zijn bijzonder beschamende cijfers voor een welvarende regio als Vlaanderen, met een regering die er niet in slaagt onze meest kwetsbaren, onze kinderen, te beschermen.

Hoewel armoede wijdverspreid is binnen de samenleving, zijn er een aantal voorspellende factoren, waaronder gezinssamenstelling en afkomst. Het risico op armoede voor kinderen geboren in een gezin met buitenlandse afkomst, bedraagt liefst 33 procent. Dat cijfer is een rechtstreeks gevolg van massamigratie, waarbij meer allochtonen gebruikmaken van onze sociale zekerheid. Bij kinderen van een moeder van Belgische afkomst is dat niet eens 6 procent.

Bovendien maakt de coronacrisis zwakke gezinnen nog zwakker. De pandemie heeft de grootste ongelijkheid in de samenleving blootgelegd. Daarnaast worden

we hoogstwaarschijnlijk ten gevolge van de pandemie met massale ontslagen geconfronteerd, waardoor een nieuwe groep kwetsbaren ontstaat. Daarom is het hoogtijd voor een structureel armoedebeleid, gecoördineerd vanuit Vlaanderen, met geld en regie op lokaal niveau.

Minister, welke conclusies trekt u uit het rapport van Kind en Gezin? Welke structurele maatregelen zijn er volgens u nodig om de kinderarmoede te doen dalen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, in Vlaanderen leeft nog steeds één op acht kinderen in kansarmoede. Uit het rapport van Kind en Gezin blijkt dat die cijfers niet zijn verbeterd. Ik moet eerlijk zijn: ik heb het gevoel dat men zich soms wil neerleggen bij die cijfers.

Collega's, armoede is geen natuurfenomeen. We kunnen daar echt iets aan doen. Dat die cijfers niet verbeteren, mag niemand die met zijn voeten in de samenleving staat, verbazen. Wanneer ik op huisbezoek ga, zie ik kinderen die in een te klein appartement leven, ik zie kinderen die zich schamen, die zich anders voelen op school, elke dag. Ik zie kinderen die niet op vakantie kunnen gaan.

Het oplossen van armoede is misschien moeilijk, maar het is geen kwantumfysica. We weten ondertussen wel wat er moet gebeuren. Er zijn heel veel boeken over geschreven. Ik heb ze hier bij me, speciaal voor u. Er zijn jaarboeken geschreven. Er zijn onderzoeken van universiteiten. En in heel concrete rapporten staan heel concrete maatregelen die zeggen wat er vandaag moet gebeuren. Er zijn bibliotheken volgeschreven over waar armoede vandaan komt en wat er moet gebeuren.

Minister, men is ondertussen gestopt met dikke boeken te schrijven. Het laatste boekje is een heel dun boekje. Het heet 'Uit woede en onbegrip'. De experts en de armoedeorganisaties zijn het beu om jaar na jaar boeken te schrijven en onderbouwde voorstellen te doen, en toch door de politiek te worden genegeerd.

Minister, wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat we hier volgend jaar niet opnieuw dezelfde discussie voeren? Er liggen enkele zeer concrete maatregelen op tafel van de armoedeorganisaties en de experts, zoals het vergroten van de sociale toelage in het groeipakket, zoals het verhogen en het sneller toegankelijk maken van de huurpremie, zoals het invoeren van de maximumfactuur in het secundair onderwijs. Wat gaat u doen om de kinderarmoedecijfers te verbeteren?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, bedankt voor uw vragen. Armoede en kinderarmoede zijn onderwerpen die ons allemaal aangaan: lokale besturen, regionale besturen, Vlaamse besturen en federale besturen. Collega Anaf, het zijn de kleine stenen die ervoor zorgen dat de grote stenen vastliggen. Ik denk niet dat de lokale besturen kleine stenen zijn. Ze zijn een belangrijke partner in de uitvoering van het armoedebeleid, maar ook in de versterking van het armoedebeleid. Dat zeg ik niet alleen als minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. Ik zeg het ook als voormalig schepen van Sociale Zaken. Je kunt op het lokale niveau mee het verschil maken.

Daarmee wil ik niet zeggen dat wij het onze niet moeten doen. Laat mij misschien beginnen met eerst en vooral de discussie wat zuiver te stellen. De vraag naar aanleiding van de kansarmoedecijfers die door het agentschap naar voren werden gebracht werd meteen gekoppeld aan het groeipakket. De cijfers over de kansarmoede-index hebben het over 14 procent. Dat is inderdaad nauwelijks een verbetering ten aanzien van vorig jaar. We hebben daar zeker nog heel wat werk

te doen, dat zal ik absoluut niet ontkennen. Maar die cijfers gaan over een veel bredere definitie van kansarmoede dan alleen maar inkomen. Inkomen is belangrijk maar het is maar een van de zes elementen en criteria. Zoals u zelf hebt gezegd, mevrouw Vandecasteele, het gaat over veel meer dan alleen maar dat. Het gaat ook over huisvesting. Het gaat ook over onderwijs, zoals u hebt aangehaald. Het gaat ook over gezondheid. Het gaat over ontwikkeling. Het gaat over verschillende aspecten, die mee in rekening worden genomen om de kansarmoede-index te bepalen.

Op welke manier heeft de kinderbijslag een effect op de kansarmoede-index? Dat is appels met peren vergelijken. Dat moeten we niet doen, want om dat te berekenen, hebben we een andere index nodig, en dat is de EU-SILC-enquête (Statistics on Income and Living Conditions). Die zal worden bekendgemaakt. Bij de invoering van het groeipakket hebben we daarop berekeningen laten doen, waaruit toen met theoretische prognoses werd aangetoond dat het wel degelijk een effect zal hebben. Wat op het terrein reëel zal zijn, zal blijken wanneer ook de laatste cijfers daarover zijn bekendgemaakt.

Hier gaat het over kansarmoede. We moeten werken op die verschillende criteria. Het gaat dan over inkomen, over kinderbijslag, over het groeipakket, en dat heeft dit Vlaams Parlement gedaan. Toen het parlement de kinderbijslag heeft overgenomen van het federale naar het Vlaamse niveau, heeft het kinderbijslag-systeem, het nieuwe groeipakket, hervormd en aangepast, meer gericht en gefocust op armoede en kansarmoede.

Collega Vandecasteele, de sociale toeslag is nu verdubbeld voor wat het aantal kinderen betreft. *(Opmerkingen van mevrouw Lise Vandecasteele)*

Ja, u kijkt, neen, de definitie is verruimd. Vroeger waren er 175.000 kinderen die daaronder vielen; vandaag vallen er 350.000 kinderen onder. Het Vlaamse groeipakket heeft dus een veel ruimere definitie van wie daaronder mag vallen. Dat betekent dat de kostprijs daarvan voor de overheid ook is verdubbeld, maar dat is geld dat daarvoor is ingezet.

Hetzelfde geldt voor de selectieve participatietoelagen, de vroegere schooltoeslag. 45 procent meer kinderen worden daar vandaag mee bereikt. Automatische rechtentoekenning bestond vroeger niet. Gisteren hadden we de ombudsman in de commissie, en in zijn rapport staat dat dat een heel belangrijk element is om mensen hun rechten te geven, ook in de strijd tegen armoede en kindarmoede.

Dat hebben we gedaan. Het betekent dat alleen al voor de selectieve participatietoelagen het budget is verdubbeld van 90 miljoen euro naar 180 miljoen euro die bijkomend worden ingezet. In dit parlement hebben we een decreet goedgekeurd voor de COVID-19-toeslag. Dat is nauwelijks tien dagen geleden gestemd in dit parlement en morgen zullen de eerste toelagen worden uitbetaald. Dat werd mij vandaag nog bevestigd. Degenen die het eerst hebben aangevraagd, zullen hun toelage morgen krijgen.

Sociale woningen, dat is inderdaad een belangrijk element. Minister Diependaele heeft beslist – dat hebben we afgesproken in het Vlaams regeerakkoord – om meer dan ooit te investeren in sociale huisvesting. Je weet dat we daar in het kader van corona al verschillende maatregelen rond hebben genomen.

Het gaat ook over opvoeding. Huizen van het Kind worden uitgerold, en die hebben we nu in coronatijden ondersteund met verschillende miljoenen euro's om hen te helpen kwetsbare gezinnen die het vandaag niet alleen kunnen rooien – niet alleen als het gaat over onderwijs, maar ook als het gaat over elementaire dingen zoals kunnen spelen met speelgoed –, daarin te ondersteunen.

We hebben gisteren in de commissie een debat gehad over de uitrol van '1 Gezin - 1 Plan'. Daar trekken we miljoenen euro's extra voor uit om gezinnen daarin te kunnen ondersteunen. Dat doen we dus met deze Vlaamse Regering: 9 miljoen euro extra recurrent, niet alleen dit jaar, maar ook de komende jaren, en dat samen met de opstap van de middelen die we daar vorig jaar al voor hebben goedgekeurd.

Van onderwijs en de ongekwalificeerde uitstroom wordt werk gemaakt bij de hervorming van het onderwijs. Minister Crevits maakt werk van het activeren op maat van kwetsbare gezinnen. Dus ja, kansarmoede is een uitdaging. Ja, het zit op verschillende factoren en dus moeten we ook op die verschillende factoren werken, en dat doen we.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, ik ben alvast blij dat u deze cijfers niet wegnuaanceert, want daar had ik een beetje schrik voor. Het geeft wel een indicatie. Het groeipakket is vooral het financiële aspect, maar ook in de andere levensdomeinen – dat mensen hun huur en hun medische kosten kunnen betalen – zijn dat toch ook financiële elementen. Dat kun je hier voor een stukje in zien.

U verwijst naar de Europese SILC-indicator, wat belangrijk is. Ook dat zullen we heel nauwlettend opvolgen.

Waar was er dit jaar echt een stijging? Onder andere bij alleenstaande ouders. In de armoedetoets werd aangegeven dat er voor die mensen met het nieuwe groeipakket heel weinig of zelfs geen effect zal zijn. Ik ben daar toch wat sceptisch over.

Minister, u zegt terecht dat de lokale besturen echt wel iets kunnen doen. Het is een samenspel van lokaal, Vlaams en federaal. Onze lokale besturen hebben deze week een oproep gedaan om samen te werken aan een armoedepact. Zij hebben nog een heel concrete vraag die ik u ook wil voorleggen. Kind en Gezin komt bij al die mensen binnen en weet wie die mensen zijn, terwijl de lokale bestuurders er geen idee van hebben over wie het gaat. Ze krijgen de percentages, maar kennen de gezinnen niet. Ze zijn vragende partij om die informatie door te krijgen. Ze zullen er ook vertrouwelijk mee om gaan. Veel mensen staan al op hun radar, maar velen ook nog niet. Kunnen we... *(De voorzitter schakelt de microfoon uit)*

Maike De Rudder (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik deel uw mening dat het groeipakket echt werkt. We moeten ook de juiste beleidsconclusies durven trekken. De resultaten van het groeipakket en de kansarmoede-index op één hoop gooien, zal het probleem niet oplossen.

Kansarmoede bij kinderen moet ook niet alleen vanuit Welzijn aangepakt worden. Onderwijs en opleiding zijn ook belangrijke manieren waarop kinderen uit kansarmoede kunnen ontsnappen. Op dat vlak zijn er ook uitdagingen weggelegd. Het Vlaamse armoedeplan is het middel bij uitstek om alle domeinen samen te brengen en zo echt iets te doen aan de cijfers. Zal er in het Vlaamse armoedeplan dat dit najaar verwacht wordt, gewerkt worden met doelgroepen? Zo ja, welke groepen met een verhoogd armoederisico zullen worden opgenomen?

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Kinderarmoede en armoede in het algemeen is een veelkoppig monster dat niet met slechts één maatregel te bestrijden is. Het verspreidt zich over het individuele en collectieve bestaan. Werk, opleiding en degelijke huisvesting zijn allemaal factoren die mee het armoederisico bepalen. Op al deze factoren moet dan ook worden ingezet. Minister, hoe zult u een coördinerende rol opnemen om eindelijk tot een structureel armoedebeleid te komen om onze kinderen de mogelijkheid te geven om uit te groeien tot geïnteresseerde, participerende

burgers? De kinderen van vandaag moeten immers de welvaartsstaat van morgen dragen.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik mis echt wel de urgentie. De armoedecijfers zijn de voorbije tien jaar verdubbeld. U somt hier een aantal maatregelen op, maar ondertussen zult u de sociale toelagen niet indexeren. Als u spreekt over meer budgetten voor sociale woningen, dan gaat dat enkel over het indexeren van het oude budget. Ondertussen groeit de wachtlijst verder aan.

Als ik minister van Armoedebestrijding zou zijn en ik zou in een van de rijkste regio's van de wereld leven waar het aantal miljonnairs jaar na jaar stijgt maar waar nog steeds één op acht kinderen in armoede leeft, dan zou ik echt wel harder op de tafel kloppen, zodat er echt maatregelen worden genomen die wegen op de armoede en de armoedecijfers effectief doen dalen. Als u eerlijk bent, dan moet u toegeven dat de maatregelen die u nu hebt opgesomd, geen groot effect zullen hebben op de kinderarmoedecijfers van volgend jaar. Dan zullen we hier volgend jaar opnieuw zitten met dezelfde discussie. Ik vind dat zeer betreurenswaardig.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De cijfers zijn niet echt hoopgevend, zeker als we weten wat er ons hoogstwaarschijnlijk te wachten staat in de nasleep van de coronacrisis. We hebben een economisch relancecomité opgericht, maar we hebben ook een comité van experts met betrekking tot maatschappelijke kwesties opgericht, voor zowel het psychisch welzijn als voor armoedebestrijding. Dat comité moet beleidsaanbevelingen doen. Wat is daar de stand van zaken? Zijn er al voorstellen? Wat zijn de beleidsaanbevelingen? Als u die nog niet hebt, wanneer mogen die verwachten?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik had vorig weekend onmiddellijk gereageerd toen de cijfers van Kind en Gezin in de media kwamen. Ik had ook gezegd dat de sociale toeslag vermoedelijk onvoldoende effect had op de armoede. De reactie van uw kabinet was dat Groen dit fout had begrepen, want het ging over kinderkansarmoede en niet over kinderarmoede. 'My God', minister, een discussie over woorden en nu een discussie over indexen.

Maar ik denk vandaag aan de kinderen: één op acht leeft in armoede, één op acht krijgt veel minder kansen. U gaat in verdediging en zegt dat er een automatische toekenning gebeurt van de sociale toeslag. Minister, wilt u ook inzetten op wetenschappelijk onderzoek, om na te gaan wat het effect is van de sociale toeslag op het Groeipakket? En dan kunnen we verder praten.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): De cijfers die we hier zien, minister, nopen ons uiteraard tot bescheidenheid. Maar mevrouw Vandecasteele, u zou misschien het best ook enige vorm van bescheidenheid aan de dag leggen. Want u zegt: 'Als ik minister was, dan zou ik...'. En eerlijk gezegd, God behoeft ons daarvoor. Want we weten heel goed wat er dan zou gebeuren. In Venezuela leeft 87 procent van de bevolking onder de armoedegrens. In Noord-Korea is iedereen, behalve de elite, dun. En in Cuba, het andere communistische walhalla, daar krijgen ze de voedselrantsoenering niet afgeschaft. Dus ik hoop eerlijk gezegd, mevrouw Vandecasteele, dat u ook een beetje aan dat soort van introspectie zult doen vooraleer u nog eens zo'n tussenkomst houdt. *(Applaus bij de N-VA)*

Wij geloven in preventie, in vroegdetectie, in automatische rechtentoekenning, in sociale voordelen die u krijgt op basis van uw loon en niet op basis van uw

statuut, en op de zelfredzaamheid van de Vlaming. Daarop inzetten, minister, dat zijn recepten die kunnen helpen. Wij hebben in het regeerakkoord ook voorzien dat we, om die zelfredzaamheid te stimuleren, voor een aantal mensen van een woud van hulpverleners evolueren naar lokale gezinscoaches: één iemand die het aanspreekpunt is voor alle hulpverlening binnen één gezin en die ook het overzicht bewaart. Minister, hoever staat het met de uitrol van die lokale gezinscoaches?

Minister Wouter Beke: Collega Anaf, de vraag die u hier hebt gesteld, is wat mij betreft een terechte vraag. Ik heb deze middag overleg gehad met mevrouw Verhegge, waarin ik de vraag heb gesteld of we rekening houden met de privacy-regels. Want dat is eigenlijk de grootste drempel, er toch voor kunnen zorgen dat we onze lokale besturen maximaal de informatie kunnen geven die hen, wat mij betreft, toekomt. Als we daar over de privacyregels heen kunnen gaan, dan zal ik absoluut niet aarzelen om dat te doen. Ik heb haar gevraagd om dat te onderzoeken.

Twee, het armoedeplan dat ik heb voorgelegd aan de Vlaamse Regering bevat kinderarmoede als een van de vijf strategische doelstellingen. Het is de bedoeling om daar inderdaad werk van te maken. We kijken daarvoor ook naar het maatschappelijk relancecomité, maar daar hebben we vandaag de resultaten nog niet van. Ik hoop dat we voor 11 juli daarvan een eerste input kunnen hebben, zodat we op die basis onze werkzaamheden verder kunnen organiseren. Dat zal dan ook wel samenstromen met de input uit de taskforce Kwetsbare Gezinnen.

Over Venezuela zal ik niet veel zeggen, maar over de gezinscoaches wil ik wél iets zeggen. Want het hangt ervan af hoe je dat invult, er zijn vele manieren om dat in te vullen. In de eerste oproep van projecten rond 1Gezin1 Plan zijn er al samenwerkingsverbanden geweest waarbij men dat op die manier heeft ingevuld. We kijken nu ook naar de analyse over die eerste fase van uitvoering daarvan. Maar dat zou dus ook kunnen worden uitgevoerd binnen dat plan en op die manier kan dat lokaal ook zeker mee worden opgepakt.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, ik ben zeer blij met uw antwoord over de gegevens van Kind en Gezin. Ik heb van verschillende schepenen de boodschap gekregen dat ze heel erg vragende partij zijn om rechtstreeks bij de mensen thuis te kunnen gaan. Ze hebben outreachende medewerkers, maar sommige mensen komen niet op de radar. Het is inderdaad wel belangrijk dat dat oké is in het kader van de privacy, maar ook dat dat gebeurt met instemming van de gezinnen zelf. Dat is ook een belangrijke factor. Dat is heel mooi richting de lokale besturen. Dat armoedepact lijkt mij ook zeker een goed idee. Ik hoop dat u die uitgestoken hand dan ook aanneemt.

Wat de structurele zaken betreft, is het zo dat de armoede al negentien jaar stijgt. Er moeten echt dringend structurele zaken gebeuren. De evaluatie van het Groeipakket komt eraan. We zullen een aantal concrete voorstellen op tafel leggen om nog een stukje bij de sociale toeslagen bij te doen, want het is duidelijk niet voldoende.

Maike De Rudder (CD&V): Voorzitter, collega's, niemand kan ermee akkoord gaan dat er in 2020 nog steeds kinderen in Vlaanderen in kansarmoede leven, maar de realiteit is nu eenmaal anders. Daarom moeten we blijven inzetten op het groeipakket, een zeer effectief middel dat echt wel een positief resultaat heeft voor onze kwetsbare gezinnen.

Ik verwijs graag naar het voorstel van decreet van onder andere collega Schryvers, dat gisteren eenparig werd goedgekeurd in de commissie Welzijn, waardoor alle gezinnen voortaan bij het begin van het schooljaar meteen het juiste bedrag van de schooltoeslag zullen ontvangen.

Minister, vanuit onze fractie willen we ook benadrukken dat uw rol als coördinerend minister van Armoedebestrijding echt wel bepalend zal zijn. Daarom steunen wij u ook om de andere ministers te blijven aansporen om op hun domeinen de kansarmoede bij kinderen verder aan te pakken. Iedereen zal beseffen dat enkel met een gezamenlijke aanpak op alle beleidsdomeinen, er echt iets kan worden gedaan aan de cijfers. Ik kijk met veel verwachting uit naar het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding om te zien hoe we dat in de verschillende beleidsdomeinen verder zullen aanpakken.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik twijfel aan de daadkracht van het huidige beleid. We zien dat kinderarmoede de afgelopen jaren op een triest hoog niveau blijft. In het verleden hebben we al veel grote politieke beloftes gehoord over de bestrijding van kinderarmoede. Het is tijd voor een minister die werk maakt van een structureel armoedebeleid, met een coördinerende rol over de verschillende departementen.

Lise Vandecasteele (PVDA): Mijnheer Parys, ik zou mij een beetje schamen. Ik zou me echt een beetje schamen. Als ik aan de macht ben in een van de rijkste regio's ter wereld, al tien jaar, en intussen zijn op tien jaar tijd de armoedecijfers onder mijn beleid verdubbeld, dan zou ik mijn beetje schamen.

En de PVDA zit helemaal niet in de regering van buitenlandse landen. (*Opmerkingen*)

De PVDA zit in het bestuur van Zelzate. Wat hebben we daar gedaan? We hebben één schepen geschapt en 100.000 euro vrijgemaakt om de armoede aan te pakken. Dat hebben wij gedaan met de PVDA in België, omdat de Vlaamse Regering al jaren niets doet. Misschien moet u daar eens gaan kijken, in plaats van te spreken over allerlei landen in de wereld.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de lange wachttijden aan de Vlaamse autokeuringscentra

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, ik heb vandaag op het internet twee beelden gezien. Ik heb u gezien op de fiets, en dat is goed, dat juichen wij toe. We hebben ook eens live-cambeelden gemaakt van de autokeuring in Hechtel-Eksel, Alken en As. U zult zeggen dat dit niet representatief is voor heel Vlaanderen, maar in die drie autokeuringsstations zie ik wachtrijen die we niet meer gewend zijn en die ons doen terugdenken aan de tijd toen mensen nog een dag vakantie moesten nemen om met de auto naar de keuring te gaan.

Het heeft dan ook zijn reden. Door de coronacrisis was de keuring gesloten. Op 25 maart kwam er een versoepeling voor de voertuigen die nodig waren voor de logistiek en voor een aantal herkeuringen. Er bleef dan nog 60 procent van de voertuigen over, die initieel tot vier maanden na de einddatum van de coronacrisis zouden krijgen, vastgelegd op 4 juni. Daardoor hebben ze eigenlijk uitstel tot 4 november, want die vier maanden zijn eigenlijk zelfs zes maanden geworden.

Als men gespreid zou gaan, zou het te behappen moeten zijn. Toch zien we op dit moment heel erg lange wachtrijen aan de autokeuring. Er zijn een aantal redenen voor. De mensen die nu komen, moeten wel onmiddellijk naar de autokeuring gaan. Mogelijk zijn ook een aantal mensen niet goed op de hoogte van het feit dat ze nog tot 4 november de tijd hebben. Een belangrijk element is ook,

minister, dat op de website van de Groepering van Erkende Ondernemingen voor Autokeuring en Rijbewijs (GOCA) staat dat men niet weet hoe buitenlandse autoriteiten zullen omgaan met niet-gekeurde voertuigen. Er wordt aangeraden om het document mee te geven, maar men kan geen garantie geven over hoe buitenlandse diensten daarmee omgaan.

De voorzitter: Dus, de vraag luidt?

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, welke maatregelen wilt u nemen om die wachtrijen aan de autokeuring te verkorten?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Het is goed dat u dit nog even geduid hebt, mijnheer Ceyssens. Het is inderdaad zo dat GOCA Vlaanderen eenzijdig heeft beslist om begin maart alle keuringscentra onmiddellijk te sluiten naar aanleiding van de COVID-19-epidemie. We zijn daarna ook onmiddellijk met hen in overleg getreden om toch minstens een gefaseerde heropstart te kunnen doorvoeren, want we wisten dat als de keuringscentra te lang zouden dichtblijven, dat heel veel repercussies zou hebben voor de herkeuringen en periodieke keuringen.

Er was dus een gefaseerde heropstart: op 25 maart voor de keuringen van zware voertuigen, op 20 april voor de keuringen van tweedehandsvoertuigen en op 4 mei voor alle keuringen. We zien vandaag een aantal pieken, maar we moeten tegelijkertijd ook meegeven dat juni altijd een heel drukke maand is voor de keuringscentra. Vaak willen mensen nog vlak voor hun vakantie hun auto tijdig laten keuren. Juni is dus klassiek al een drukke maand, maar daar komen nog 400.000 extra keuringen bij door de coronamaatregelen.

Wat hebben we dan als Vlaamse overheid gedaan? We hebben gezegd dat alle keuringsattesten die in de periode van 13 maart tot 3 juni vernieuwd moeten worden, automatisch worden verlengd tot 4 november. Waarom 4 november? Dat is in afspraak met de andere gewesten. Dit is dus een uniforme datum voor heel het land.

Zoals ik al zei, is het vrij druk. We willen dan ook een oproep doen om hier de burgerzin ten volle te laten spelen. Dat betekent enerzijds dat men zijn oproep afwacht en dat men niet spontaan nu al naar het keuringscentrum gaat als men weet dat het keuringsbewijs nog een aantal maanden geldig is. Anderzijds vragen we ook om zoveel mogelijk op afspraak te gaan.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Minister Lydia Peeters: Op de exploitatie van de keuringscentra kan ik niet verder ingaan, want het zijn zelfstandige entiteiten die zelf beslissen op welke wijze zij deze exploitatie uitvoeren.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, u had maar heel weinig tijd.

De voorzitter: Net zo veel als de andere ministers, mijnheer Ceyssens.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik zeg het maar.

De voorzitter: Uw tijd loopt ook.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, u wilde waarschijnlijk nog een paar andere maatregelen voorstellen, mocht u daarvoor de tijd hebben gekregen. Ik denk bijvoorbeeld dat het de overweging waard is om op dit moment meer openingsuren te voorzien zodat er meer capaciteit is, want dit is niet meer van deze tijd. Het zou natuurlijk ook goed zijn, mocht er duidelijkheid verschaft worden over hoe de

autoriteiten in het buitenland met deze situatie moeten omgaan. Ik denk dat het toch mogelijk moet zijn om hierover in overleg te treden met onze buurlanden.

Ten slotte, minister, heb ik nog een bijkomende vraag: wat zal er bij een eventuele tweede uitbraak van corona gebeuren? Welke lessen hebben we dan op dit moment geleerd? Zullen de keuringscentra dan weer onherroepelijk sluiten, met nog meer achterstand, of zijn er maatregelen genomen waardoor dat veilig kan gebeuren en de keuringscentra kunnen openblijven?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): De heer Ceyssens heeft al een aantal redenen aangehaald waarom we momenteel met een flessenhals bij de Vlaamse keuringscentra zitten.

Misschien kan ik u de suggestie meegeven om toch eens contact op te nemen met uw collega's in het buitenland zodat er duidelijkheid gecreëerd wordt en Vlamingen met een gerust gemoed op reis kunnen gaan.

De flessenhals heeft nog met een tweede punt te maken: veel Brusselse auto-handelaars trekken momenteel richting Vlaanderen om er hun voertuigen te laten keuren. Zij zorgen dus voor een bijkomende flessenhals. Misschien kunt u ook met uw Brusselse collega afspraken maken zodat de voertuigen uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest effectief in Brussel worden gekeurd. Dat zou al heel veel druk wegnemen bij onze Vlaamse keuringscentra.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, mijn eigen wagen moest voor 25 juni gekeurd worden, en de afspraak was pas op 29 juni mogelijk. Dus ik heb gisteren mijn ontbijt en de krant meegenomen en mijn laptop, en ik ben zelf mee in de rij gaan staan. En ik heb geluk gehad, want ik was na anderhalf uur al terug buiten. Toen ik ging kijken stond er blijkbaar een nog veel grotere rij. Ik heb dus heel veel geluk gehad. *(Gelach)*

Maar ik heb dan met die mensen daar gesproken, en vinden het toch heel vreemd dat er weliswaar tot 3 juni een opschorting is geweest, maar dat alle mensen nu wel allemaal samen komen. Ik vind dat dus een heel rare maatregel, en ik zou toch willen vragen of het niet mogelijk is om, als je weet dat juni zo'n drukke maand is, hetzelfde te doen voor de wagens die de volgende weken nog moeten komen, en die te spreiden richting het najaar. Dat zou voor een serieuze verlichting zorgen voor die medewerkers die nu keihard aan het werken zijn maar eigenlijk wel in gevaar worden gebracht omdat er zoveel mensen tegelijk naar de keuring komen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Ceyssens, wat heeft men geleerd uit deze periode, en wat bij een tweede uitbraak van COVID-19? We weten alleszins dat die onmiddellijke sluiting nefast is geweest. Dat was een eenzijdige beslissing van GOCA Vlaanderen. Wij zijn dan met hen in overleg gegaan om toch te zorgen voor een heropstart, een gefaseerde heropstart, om te vermijden dat je achteraf een veel te grote achterstand of inhaalbeweging moet doen. Dat is stap een. Daar hebben we ze wel op geattendeerd, en daar zijn ze zich vandaag zeker bewust van.

Ten tweede, wat de buitenlandse attesten betreft: normaal gezien is iedereen ervan op de hoogte dat de attesten, die nu ook door een ministerieel besluit gedeckt zijn, geldig zijn. Ik zal nog eens navragen of daar problemen rond zijn, maar

tot op heden heb ik er geen weet van dat mensen een probleem zouden hebben met een verlengd keuringsattest. Want het is gedekt door een ministerieel besluit.

Wat het verhaal van Brusselse autohandelaars betreft die zich aanbieden in Vlaanderen: dat kan in principe ook, men kan naar een keuringcentrum naar keuze gaan. Het maakt op zich niet uit of men naar een keuringcentrum in Vlaanderen, Wallonië of Brussel wil gaan. In Vlaanderen zijn we ook vroeger opengegaan voor de tweedehandskeuring en voor de periodieke keuringen. Het kan dus wel een effect zijn dat daardoor meer Walen en Brusselaars naar Vlaanderen zijn gekomen. Dat mag ook als dusdanig.

Ik denk opnieuw dat het heel belangrijk is dat mensen zoveel mogelijk afspraken maken om zich aan te bieden bij de keuringcentra en dat ze de webcam heel duidelijk volgen. Is het druk? Wacht dan nog even. We hebben de verlenging gedaan tot 4 november. Wacht dan ook tot je een oproep krijgt om je aan te bieden bij de centra. Want de huidige keuringsbewijzen zijn nog geldig. Ik dank u.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik dank u. Ik hoop alleszins dat een aantal van die maatregelen zullen leiden tot kortere wachtrijen. Maar wat u daarstraks meegaf, is interessant. U zegt dat dit in orde moet zijn om naar het buitenland te gaan, en dat u dat nog even gaat verifiëren. Het lijkt mij dan ook goed dat GOCA haar communicatie aanpast, want vandaag melden ze op hun website dat ze daar niet zeker van zijn. En dan gaan mensen natuurlijk het zekere voor het onzekere nemen, en een aantal uren nodeloos in een wachtrij staan om de auto nu nog snel gekeurd te krijgen voor de vakantie. Dus ik vraag om op dat vlak zeker en vast nog even de communicatie aan te passen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de opvolgingsprocedure voor uitbestede werken bij het Agentschap Wegen en Verkeer

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, vorige week vonden op de N223 drie verkeersongevallen plaats, op een plaats waar recent, in opdracht van Wegen en Verkeer, nog herstellingswerken werden uitgevoerd. Helaas, het bleef niet bij blikschade. Bij een van de drie ongevallen moesten we ook een overlijden betreuren.

Enkele dagen na het dodelijk ongeval startte het Agentschap Wegen en Verkeer met herstellingswerken aan de eerder uitgevoerde werken. Maar dit is toch bijzonder laat, zeker aangezien het lokale bestuur in april, dus enkele weken voordien, al had signaleerd dat er een bijzonder gevaarlijke situatie was ontstaan na de werken. Ook een aantal burgers hadden hier melding van gemaakt bij het agentschap.

Ik wil niet verder ingaan op die ene casus, maar ik denk wel dat we op Vlaams niveau enkele lessen moeten trekken over hoe het agentschap omgaat met de oplevering van uitbestede werken en de controle die op die werken wordt uitgevoerd na oplevering.

Minister, noopt dit incident volgens u tot een bijsturing of herziening van de procedure van de opvolging en de controle bij oplevering van de uitbestede werken? Zo ja, welke initiatieven zult u hiertoe nemen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik zal proberen het kort te houden.

De voorzitter: U hebt twee minuten.

Minister Lydia Peeters: Alleszins betreur ik het ten zeerste dat er een dodelijk verkeersongeval gebeurd is op die N223. Dat is sowieso een heel spijtige zaak.

Noopt dit tot een wijziging of een bijsturing van de procedure voor de opvolging van werken? Ik denk dat we daar een heel duidelijke opdeling moeten maken. Er zijn twee soorten van controle of opvolging van werken. Dit hangt voornamelijk af van de grootte of het type werk dat wordt uitgevoerd. Enerzijds zijn er de grote investeringswerken en het structureel onderhoud. Anderzijds zijn er de kleinere werken, waarvoor er een andere soort van controle of opvolging is.

Wat geldt voor de grote investeringswerken of structurele onderhoudswerken? Daarvoor verwijs ik naar het standaardbestek voor de wegenbouw. Hoofdstuk 6 bepaalt hoe die controle moet gebeuren. Dat gebeurt met gespecialiseerde meetapparatuur. Dat geldt voor grootschalige werken. Als het daarentegen gaat over kleinere reguliere onderhoudswerken, zoals op die N223, gaat men niet werken met meetapparatuur maar gebeurt dat in eerste instantie aan de hand van een visuele controle door de opzichter die is aangeduid om de werven op te volgen. In eerste instantie gaan we natuurlijk altijd uit van goed vakmanschap. Elke aannemer die een aanbesteding binnenhaalt, moet dat werk behoorlijk uitvoeren volgens de principes van goed vakmanschap. Daar gaan we in eerste instantie van uit. Als bij de visuele controle van die kleinere werken blijkt dat er toch een probleem is, kan men altijd andere maatregelen nemen om diepgaander onderzoek te doen. Bij het spijtige voorval op de N223 heeft men klaarblijkelijk vastgesteld dat er wel wat gebreken waren bij de uitvoering. Inmiddels zijn die allemaal rechtgezet. Ik denk dat vandaag de laatste hand gelegd is aan die werken op de N223. Ik denk dat de laatste fase die in Tielt-Winge was. Alleszins is het de bedoeling dat daarmee alles van de baan is.

De aannemer heeft alleszins laten weten dat hij, mochten er problemen zijn, ter beschikking blijft om eventuele herstelmaatregelen uit te voeren.

Arnout Coel (N-VA): Dank u wel, minister. Ik begrijp natuurlijk dat er een verschil is in de vorm van controle tussen grote werken en kleinere werken, waarover het hier gaat. Maar het resultaat is natuurlijk wel dat er iemand is overleden en dat dat niet had moeten gebeuren als er wel voldoende controle geweest was. Dus ik zou er toch op willen aandringen dat er, naast de visuele controle, ook wordt bekeken hoe we dergelijke grove fouten, grove nalatigheid, sneller kunnen opmerken.

Ik wil u bijkomend nog vragen om te bekijken hoe in die procedures omgegaan kan worden met meldingen van lokale besturen. Want in dit geval heeft het lokale bestuur zeer snel na de oplevering van de werken aan de alarmbel getrokken maar heeft het dan nog vijf-zes weken, nadat er een dodelijk ongeval plaatsvond, geduurd vooraleer er ingegrepen werd. Misschien moet daar toch ook wel naar gekeken worden.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, zoals u in het begin van uw antwoord aanhaalde, is elk dodelijk ongeval dat we moeten betreuren op onze wegen, er natuurlijk een te veel. Als ik kijk naar de cijfers van Statbel van 2019, zien we toch weer een stijging van het aantal dodelijke slachtoffers ten opzichte van 2018. Als we vergelijken met 2017, is er zelfs een stijging met 5 procent. We hadden ons zelf eigenlijk een maximum van tweehonderd verkeersdoden in 2020 opgelegd. We weten nu al dat we dat niet zullen halen. Dat mag niet betekenen dat we niet alle middelen inzetten om het aantal verkeersdoden te beperken. Als overheid

spelen we daar een grote rol in. We moeten er ten eerste voor zorgen dat de weg in prima staat is.

Minister, mijn bijkomende vraag is of u meer training zult voorzien voor de mensen van het Agentschap Wegen en Verkeer die dit moeten opvolgen. Ik laat in het midden of dit technisch of visueel moet zijn. Alleszins moet die controle juist zijn en moet er gevolg gegeven worden aan oproepen van lokale besturen.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Coel schetst het wel heel duidelijk en pijnlijk, en we moeten hier inderdaad toch even een moment van reflectie opnemen om te durven erkennen dat er een aantal zaken op duiden dat ons systeem niet sluitend is en dat er mazen in het net zijn die niet snel genoeg gedicht worden op het moment dat we vaststellen dat er ergens een probleem is. Het pijnlijkste in deze situatie is dat vijf of zes weken op voorhand het lokale bestuur een melding geeft aan het Vlaams agentschap dat er zich een probleem voordoet, en dat het blijkbaar vijf of zes weken duurt om dat op te lossen. Ik heb het dan niet per se over een structurele, definitieve oplossing, maar wel over een aanpak op korte termijn om te zorgen dat er zich geen acuut gevaarlijke situatie voordoet. Het is een tragisch overlijden en ik wil daar zeker geen politiek spel van maken, maar het moet wel een opdracht zijn om de rechtsstructuren op te nemen en te zorgen dat de periode tussen vaststelling – hetzij door een lokaal bestuur, hetzij door het AWV zelf – en oplossing verkort wordt en dat we daarin veel sneller ageren.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Het gebeurt jammer genoeg wel vaker dat de opvolging van uitbestede werken niet altijd verloopt zoals het moet. Dat is jammer, zeker wanneer dat leidt tot verkeersslachtoffers. Het is dan misschien ook nuttig om de opvolgingsprocedure nog eens te analyseren en desgevallend ook aan te passen indien dat nodig zou blijken.

Ik wil even verwijzen naar de commissievergadering Mobiliteit van enkele weken geleden waar we de problematiek van de zogenaamde brokkelbruggen hebben besproken. Daar bleek uiteindelijk dat de inspectieteams de afgelopen jaren waren afgebouwd. Minister, ik ben van mening dat we moeten gaan naar meer opgedreven inspecties tijdens alle fases van de werken, en dat vraagt natuurlijk middelen. Mijn vraag is dan ook of u bereid bent om in elke fase van infrastructuurwerken controles door het AWV te laten uitvoeren. Ik denk dat dat niet alleen de kwaliteit van de werken ten goede komt – men kan op tijd fouten detecteren – maar uiteindelijk zal dat ook naar een besparing leiden. We mogen toch niet vergeten dat 85 procent van de verkeersbelasting die de mensen betalen, naar het AWV gaat. Ik denk dat onze belastingbetaler daarvoor in ruil toch op zijn minst veilige wegen mag verwachten.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor de bijkomende vragen, collega's. Als er meldingen zijn van lokale besturen rond slecht uitgevoerde werken, moet men daar inderdaad heel snel op ageren. Ik denk dat dat misschien in dezen ook sneller had kunnen gebeuren.

Als het specifiek gaat over het dossier van de N223, ging men daar een aantal wegvakken of een deel van een wegvak herstellen. Men heeft dat gedaan met gietasfalt. En of er voldoende begrinding in gietasfalt zit of niet, dat heeft visueel hetzelfde effect. Bij de eerste klachten zei men dus dat het glad was en niet goed was, maar er bleek eigenlijk niets aan de hand. Wanneer er dan felle regenslag geweest is, blijkt dat een zeer glad effect gehad te hebben, en toen is men gaan kijken of er iets meer aan de hand was en heeft men vastgesteld dat er toch een

aantal fouten zijn in de uitvoering en dat er bijkomende steenslag of grindslag nodig was bij dat gietasfalt. Dat is de aannemer op dit ogenblik ook aan het doen.

Daaruit zou men kunnen concluderen dat een gewone visuele controle bij die kleinere werken niet zou volstaan. We hebben sowieso al aan het AWV gevraagd om te kijken of er geen grondigere opvolging moet gebeuren, of ten minste als er een melding is, daar veel sneller gevolg aan te geven. Dat gaat men ook doen.

Mijnheer Verheyden, u vraagt dat ook te doen bij elke fase van het werk. Hier is het opnieuw belangrijk te wijzen op de verschillende soorten werken. Bij grote infrastructuurwerken is er altijd continu een opzichter aanwezig, maar het is iets anders bij kleinere werken die aanbesteed zijn en waarbij er gerekend wordt op het goed vakmanschap van de aannemer. Maar dat neemt niet weg dat we dat zeker zullen blijven controleren. Zoals ook de heer Vaneeckhout zegt: als er meldingen of klachten zijn van lokale besturen, moet men zeer snel ter plaatse gaan en kijken of er ten eerste een fout is en of er ten tweede ingegrepen moet worden.

Mijnheer Ceyssens, u haalt nog eens de cijfers van de verkeersstatistieken aan. Helaas moet ik samen met u vaststellen dat die cijfers helemaal niet goed zijn, dat er weer een stijgend aantal dodelijke slachtoffers is. Elk dodelijk slachtoffer is er sowieso een te veel. Er zijn ook nog altijd 23.000 slachtoffers met lichamelijk letsel: dat zijn er veel te veel. Wat dat betreft hebben we al heel wat actie ondernomen. We hebben samengezeten met heel wat experts om te kijken hoe we hier een trendbreuk in teweeg kunnen brengen. We zitten immers weer in een stijgende lijn, daar waar we allemaal ijveren voor een daling in het aantal verkeersslachtoffers.

We blijven dat zeker opvolgen. Enerzijds is gedrag een belangrijke factor en anderzijds infrastructuur. We zijn op dit ogenblik volop bezig met de uitrol van de vergevingsgezinde wegen en het fietsvademecum dat we zo snel mogelijk hopen klaar te krijgen om te focussen op veilige infrastructuur. Ook hier doe ik opnieuw een oproep aan alle lokale besturen en aan iedereen: als men onveilige situaties ziet, of dat nu wegen zijn in het beheer van lokale besturen of het gewest, meldt het dan zodat er snel kan worden ingegrepen, want elk slachtoffer in het verkeer is er een te veel.

Arnout Coel (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het blijft natuurlijk een betreurenswaardige zaak, maar dat moeten we niet blijven herhalen. Het is goed dat er toch enige introspectie zou plaatsvinden binnen het agentschap om die procedure ten gronde te bekijken en om de lokale besturen daar als volwaardige partner in mee te nemen, en zeker als er vanop het terrein snel na oplevering nieuwe klachten komen, dat er dan kordaat wordt opgetreden. Zoals de collega's hebben gezegd, valt elk verkeersslachtoffer te betreuren. Maar als we het hadden kunnen voorkomen, is het toch nog des te pijnlijker.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Annabel Tavernier aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jaarverslag 2019 van de Brusselse vicegouverneur betreffende de naleving van de taalwetgeving in Brussel-Hoofdstad

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, in de Brusselse realiteit van vandaag zijn inbreuken tegen de taalwetgeving nog steeds schering en inslag. Maar al te vaak kunnen Vlaamse Brusselaars niet rekenen op dienstverlening in hun moedertaal.

Het is een oud zeer dat wij als fractie al jarenlang actief aanklaarten terwijl er jammer genoeg Vlaamse partijen zijn die maar blijven wegstijgen.

De Brusselse vicegouverneur controleert in Brussel alle aanwervingen en benoemingen in de lokale besturen op hun overeenstemming met de taalwetgeving. Deze week werd het recentste jaarverslag gepubliceerd. Pijnlijk genoeg bevestigen de cijfers uit het rapport de al jaren geldende tendens: het gaat bergaf met het respect voor de taalwetgeving in onze hoofdstad.

Bijna 60 procent van de beslissingen bij de gemeenten en OCMW's zijn niet conform de taalwetgeving. In de gemeenten voldeed amper 15,4 procent van de contractuele aanwervingen aan de Bestuursstaalwet. De OCMW's deden het nog slechter: slechts 4,7 procent was in de regel met de Bestuursstaalwet. Minister, dit is een regelrechte schande. Bovendien gaat het hier waarschijnlijk over een onderschatting want de vicegouverneur geeft in zijn rapport aan dat zijn werk bemoeilijkt wordt door gebrekkige informatiedoorstroming en samenwerking vanuit de Brusselse gemeenten en OCMW's. Net zoals in de voorbije jaren werd geen enkele door de vicegouverneur geschorste beslissing ingetrokken door de Brusselse gemeenten of OCMW's, noch vernietigd door de Brusselse Regering of het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Op deze manier bleven inbreuken tegen de taalwetgeving overeind. Dit gebeurt zelfs met goedkeuring van de Vlaamse partijen die daar in de meerderheid zitten.

Minister, we drijven steeds verder af van een echt doorleefde tweetaligheid in Brussel, die nochtans wettelijk vereist is. Wij moeten vanuit Vlaanderen een duidelijk signaal geven. Dit kan zo niet langer. Minister, welke maatregelen zult u via het instrumentarium van het Vlaamse Brusselbeleid nemen om de Nederlandstalige dienstverlening in de Brusselse overheidsdiensten duurzaam te verbeteren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw Tavernier, dank u voor de vraag. Het jaarverslag van de vicegouverneur is opnieuw confronterend. Het houdt de lokale besturen in Brussel als het ware een spiegel voor. Het wijst erop dat er op het vlak van tweetaligheid nog grote uitdagingen zijn voor de lokale besturen in Brussel. Dat geldt voor gemeenten en OCMW's, en dat geldt overigens ook voor heel wat andere instellingen in de hoofdstad, denk aan de zorginstellingen.

Vanuit de Vlaamse Gemeenschap is de plaats van het Nederlands natuurlijk essentieel. Het Nederlands kan worden gezien als een keurmerk voor onze Vlaamse instellingen in Brussel en als een echte troefkaart van onze Vlaamse Gemeenschap. Daarom is dit een zeer belangrijk punt waar we vanuit diverse bevoegdheden van de Vlaamse Regering op inspelen. Ik denk aan ons Nederlandstalig onderwijs en onze Nederlandstalige scholen, ik denk aan de cultuursector, ik denk aan het mediabeleid en het jeugdbeleid.

U peilt echter specifiek naar de instrumenten van het Vlaamse Brusselbeleid. Ik zie vier instrumenten die daar dienen. Ten eerste is er het Huis van het Nederlands. U hebt daar in de commissie ook al herhaaldelijk vragen over gesteld. Dat is mijn evidente en prioritaire partner als het gaat over het voeren van een actief taalpromotiebeleid en -oefenbeleid inzake het Nederlands. Het Huis evolueert verder naar een fysiek baken, een aanspreekpunt en een kenniscentrum waar alle expertise inzake het Nederlands wordt gebundeld en waar Brusselaars kans krijgen om hun kennis van het Nederlands te verbeteren, niet het minst ook medewerkers van lokale besturen.

Ten tweede heb je de Nederlandse taallessen die samen met collega Somers worden georganiseerd, veelal ook via het Huis van het Nederlands, wat natuurlijk

ook in het kader van inburgering zeer relevant is, maar ook ten aanzien van lokale besturen.

Ten derde is er de taalbarometeronderzoek, dat de vinger aan de pols houdt inzake de kennis van het Nederlands in onze hoofdstad, en tot slot is er nog steeds het Steunpunt Taalwetwijzer, waarmee we ook klachten kunnen behandelen en kunnen doorverwijzen naar de juiste instantie.

Ten gronde is het natuurlijk een federale wetgeving die de bevoegdheid is van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De lokale gemeenten en OCMW's moeten hun verantwoordelijkheid ter zake nemen, maar het spreekt voor zich dat we vanuit het Vlaamse Brusselbeleid daar ook nauwlettend op toezien.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Onze fractie is uiteraard blij dat u van taalpromotie een speerpunt maakt. Vlaanderen heeft met het Nederlandstalig onderwijs, de taalcursussen NT2, het Steunpunt Taalwetwijzer en het Huis van het Nederlands enkele hefboomen om de positie van het Nederlands in onze hoofdstad te versterken, maar het is duidelijk dat in heel dit verhaal de negentien Brusselse gemeentes en OCMW's, maar ook de Brusselse Regering en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) een verpletterende verantwoordelijkheid dragen. Minister, die overheden leggen bewust de wetgeving naast zich neer en weigeren bijkomende inspanningen te leveren. Het engagement van alle betrokken overheden is noodzakelijk om deze ernstige situatie nu eens eindelijk echt op te lossen. Wij verwachten van u dat u op tafel klopt in de GGC, waar u een waarnemende rol hebt, om aan te geven dat de inbreuken bij de OCMW's zo snel mogelijk moeten worden aangepakt. U dient in dezen aan de kar te trekken, want niemand anders zal het doen, zelfs niet de verantwoordelijke minister, Elke Van den Brandt, die gewoon alles goedkeurt in de GGC wat de Franstalige collega haar opdraagt. Dat zegt uiteraard veel over Groen als Vlaamse partij.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, uw antwoord stelt mij teleur. We gaan het niet oplossen met het Huis van het Nederlands en wat taallessen en zo verder. Dit is een schandalige toestand waarop al jarenlang wordt gewezen. Gelukkig doet de vicegouverneur dat, houdt hij dat bij. Het gaat over meer dan 1800 schorsingen. Dat zorgt ervoor dat de Vlamingen die in Brussel aan de loketten van de gemeenten en OCMW's willen worden geholpen, vaak niet in het Nederlands terecht kunnen. Dát is het gevolg. Dat is de discriminatie van vandaag de dag. Geen enkele gemeente, geen enkel OCMW heeft de geschorste beslissing teruggetrokken. En dan is er nog eens het Brusselse Gewest dat verzuimt, en bewust verzuimt, om op te treden. Volgens de Raad van State is het nochtans verplicht om te vernietigen. Het doet dat niet.

Minister, waarom dus de zaken niet omkeren en de beslissing tot vernietiging toekennen aan de vicegouverneur? Dan kunnen de gemeenten of OCMW's in beroep gaan bij het Brusselse Gewest als ze menen dat er bewijzen zijn dat er wel tweetaligheid is. Dan zouden we ten minste eindelijk een einde kunnen stellen aan dit systeem.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, dank u wel. Collega's, het jaarverslag van de Brusselse vicegouverneur legt geen nieuw probleem bloot, maar bevestigt opnieuw wat we allang weten. We vinden allemaal dat dit beter moet. We willen allemaal dat Nederlandstaligen in hun taal worden geholpen. Mijnheer Vanlouwe, we zijn nu ongeveer een jaar actief in die Brusselse Regering, maar wij zien ook dat er geen wonderoplossingen bestaan. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Uw eigen minister van Onderwijs moet ook mee zoeken naar oplossingen om voldoende leerkrachten te vinden die in Brussel in het Nederlands les willen geven, en gemeenten en OCMW's hebben ook medewerkers nodig. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

De voorzitter: Mijnheer Vanlouwe, ...

Stijn Bex (Groen): Welke positieve actie kunnen we hier ondernemen, want daar zou ik hier graag op focussen? De inspanningen die we leveren met het Nederlandstalig onderwijs zouden stilaan vruchten moeten beginnen afwerpen, ook op dit vlak. De Brusselse Regering kiest voor meertaligheid maar de N-VA is daartegen en wil daar niets van weten. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe en Jeremie Vaneckhout)*

Zij blijven zitten in die nauwe blik van een binaire keuze: ofwel ben je Franstalig, ofwel ben je Nederlandstalig. Minister, u hebt zelf in het parlement al gezegd dat u projecten hebt gelanceerd in samenwerking met de VGC en het Huis van het Nederlands om gemeenten die daar vragende partij voor zijn te coachen en na een audit in te zetten op meer taalkennis van het gemeentepersoneel. U hebt gezegd dat u alle gemeenten daarbij wilt betrekken.

De voorzitter: Afronden, collega.

Stijn Bex (Groen): De gemeenten zijn daar vragende partij voor. Voorziet u daarvoor ook in extra inspanningen?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, niemand ontkent dat er nog altijd een probleem is met de tweetaligheid van de dienstverlening in de Brusselse gemeenten al hangt het af van dienst tot dienst en van gemeente tot gemeente, daar moeten we eerlijk in zijn.

Maar ik denk dat ook niemand kan ontkennen dat er wel inspanningen gebeuren op het niveau van de gemeenten om daar verbetering in te brengen, en dan heb ik het over cursussen, bijscholingen. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe en Jeremie Vaneckhout)*

Dat is gewoon niet waar, mijnheer Vanlouwe, die inspanningen gebeuren wel. Mevrouw Tavernier, ik vraag me vooral af welke oplossing u ziet. Want ik vind het wel gemakkelijk om hier te komen zeggen dat er een probleem is, en terecht, maar wat wilt u eraan doen? Denkt u echt dat het zo gemakkelijk is om tweetalig personeel te vinden voor de Brusselse gemeenten en OCMW's, dat het zo gemakkelijk is om een tweetalige en goede dienstverlening te garanderen in Brussel? En ja, de VGC moet daar absoluut haar verantwoordelijkheid in nemen maar ik zou u willen oproepen om ook aan minister Weyts te vragen om te blijven investeren in het Brussels Nederlandstalig onderwijs, om inderdaad middelen uit te trekken voor het Huis van het Nederlands dat niet kan volgen wat de inschrijvingen betreft.

En zoals u weet, zijn wij ook een grote voorstander van verplichte inburgering in Brussel, ook in het Nederlands, want dat is de echte oplossing. En ik ben blij, minister Dalle, dat u zich engageert om daar mee aan de kar te blijven trekken. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik heb begrepen dat er in Brussel voor het eerst een minister is voor meertaligheid maar zelfs de tweetaligheid krijgen ze niet

onder controle. Ik zou daar dan ook in de eerste plaats eens aan beginnen te werken als ik jullie was. *(Applaus bij de N-VA en van Jan Laeremans. Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Ik dank de minister van Brussel dat hij op een constructieve manier werkt aan de kennis van het Nederlands in Brussel, dat is primordiaal, en de toepassing van de taalwetgeving via de Huizen van het Nederlands.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank jullie voor dit geanimeerd gesprek. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Ik begrijp dat dit een zeer gevoelig onderwerp is, maar minister Dalle heeft nu het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik denk dat we hier allemaal voor een stuk de verontwaardiging delen over het gebrek aan perfecte tweetaligheid in Brussel. We moeten daar heel hard aan werken, daar zijn we het over eens.

De gemeentelijke voogdij is een regionale materie. In die zin is het dan ook het Brusselse Hoofdstedelijke gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) die daar verantwoordelijkheid nemen.

Mevrouw Tavernier, het spreekt voor zich dat ik en de GGC-collegeleden daar regelmatig aandacht voor vragen maar ten gronde is het effectief daar dat de juridische verantwoordelijkheid ligt.

Mijnheer Laeremans, u doet een interessant voorstel om de voogdij en de bevoegdheid ter zake om te keren en de uiteindelijke bevoegdheid bij de vice-gouverneur te leggen. Dat is een interessant voorstel dat echter thuishoort in de Kamer van Volksvertegenwoordigers omdat het federale wetgeving betreft. U mag me dus niet kwalijk nemen dat ik daarover hier geen uitspraken doe.

Essentieel is effectief dat de lokale besturen meegaan. De heer Bex verwees naar de verschillende trajecten die lopen met heel wat gemeenten. Er lopen momenteel trajecten met het Huis van het Nederlands in vijf gemeenten. Het gaat over Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Agatha-Berchem Elsene, Anderlecht en Vorst. Eerder waren er ook al zeer intensieve trajecten met Stad Brussel en de gemeente Jette. Er zijn dus al zeven gemeenten die ermee bezig zijn of het al hebben afgerond. Dat zijn heel positieve projecten die ook vanuit Vlaanderen worden ondersteund.

U vraagt naar middelen ter zake. Dit wordt betoelaagd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Mijn oproep is inderdaad dat alle Brusselse gemeenten de volgende jaren, hetzij met het Huis van het Nederlands, hetzij op eigen kracht, in een dergelijk traject stappen om ervoor te zorgen dat, wanneer er sprake moet zijn van meertaligheid in Brussel, er in eerste instantie wordt voldaan aan de wettelijke verplichting van tweetaligheid.

Annabel Tavernier (N-VA): Als men in Brussel de taalwetgeving naast zich neerlegt, legt men in feite ook de gelijke behandeling tussen Nederlandstaligen en Franstaligen naast zich neer. Vlaams-Brusselse politici, mevrouw Goeman, zoals uw partijgenoten Pascal Smet en Bert Anciaux, maar bijvoorbeeld ook Sven Gatz, hebben de mond vol van meertaligheid en breken zelfs een lans voor Arabisch of Bulgaars achter de loketten. Maar neen, zij komen niet op voor de naleving van de taalwetgeving. Zij komen niet op voor het Nederlands. Zij komen niet op voor de Vlaamse Brusselaars. Overal ter wereld zijn gelijkheid en respect hét thema vandaag. Maar het discrimineren van de Vlaamse Brusselaar is blijkbaar wel toegelaten. Van hypocrisie gesproken.

Inderdaad, meertaligheid in Brussel begint bij een duidelijk respect voor de wettelijke tweetaligheid. De N-VA weigert de discriminatie van de Vlaamse Brusselaar te aanvaarden en hoopt, minister, in u een bondgenoot te vinden om dat krachtige signaal mee uit te dragen naar de Brusselse overheden. Ik dank u zeer. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.02 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.22 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020 – 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020, het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 en het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2020.

Het Uitgebreid Bureau stelt voor om de algemene besprekingen van de drie ontwerpen van decreet samen te voegen tot één algemene bespreking. Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

De algemene bespreking is geopend.

De heer Muyters, verslaggever, heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Voorzitter, het is altijd een uitdaging om een verslag van deze keer zo'n zestig bladzijden samen te vatten in hopelijk niet te veel minuten. Ik zal er dan maar mee van start gaan.

Ik kan uiteraard niet anders dan als inleiding te zeggen dat het debat over de begrotingsaanpassing 2020 toch wel onder een speciaal gesternte is gebeurd, want het is uiteraard veranderd door de uitbraak van de coronapandemie.

De begrotingscontrole was voorzien en opgemaakt op basis van het economisch budget van 2020, waar op dat moment zelfs nog licht positieve parameters inzake economische groei in zaten. Maar in maart brak dan die pandemie uit. Door die uitbraak zijn de uitgangspunten waarop de begrotingsaanpassing 2020 is gemaakt, eigenlijk op los zand gebaseerd. De begrotingsaanpassing 2020 is dan door de Vlaamse Regering wel gewoon voortgezet, maar aangevuld met een begrotingsprovisie van liefst 2,5 miljard euro, om de gezondheids crisis en de economische crisis die er het gevolg van is, te lijf te gaan. De Vlaamse Regering heeft

onmiddellijk de bijkomende middelen vrijgemaakt om maatregelen te kunnen nemen. Wij worden geacht om dat achteraf – nu, dus – als Vlaams Parlement te bekrachtigen.

De werkwijze voor de bespreking in het parlement is op een bepaald moment vastgelegd. We zijn begonnen met een uiteenzetting van minister Diependaele op 12 mei voor de beleidsdomeinen bij de aanpassing van de begroting in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Daarna hebben we nog drie vergaderingen gehad, op 19 mei, op 26 mei en op 9 juni.

Op 12 mei 2020 gaf minister Diependaele ons een algemene inleiding over de aanpassing van de begroting. Ik zal uiteraard niet op elk punt ingaan. Ik selecteer er een aantal die toen aan bod zijn gekomen.

Minister Diependaele stelde onder meer dat de overheid de blijvende opdracht heeft om na te gaan of de uitgaven die zij doet, terecht komen waar ze thuishoren en of met de beleidsinitiatieven en de middelen die daarvoor worden ingezet de doelstellingen worden gehaald. Het gezonde financiële beleid, inclusief de sanering, moet volgens hem worden voortgezet.

Hij gaf aan dat de eenmalige uitgaven voor corona nodig zijn om de crisis aan te pakken en dat de meerjarenbegroting daardoor uiteraard wordt beïnvloed. Hoe groot die beïnvloeding is, zal later blijken in de economische-omgevingsanalyse. Minister Diependaele heeft verschillende scenario's toegelicht, die het verschil aantoonen van elk scenario in het effect op de begroting.

Minister Diependaele legde er ook de nadruk op dat de voorspellingen van de verschillende macro-economen nog elke dag wijzigden. Ik dacht dat dit nog vandaag het geval was. Ik las krantenartikelen over voorspellingen van het Planbureau. Dat maakt het heel moeilijk om een begroting te maken. Er is nog geen enkele duidelijkheid over de aard van het herstel en de snelheid van het herstel.

Ik ga nu meteen over tot die scenarioanalyse. De crisis heeft een grote invloed op de inkomsten omdat de dotaties voor 2021 maar ook de opcentiemen van het aanslagjaar 2022 op de personenbelasting door de economische terugval van dit jaar een stuk lager liggen. Het effect van de verschillende scenario's op de inkomsten varieert naargelang van de verschillende parameters die worden gekozen. Als je bijvoorbeeld de parameters neemt van de Nationale Bank, krijg je 816 miljoen euro minder inkomsten. Volgens de KBC is dat 233 miljoen euro. Maar als je de Europese Commissie neemt, dan is dat 1,2 miljard euro. Ook op het vorderingensaldo is het verschil enorm. Het varieert tussen min 1,5 miljard euro en 2,3 miljard euro naargelang van de economische voorspellingen over de invloed van de coronacrisis.

Na de algemene inleiding en de scenarioanalyse overloopt minister Diependaele het Programmadecreet. De verschillende onderwerpen die hij aan bod brengt, zijn: Cultuur, Jeugd, Sport en Media; Internationaal Vlaanderen en Toerisme; Omgeving; Welzijn; alles wat te maken heeft met Onderwijs; en ten slotte Kanselarij en Bestuur.

Daarna gaat minister Diependaele in op de toelichting per beleidsdomein van elk van de ministers uit de Vlaamse Regering. Als jullie het niet erg vinden, ga ik daar niet verder op in. Ze zullen ongetwijfeld in de verschillende commissies aan bod zijn gekomen.

Op 19 mei 2020 hebben wij in onze commissie de bevoegdheden van minister-president Jambon en van minister Demir besproken, en alles wat daar met uitgavenbegroting te maken had. Aangezien ik ook niet inga op de bespreking van de verschillende commissies, zal ik ook dit overslaan.

Zo kom ik bij het langste deel van mijn uiteenzetting, maar ook bij de belangrijkste vergadering die we hebben gehad: die van 26 mei 2020. Het Rekenhof heeft toen, bij monde van raadsheer Jan Debucquoy, de bevindingen van zijn onderzoek over de aanpassing van de Vlaamse begroting 2020 toegelicht.

Ik neem enkele punten uit de toelichting van raadsheer Debucquoy van het Rekenhof. Hij verwijst eerst naar de cijfers die minister Diependaele in mei naar voren had gebracht en waarover ik het daarnet had. Hij zegt dat het vorderingsaldo 2020 initieel begroot was op 623 miljoen euro, dat bij ongewijzigd beleid het tekort opliep tot 1 miljard euro, en dat de impact van de coronacrisis dat cijfer nog eens met ruim 3 miljard euro doet toenemen, waardoor het vorderingsaldo al op min 4,2 miljard euro staat.

Als je daarbij nog het effect van de afrekening van de dotaties brengt, die op 1,7 miljard euro mogen worden geschat – de minister heeft bevestigd wat het Rekenhof toen heeft gevraagd, namelijk dat de afrekening van de dotaties die normaal in 2021 gebeuren, al in 2020 zou plaatsvinden –, zal die afrekening bij de tweede aanpassing van de begroting dan ook worden doorgevoerd, zal het tekort dit jaar vermoedelijk al op 7 miljard euro worden gebracht, en dat alles bij een hypothese dat de groei voor 8 procent negatief zal zijn. Ook daarop zijn op dit moment nog andere schattingen lopende.

Hij stelt ook dat er de komende jaren nog een effect zal zijn omdat bijvoorbeeld de doorstorting van de opcentiemen nog voor een bijkomende negatieve impact zal zorgen van ongeveer 1 miljard euro.

Dan kwam de raadsheer bij het advies van het Rekenhof. Hij zegt dat hij in zijn uiteenzetting vooral zou focussen op de zware impact van de COVID-19-crisis. Hij wil geen misverstand over het oordeel van het Rekenhof, en dat is dat ongeacht de budgettaire toestand. De overheid moet absolute prioriteit geven aan de bestrijding van het gezondheidsrisico en aan het nemen van noodmaatregelen om de economische klap op te vangen. Hij vindt dat die maatregelen proportioneel moeten zijn, noodzakelijk en beperkt in de tijd. Dat zijn de drie criteria die de Europese Commissie naar voren heeft geschoven.

De raadsheer waarschuwt ervoor dat de sociaal-economische gevolgen enorm zijn. Hij citeert daarvoor de Nationale Bank, waarvan hij zegt dat die meestal heel gemodereerd is in haar taalgebruik, die deze keer toch gewaagt van een duizelingwekkende daling van het ondernemingsvertrouwen. Als die dramatische economische situatie verder aanhoudt, dan kan per definitie, stelt de raad, alleen de overheid het liquiditeitsprobleem van de ondernemingen, van de kmo's en van de zelfstandigen opvangen. De gevolgen daarvan zijn nu al steeds meer zichtbaar: stijgende begrotingstekorten en een stijgende overheidsschuld. De hoe-grootheid kunnen we vandaag nog niet weten omdat onzekerheid troef is.

De raadsheer stelt dat de impact van de crisis op de overheidsfinanciën ten vroegste in de eerste helft van 2021 zal kunnen worden vastgesteld, want pas dan zal de schade kunnen worden opgemeten en zal een genormeed begrotings-traject op middellange termijn kunnen worden uitgetekend. In elk geval zal vanaf 2021 elke overheid de nodige inspanningen moeten leveren om dat begrotingstekort weg te werken en de overheidsschuld af te bouwen, stelt de raadsheer, kwestie van ons opnieuw te wapenen tegen nieuwe tegenvallers en crisissen. Naast die nota verwijst de raadsheer ook nog naar andere toekomstige budgettaire uitdagingen, zoals de vergrijzing en de klimaatopwarming.

Vervolgens heeft de raadsheer het over het landenrapport van de Europese Commissie over België, met drie aanbevelingen: een over het ontbreken van de nodige coördinatie van het Belgische begrotingsbeleid, een tweede over het gebrek aan normerende begrotingsregels bij gewesten en gemeenschappen, en een

derde dat budgettaire meevallers nogal gemakkelijk terug worden ingezet in gewesten en gemeenschappen. Daarbij herinnert hij de Vlaamse Regering aan de belofte om tijdens deze legislatuur toch een uitgaventoetsing, een 'spending review' per beleidsdomein uit te voeren.

Wat de ontvangstenraming betreft, zegt de raadsheer dat de ontvangsten correct zijn geraamd. Wat de uitgaven betreft, is er veel aandacht voor de COVID-19-maatregelen. Het Rekenhof is ook van plan om die uitgaven voor COVID-19 nauw op te volgen en te monitoren, wat door velen daarna werd onderschreven. Op dit moment, zei de raadsheer, zijn er nog veel onduidelijkheden, ook omdat de inschatting van de budgettaire impact wordt bemoeilijkt door die onzekerheid.

Zo kom ik tot het slot van de voorstelling door de heer Debucquoy. Gelet op de vele onzekerheden en de moeilijkheid om de begrotingsontvangsten juist in te schatten, pleit hij ervoor dat er een tweede begrotingscontrole komt, iets wat door de minister al was toegezegd. In afwachting daarvan pleit hij ervoor om bij dringende budgettaire noden maximaal gebruik te maken van wat in de Codex is voorzien in artikel 20. De raadsheer besluit dat het Rekenhof in zijn analyse deze keer mild is geweest, iets wat ik voor zijn rekening laat.

In zijn repliek treedt de minister het uiteraard bij dat alle zeilen bijgezet moeten worden om de gezondheids crisis op te vangen maar ook om de eerste klappen op te vangen binnen de economie. Hij wijst er ook op dat vroeg of laat een orthodox begrotingsbeleid effectief terug nodig zal zijn. Ik ga niet verder in op de drie preciseringen uit de schriftelijke vragen- en antwoordenronde die de minister heeft gegeven, maar wel op de repliek op de opmerkingen van het Rekenhof.

Zo repliceert de minister op het gebruikmaken van artikel 20 van de Codex. Hij verdedigt de manier waarop de Vlaamse Regering te werk is gegaan, met name het gebruik van de anomalieprocedure. Hij heeft ook nog eens bevestigd dat er een tweede begrotingsaanpassing zal zijn in het najaar. Hij heeft het ook nog gehad over de schuldgraad waarbij hij een rechtzetting deed over de cijfers, maar ook wel aangaf dat de kans bestaat dat we dit jaar nog de 65 procent schuldgraad zouden bereiken. Hij voegt er wel onmiddellijk aan toe dat hij denkt dat er niet moet worden gevreesd voor een slechtere rating. Ik kom daar straks nog op terug. Tot slot treedt de minister raadsheer Debucquoy bij als hij stelt dat de rode cijfers niet vanzelf zullen verdwijnen en dat voorzichtigheid is geboden.

Daarna volgde de bespreking door de leden van de commissie. In eerste instantie zijn de drie oppositieleiden aan het woord geweest. Mevrouw Van dermeersch is ingegaan op de inbreuk op artikel 34. Waarover gaat dat? Over de gunning van de Scheldetunnel, waarbij ook het Rekenhof had gewezen op een overtreding omdat de gunning dit jaar zou gebeuren zonder dat de vastlegging daarvoor is gebeurd. Ze gaat ook in op de uitgestelde kapitaalsverhoging van Lantis, de begrotingsdoelstellingen en de plaats van Oosterweel daarin, het ontwerp van begrotingsplan dat de Europese Commissie aan België heeft gevraagd, en de toekenning van achtergestelde leningen van PMV.

Mevrouw Goeman komt als tweede oppositielid aan het woord. Zij vindt dat de begrotingsaanpassing 2020 een gemiste kans is voor het relancebeleid, maar ook een teleurstelling wegens het onevenwicht in de besteding van de coronaprovisie. Ze zegt dat slim investeren de enige weg uit de crisis is en dat haar fractie daarom een 'social deal' voorstelt waarbij een sterke overheid investeert om economie en maatschappij te doen groeien en waarbij het rendement eerlijk wordt verdeeld over iedereen die daaraan heeft meegebouwd. Ze vraagt zich ook af waarom er geen spoor is van dergelijke structurele investeringen in de aanpassing van de begroting. Wat de coronaprovisie betreft, is haar fractie wel tevreden dat de zelfstandige kmo's en bedrijven worden geholpen om het hoofd boven

water te houden. Ze denkt ook dat alleen de overheid dat effectief kan doen, maar er was misschien wel een betere afstemming mogelijk geweest met het federale niveau. Ze stelt echter wel vast dat van de ingezette middelen 1,9 miljard euro naar bedrijven gaat en slechts 200 miljoen naar het noodfonds voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur, Sport en Toerisme. Ze zegt niet dat er te veel geld gaat naar de economie, maar dat de noden zeer groot zijn. Ze pleit nog eens voor een verhoging van het noodfonds.

Naast nog een opmerking over de contracttracing en de waarborgregeling voor bedrijfskredieten, heeft de collega het ook over de achtergestelde lening van PMV. Ik ga daar een klein beetje dieper op in. Ze vindt dat de intrestvoet door PMV van 4,5 procent voor kmo's en 5 procent voor start-ups te groot is en stelt dat dergelijke intrestvoeten PMV winst zal geven.

Tot slot herhaalt ze haar pleidooi voor een echt relanceplan en noemt het een historische kans op een ommekeer. Ze stelt ook voor om geen fixatie te hebben op de zwarte nul in de begroting, want dat dat noch de economie, noch de burgers veel heeft opgebracht in de crisis van 2008.

Als derde en laatste spreker van de oppositie was het aan collega Rzoska. Hij beaamt dat er veel onzekerheid is en dat je de begrotingsaanpassing vanuit die onzekerheid, vanuit die specifieke context moet beoordelen. Na de beheersing van de crisis, moet er wel een periode komen waarin er wordt bekeken hoe het resterende budget slim kan worden ingezet. Hij denkt dat het te vroeg was voor deze begrotingscontrole, maar rekent erop dat er al meer duidelijkheid zal zijn bij de tweede begrotingscontrole.

Voorzitter, kan ik een glas water krijgen? (*Gelach*)

De voorzitter: Dat kan uiteraard worden geregeld, collega Muyters. (*Opmerkingen. Gelach*)

Philippe Muyters (N-VA): Collega Rzoska gaat dan in op de vraag of het nodig is om de afrekening van de dotatie al in 2020 op te nemen. Hij stelt wat vragen bij de schuldratio en stelt ook dat één tegenslag al genoeg is om de bovengrens van 65 procent te benaderen. Hij vraagt ook begrotingstransparantie. Hij wil er graag voor zorgen dat we een goed zicht krijgen op de beslissingen en de budgettaire voorzieningen. Het Rekenhof bijvoorbeeld spreekt al van 130 miljoen euro extra uitgaven voor de coronabestrijding die niet in de toelichting terug te vinden zijn. Hij vraagt hoe dat voldoende door ons kan worden bewaakt en beheerd.

Hij stelt ook dat het Rekenhof vermeldt dat een aantal beslissingen die door de Vlaamse overheid werden genomen, volgens de Europese clausule niet kunnen worden ondergebracht in de rubriek corona. Hij noemt daar enkele voorbeelden van.

Een van de andere onderwerpen die de collega aanraakt, is de uitvoering van de aangekondigde besparingen. Volgens hem is dat een heikel thema dat niet onvermeld mag blijven. Daarom wilde ik dat ook even vermelden. Hij vroeg in elk geval welke besparingen er niet op koers zaten.

Hij heeft het dan nog over het Rampenfonds en over het Vlaams Fonds voor de Lastendelging, de voortgangsrapportagering voor Oosterweel, en vraagt of de discrepantie tussen de voor 2020 voorziene gunning en wat in de begroting is voorzien, zo snel mogelijk wordt rechtgezet.

Tot slot wil hij een duidelijk antwoord op de vraag waarover het Rekenhof het ook al heeft gehad, rond de 'spending reviews', de uitgaventoetsing.

Na de oppositie is het aan de meerderheid om het woord te nemen, en als eerste is dat collega Schiltz. Hij maakt graag het onderscheid tussen de structurele begrotingssituatie en die uitzonderlijke tijden. Hij heeft lof over deze begroting die toch nog zo nauw mogelijk probeert aan te sluiten op de voortdurend veranderende situatie. Hij waardeert ook dat de coronamaatregelen worden afgezonderd in de begroting.

Ik lees eigenlijk het best alles voor, want het is zó'n lofbetuiging. Ik zal daar toch ook maar een keuze in maken.

Hij vindt ook dat deze bespreking geen relancedebat is en dat het niet correct is om te stellen dat er te veel geld gaat naar economie en te weinig naar andere beleidsdomeinen, waarop collega Goeman onmiddellijk zei dat dat niet haar woorden waren.

Hij heeft het dan ook over de schuldratio en zegt dat hij bezorgd is over de rating van de overschrijding van de 60 procentgrens van de schuldratio. Als slotbeschouwing zegt collega Schiltz dat op dit moment de crisis moet worden bestreden en dat de begrotingsaanpassing moet tonen dat de Vlaamse ruggengraat stevig is, dat de achterliggende begroting op orde is en dat het beeld niet mag worden vertroebeld door ze te misbruiken voor ideologische debatten over het soort van relancebeleid. Hij verwelkomt de tweede begrotingscontrole die door de minister is beloofd.

Ik ben dan zelf tussengekomen in het debat. (*Opmerkingen*)

Eerst ben ik ingegaan op de stelling dat het relanceplan ontbreekt. Ik vraag me ook af hoe er een relanceplan kon zijn bij een begrotingsaanpassing omdat op het moment dat de begrotingsaanpassing werd gemaakt, er nog geen coronacrisis was. De Vlaamse Regering heeft de belangrijke opdracht die ze daardoor heeft gekregen, uitgevoerd, en dat is een begrotingscontrole doorvoeren en een provisie aanleggen om de eerste schokken op te vangen rond gezondheid en rond de recessie zodat die niet groter wordt.

Ik heb ook gesteld dat de genomen maatregelen voldoen aan die Europese voorwaarden want dat ze proportioneel noodzakelijke beperkt in tijd zijn. Wat collega Rzoska naar voren had gebracht, klopt, maar is maar een klein deeltje, namelijk 20 miljoen euro op een provisie van 2,5 miljard euro die niet voldeed volgens het Rekenhof. Ik wens daarbij de regering proficiat met het goede werk en de goede keuzes.

Tegenover het voorstel van collega Goeman om grote structurele investeringen te doen, heb ik de opmerking van de raadsheer van het Rekenhof geplaatst dat de overheid zich dient te wapenen voor toekomstige noden via begrotingsevenwichten en schuldafbouw.

Ik vind dat de relancemaatregelen moeten worden gefinancierd door uitgave-toetsing. Ik steun wel het pleidooi van collega Rzoska en van de Europese Commissie en het Rekenhof om te gaan naar 'spending reviews', niet zozeer over de tijdelijke coronagerelateerde maatregelen maar over de beleidsmaatregelen.

Tot slot pleit ik ervoor dat een betere coördinatie binnen België rond het begrotingsbeleid moet starten met het feit dat elke overheid voor zijn eigen deur veegt en zijn begroting op orde brengt.

Als laatste vanuit de meerderheid neemt Peter Van Rompuy het woord. Hij is ingegaan op de budgettaire inspanningen die de Belgische overheden samen hebben gedaan om de crisis af te remmen. Volgens het rapport van de Europese Commissie beloopt dat al 2,3 procent. Hij brengt dat aan omdat er mensen zijn,

zoals Paul Magnette, die op dat moment spraken over 0,7 procent. Het foutenpercentage van 0,7 procent van het bbp wordt vervolgens dan gebruikt als argument om zo snel mogelijk veel meer geld te investeren, zegt Peter Van Rompuy. Hij vindt dat men het onderscheid moet maken tussen eenmalige maatregelen op korte termijn en op massale schaal om het ergste van de crisis af te wenden, en de structurele budgetten op de langere termijn. Hij waarschuwt dat goede investeringen, die renderen op lange termijn, niet zomaar halsoverkop kunnen worden genomen zonder een focus, want anders zou de schuld exploderen. Men moet zich hoeden voor verkiezingspraat, stelt de collega ook.

Voor een betere coördinatie van de begroting verwijst hij naar een conceptnota die onder meer door hemzelf is ondertekend. Ook hij spreekt over de uitgaven, over de 'spending reviews' en treedt bij dat er meer werk moet worden gemaakt van die uitgavetoetsing. Tot slot drukt hij zijn bezorgdheid uit over het kostenplaatje van Oosterweel, dat volgens hem goed in de gaten moet worden gehouden.

Op die tussenkomsten van meerderheid en oppositie wordt er door het Rekenhof gerepliceerd. Men antwoordt onder meer, en dat wil ik toch benadrukken, op de ontbrekende vastleggingskredieten bij Lantis en de overtreding van de VCO. De raadsheer benadrukt en stelt dat de manier waarop de verbintenis wordt geboekt en aangerekend op de begrotingskredieten een technische kwestie is, die niets afdoet aan de verbintenis zelf en op zich geen impact heeft op de voortgang van de werken, maar dat ze waakzaam zullen blijven over de correcte toepassing van de codex.

Hij reageert verder op Oosterweel en de Europese begrotingsnormering, op de kapitaalbreng in Lantis en PMV, op de aanrekening van het verlies van onze dotatie. Moet dat 20 of 21 zijn? Dat is eigenlijk gelijk. Hij heeft het ook over de uitgaventoetsing, waarbij hij bevestigt dat we in België al een uitgaventoetsing hebben gehad, met name in Vlaanderen wat de dienstencheques betreft.

Zijn collega, de heer Tydgat, antwoordt op de opvolging van die uitgaven ten gevolge van corona in het kader van de coronaprovisie. Sommige maatregelen kunnen gefinancierd worden door een herschikking binnen de begroting van een bepaald domein. Er wordt dan geen beroep gedaan op de algemene provisie. Hij kondigt ook aan dat het Rekenhof dit zal blijven opvolgen.

Na het Rekenhof is het aan de minister om te reageren. Over de vastleggingskredieten bij Lantis zal hij nagaan of het bedrag van de VAK moet worden ingeschreven op de begroting bij de beleidskredieten en of dat geen impact zal hebben op het vorderingensaldo. Hij heeft het ook over Oosterweel en de begrotingsnormering, maar ik denk dat de meesten dat kennen. Hij heeft het ook over het Belgisch ontwerp begrotingsplan waarin Vlaanderen het deel waarover het verantwoordelijkheid draagt, heeft doorgestuurd naar de Federale Regering. Zij kan dat dan doorgeven aan Europa.

Hij heeft het ook over de coronapandemie als historische kans. Hij is het eens met mevrouw Goeman dat er een historische kans geboden wordt, maar hij doet niet mee aan een belachelijk miljardenopbod. Waarom niet? We moeten niet alleen aan de mensen nu denken, maar ook aan de kinderen en kleinkinderen, die die schulden moeten afbetalen. Hij wenst niet de fouten van de jaren 70 en 80 te herhalen.

Voor een doordacht beleid laat de Vlaamse Regering zich bijstaan door experts uit het middenveld, waarbij hij verwijst naar het economisch en maatschappelijk relancecomité.

Wat de steun van 1,9 miljard euro voor de economie versus de toen 200 miljoen euro voor het noodfonds betreft, zegt de minister dat dat toch een iets te

simplistische manier van voorstellen is omdat mevrouw Goeman volgens hem vergeet dat alle subsidies in die sectoren overeind zijn gehouden, dat geen enkele subsidie is gekort, ook niet als de opdrachten niet konden worden uitgevoerd. De snelle investering in de economie was een doelbewuste keuze om een gezond economisch weefsel overeind te houden.

Hij gaat nog in op de interestvoet van 4,5 procent, die PMV aanrekent voor achtergestelde leningen. Hij zegt dat als PMV daardoor winst zou maken, dat zou betekenen dat alle ondernemingen die een lening hebben gekregen, toegekend ten gevolge van de crisis, de crisis hebben doorstaan en dat ze opnieuw rendabel zijn, dat hun solvabiliteit overeind is gebleven en dat ze dan die achtergestelde lening vlot kunnen terugbetalen. Hij stelt ook dat de interest die wordt aangerekend, principieel juist is omdat die het risico volgt. 4,5 en 5 procent zijn dan volgens hem heel redelijk.

Rond de schuldratio herhaalt hij dat als die grens van 65 procent Vlaamse schuldrationorm overschreden wordt, we dat niet hadden gedacht, maar dat dat ook niet het enige is waar ratingbedrijven naar kijken. Hij gaat ervan uit dat daardoor de rating niet zal verslechteren. Als die verslechtert, zo stelt de minister, zal het eerder zijn omdat we automatisch een federale afwaardering – mocht die er zijn – moeten volgen, of dat de ratingbureaus die volgen.

Rond de transparantie van de coronamaatregelen is hij het eens met de vragen die we hebben gesteld. En rond de EU-richtlijn inzake corona-uitgaven discuteert hij nog over de classificering die het Rekenhof en collega Rzoska hadden aangehaald. Wat de besparingen betreft, heeft hij gevraagd dat dat via een schriftelijke vraag in detail zou worden opgevraagd, collega Rzoska.

Als laatste opmerking, wat de uitgaventoetsing betreft, zegt hij dat de spending review een waardevol instrument is waarop hij zal blijven inzetten, zoals hij ook in zijn beleidsnota naar voren heeft geschoven – al wijst hij wel op het risico dat het politieke debat vertekend kan worden door het beleid alleen af te meten in euro's.

De enige bestaande uitgaventoetsing, die van de dienstencheques, zal hij aan de commissie bezorgen wanneer dat kan. Wat tot slot de crisisdreiging betreft, onderschrijft hij dat die dreiging weg moet zijn voor men echt kan gaan investeren.

We hebben dan nog een tweede tussenkomst van collega Goeman. Ik denk dat het vooral een herhaling was van het feit dat we niet kunnen afwachten, en dat het relanceplan nu moet starten. Zij herhaalt dat het onevenwicht tussen de coronamiddelen voor bedrijven en de cultuur- en sportsector vooral een vraag was naar meer middelen voor cultuur en sport, met daarbij de vraag of wij de alarmsignalen van die sector misschien niet hoorden.

Collega Schiltz kwam nog tussen rond het relancebeleid, waarbij hij verwees naar de hoorzittingen die in het parlement al bezig waren en nog zouden plaatsvinden. Die zouden resulteren in klijtlijnen.

De tweede tussenkomst van collega Rzoska gaat in op de reservering voor de uitgaven voor Oosterweel, waar hij verwacht dat dat wordt rechtgezet in de tweede begrotingsaanpassing. Hij rekent erop dat we de genoemde spending review van de dienstenchequebedrijven te zien krijgen.

Collega Van dermeersch spreekt ook nog over het relancebeleid. Het debat over de economische relance is zeker goed, maar er is voorzichtigheid aangewezen, want op een gegeven moment moet de rekening worden betaald, en moeten we terug naar gezonde publieke financiën, stelt zij.

Dan hadden we de laatste vergadering op 9 juni. Ik kan daar kort over zijn, als u dat kan troosten. We hebben daar kennisgenomen van het verslag van de vakcommissies. We hebben de bijkomende toelichting gekregen van de minister over het oplopend tekort, op vraag van collega Rzoska. Daar waren immers een aantal dingen rond verschenen in de pers en de minister heeft dat uitgeklaard. De minister heeft die dag ook toelichting gegeven bij de regeringsamendementen.

Dan kom ik bij het laatste. We hebben het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting en het gewijzigd ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting aangenomen in de commissie met 8 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding. Als slot moet ik nog zeggen dat we het gewijzigd ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de uitgavenbegroting met 8 stemmen tegen 5 hebben aangenomen.

Tot daar, collega's, voorzitter, ministers, mijn verslag. *(Algemeen applaus)*

De voorzitter: Ik dank u, collega Muyters. Ik denk dat u zo goed als alles hebt weergegeven van wat er is gezegd. Dus ik kan het debat bij dezen ook afronden. *(Gelach)*

Zijn er nog andere verslaggevers die het woord vragen? *(Neen)*

Dan geef ik graag het woord aan de PVDA-fractie.

Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik zal ons amendement toelichten over het woonzorgfonds. Straks zal Jos D'Haese de andere stukken bespreken. Ik denk dat iedereen kan beamen dat het zorgpersoneel tijdens de coronacrisis in zeer moeilijke omstandigheden heldenwerk verricht heeft. Een job in de zorg is de mooiste job die er is, al zeg ik het zelf. Maar het was een zeer pittige periode de laatste maanden. Na maanden in de frontlinie is het tijd om het zorgpersoneel te geven wat het verdient. Na het applaus is het tijd voor structurele oplossingen, minister. Daarom hebben wij een amendement ingediend voor een woonzorgfonds. Hiermee kunnen we het nodige budget voorzien om extra personeel aan te werven om de werkdruk in de sector te verbeteren, want dat is echt broodnodig.

Ik denk dat iedereen die spreekt met de zorgverleners op het terrein kan beamen dat ze zeggen dat er al jaren een personeelstekort is. Er is al jaren een tekort aan verpleegkundigen. Dat begint echt heel zwaar te wegen. Ze zeggen ook dat ze met alle nieuwe maatregelen die ze nu wegens de coronacrisis moeten doorvoeren, de benen vanonder hun lijf lopen. Ze zeggen ook te hopen dat er geen nieuwe uitbraak komt omdat ze dan zwaar in de problemen zitten, minister.

Vandaag is er een structurele onderfinanciering van de ouderenzorg. Daar hebben we tijdens de coronacrisis een hoge prijs voor betaald. Er wordt structureel minder personeel gefinancierd dan er eigenlijk nodig is in de zorgsector. Vandaag zijn er zo'n 14.700 ouderen met een zwaardere zorgzwaarte die in een kamer wonen die eigenlijk bedoeld is voor een lager zorgprofiel. Daardoor wordt er structureel te weinig personeel voor die kamer voorzien dan voor de zorg die er eigenlijk nodig is. Die bewoners hebben nood aan een kamer voor zwaardere zorg – maar daar zijn er onvoldoende van – die ook zwaarder wordt gesubsidieerd en waarvoor ook meer personeel wordt ingezet.

Het is dan ook logisch dat het zorgpersoneel heel vaak het gevoel heeft dat ze hun best doen maar dat ze niet de zorg kunnen bieden die de mensen eigenlijk nodig hebben, of niet de zorg kunnen bieden die ze eigenlijk zouden willen bieden. Dat is logisch, want er wordt gewoon structureel te weinig personeel voorzien. Dat voelen die mensen elke dag. In de coronacrisis hebben ze dat nog veel meer gevoeld.

Minister Beke, u hebt onlangs in extra budget voorzien voor extra personeel. Dat extra budget is jammer genoeg een druppel op een hete plaat. Met dat budget kan er een halve extra zorgverlener per woonzorgcentrum voorzien worden, maar er is meer nodig. Vorige week hebben duizenden zorgverleners, na een zware coronacrisis, actie gevoerd op straat om te vragen naar meer middelen, de middelen waar ze eigenlijk al jaren recht op hebben.

De kans dat we binnenkort met een tweede golf zitten, is reëel. We hebben dus vandaag nood aan de versterking van dat zorgpersoneel, zodat we bij een tweede golf beter gewapend zullen zijn tegen corona, want we voelen dat vele zorgverleners echt op geraken. Vele zorgverleners lopen op hun laatste benen.

Collega's, in het federaal parlement heeft ons initiatief er na veel druk van het terrein voor gezorgd dat er in december een noodfonds kwam van 400 miljoen euro. In december werden wij daarvoor nog met alle zonden van Israël beladen. Er was toen paniek, vooral bij de rechtste partijen. We hoorden: 'Onverantwoord, jullie gijzelen het land! Hoe gaan we de lonen van de ambtenaren nog betalen? Jullie spelen met vuur voor toekomstige generaties.' Er was algehele paniek.

Maar, collega's, tijdens deze coronacrisis is gebleken hoe noodzakelijk dat zorgfonds wel was. Wat in december werd weggezet als onverantwoord populisme, is nu algemeen aanvaard als een noodzakelijke investering. Zoek nu nog maar eens één federaal parlementslid dat durft te verdedigen dat dat geld eigenlijk niet nodig was. Wel, we kunnen lessen leren uit het verleden. Trouwens, collega's van CD&V, jullie voorzitter is het volledig met ons eens. Na het applaus moeten we volgens Joachim Coens de herwaardering van de zorg hoog op de agenda zetten. Dat is wat wij nu willen doen met dit amendement, met het woonzorgfonds. Wij willen luisteren naar de signalen van het terrein.

Wij willen vandaag, en dat kunnen we vandaag ook, alles doen om een tweede ramp in de woonzorgcentra te vermijden. Wij willen vandaag dat er keihard ingezet wordt op werkbaar werk voor al het zorgpersoneel, want zij hebben tijdens de coronacrisis het beste van zichzelf gegeven. Het is prachtig om te zien hoe tijdens de coronacrisis alles op alles werd gezet om de ouderen de zorg te geven die ze verdienen.

Ze hebben huzarenwerk verricht om toch maar contact met de familie te kunnen behouden. Ze hebben WhatsApp-groepen opgezet om elkaar te kunnen steunen in deze moeilijke periode om toch overeind te blijven. Ze hebben de afgelopen maanden alles uit de kan gehaald. En nu is het aan ons, aan jullie, collega's, om alles uit de kan te halen, om het werk van die helden van de zorg ten volle te waarderen en om te zetten in maatregelen. Met die 109 miljoen euro geven we het juiste signaal vandaag, dat we de wil hebben om een einde te maken aan die structurele onderfinanciering die de sector al jaren teistert. Ik reken erop dat jullie vandaag ingaan op ons woonzorgfonds, dat we die duizenden personeelsleden van de zorgsector die afgelopen week actie gevoerd hebben, horen en dat we een budget voorzien waar zij recht op hebben. Bedankt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zal enkele algemene beschouwingen maken en collega Muyters gaat straks dieper in op een aantal aspecten en op het technische en cijfermatige verhaal. U weet, als het over cijfers gaat, schuiven wij collega Muyters traditioneel naar voren.

Bij de bespreking van de initiële begroting 2020 heb ik hier een poging gedaan om elementen uit enkele bekende sprookjes te verwerken in mijn tussenkomst, een totaal mislukte poging trouwens. *(Gelach. Opmerkingen van Koen Daniëls.)*

Maar wie zich met sprookjes bezighoudt, collega's, moet een flinke dosis fantasie hebben. Niemand van ons had toen zo veel fantasie dat we het zelfs maar voor mogelijk hielden dat wij amper een paar maanden later in zo'n crisis terecht zouden komen. De coronapandemie hield en houdt de wereld al maanden in de ban, ook onze Vlaamse samenleving. Iedereen werd en wordt op een of andere manier getroffen door COVID-19: sommigen verloren een familielid of een dierbare, anderen leden inkomensverlies, nog anderen zagen hun bedrijf in moeilijkheden komen. Er zijn uiteraard gevolgen op het gebied van gezondheid en economie, maar ook voor ons sociale weefsel en voor ons mentaal welbevinden zijn die gevolgen er.

Aan deze gevolgen moeten onze overheden aandacht besteden, alle overheden, van lokaal tot internationaal. Deze regering en dit parlement hebben geprobeerd en proberen nog om een aantal negatieve effecten van de crisis enigszins te temperen. We hebben hier nooddecreten goedgekeurd om de bouw van extra verzorgings- en onderzoeksfaciliteiten te vergemakkelijken op stedenbouwkundig vlak, we pasten allerlei termijnen aan, we stemden financiële tussenkomsten en ondersteuningsmechanismen, en er liggen nog een aantal zaken op de plank.

Al deze maatregelen, collega's, kosten geld, ook aan onze Vlaamse overheid, die er traditioneel een groot belang aan hecht de cijfers op orde te hebben. Corona heeft budgettaire gevolgen waar we niet naast kunnen kijken: minder inkomsten, meer uitgaven. Maar de regering handelde snel. Een provisie van 2,5 miljard euro moest het mogelijk maken bij te springen waar corona de mensen in moeilijkheden bracht. Niet om als wilde weldoener geld uit te delen, wel om goed draaiende of pas opgestarte bedrijven niet kopje onder te laten gaan, wat uiteindelijk tot nog meer economische schade zou leiden. Ik zal die maatregelen hier niet allemaal herhalen. Ze waren nodig en ze zijn gekend, bijvoorbeeld de steun aan zaken die geheel of gedeeltelijk moesten sluiten of een groot inkomensverlies noederden.

Deze regering was ook transparant. Minister Diependaele zorgde in deze moeilijke situatie met soms wisselende prognoses voor een heldere uitleg. Boven op de impact van de pandemie komt de brexit. Het doemscenario van een scheiding zonder akkoord is nog altijd niet van tafel en voor Vlaanderen kan dat een ramp worden, een extra ramp. Wij pleiten voor gepaste maatregelen vanuit de Europese Unie, maatregelen die ook Vlaanderen op een billijke manier helpen.

Naast de economische gevolgen zijn er ook de sociale gevolgen en de gevolgen voor de geestelijke gezondheid. Zoals Camus al beschreef in *La Peste* zijn de sociale gevolgen van een pestepidemie – dat was het toen – misschien nog erger dan de ziekte zelf. De tijden zijn natuurlijk wel veranderd, maar COVID-19 zou ons wel eens voor een deel tot dezelfde conclusie kunnen leiden. Niet iedereen heeft een buffer, een spaarpot om een periode van verschillende maanden met inkomensverlies door te komen. Daarom kwam Vlaanderen snel met een water- en energiepremie van 220 euro voor gezinnen waarvan een of meer gezinsleden tijdelijk werkloos werden. De Vlaamse Regering trok drie keer 15 miljoen euro uit voor de ondersteuning van kwetsbare huishoudens.

En ook ons mentaal welbevinden werd en wordt op de proef gesteld. Mensen die klein behuisd zijn, moesten opeens werk en gezin combineren, en televergaderen in elke hoek van de living is natuurlijk niet de beste manier van werken. Sociale contacten vielen weg, bejaarden konden geen bezoek meer ontvangen enzovoort, enzovoort.

Natuurlijk is er ook de mentale gezondheid van iedereen die de voorbije maanden in de frontlinie heeft gestaan of een dierbare heeft verloren zonder afscheid te kunnen nemen. Deze regering kwam in april terecht met een actieplan mentaal

welzijn 'Zorgen voor morgen' dat de problemen voor zover mogelijk moest opvangen. Ze maakte daarvoor 25 miljoen euro vrij.

Maar uiteraard kan de overheid niet alle problemen oplossen. Het zal echt aan elke Vlaming zijn, aan het warme Vlaanderen zoals we dat zo graag zeggen, om voor elkaar te zorgen de komende weken en maanden. In Nederland loopt een overheidsspotje en daar zeggen ze dat we wat meer naar elkaar om moeten kijken. Ik denk dat we dat ook hier moeten doen.

De quarantaine doet ons ook beseffen dat nabije groene ruimtes echt niet alleen maar een stokpaardje zijn van groene jongens en meisjes, maar noodzakelijk zijn voor ons allemaal, zeker voor mensen die in een stedelijke omgeving wonen. Minister Demir heeft sinds haar aantreden 682 hectare natuurgebied extra erkend en in 2020 wil de minister minimaal 9 miljoen euro extra investeren in bos en natuur en 3,3 miljoen euro in nabije natuur.

Een belangrijke bevolkingsgroep is onze schoolgaande jeugd. Minister Weyts heeft er alles aan gedaan om leerlingen weer naar school te krijgen en om tijdens de quarantaine iedereen mee te krijgen: afstandsonderwijs, vaak individueel, het project om zoveel mogelijk laptops ter beschikking te stellen en straks de zomerschool om de leerschade te beperken.

Ik had het over sociale contacten, collega's. Dat brengt ons bij de sector Cultuur, bij de sector Sport, bij de evenementen. Die vielen weg tijdens de crisis en dat viel zwaar bij velen. Het is uiteraard ook zwaar voor de sector zelf, een economisch belangrijke sector. Een noodfonds wil diverse zachte sectoren helpen, zachte sectoren waarvan de laatste maanden is gebleken hoe noodzakelijk die zijn. De lokale besturen krijgen daar terecht een grote rol in. Voor Cultuur gaat het over ongeveer 85 miljoen euro: 65 plus 20 in totaal. Ook belangrijk is de sector van de evenementen. Dat brengt mensen samen. Onze evenementensector is bekend tot in het buitenland. Ik begrijp dat de regering ook hier werkt aan ondersteuningsmaatregelen en daar zijn we eigenlijk wel blij mee.

Intussen zijn we ook van plan lessen te trekken uit wat gebeurd is. Wat hebben we goed aangepakt? Wat hebben we minder goed aangepakt? Wat hebben we slecht aangepakt? De ad-hoccommissie onder de even bezielende als deskundige leiding van collega Rzoska – charmante leiding ook – is van start gegaan en legt zichzelf een strak tempo op. Daar zal zeker ook gesproken worden over de bevoegdheidsverdeling tussen de regio's en het federale niveau. Het federale niveau zou mondkmaskers verdelen maar deed er maanden over om die besteld te krijgen en dropte die uiteindelijk bij de gemeenten. Het federale niveau zou testing en tracing in de steigers zetten, maar uiteindelijk komt het op de schouders van de regio's terecht. Is het normaal dat die regio's, die misschien wel het overgrote deel van de maatregelen moesten en moeten implementeren, enkel door hun minister-president vertegenwoordigd zijn in de Nationale Veiligheidsraad, en dan nog als een soort gast die niet mag gaan als hij niet uitgenodigd zou worden?

Wij kunnen ons alvast niet van de indruk ontdoen dat de regio's door de crisis heen een kordatere aanpak hebben getoond dan het federale niveau en dat met name Vlaanderen en deze regering flink aan de kar hebben getrokken, bijvoorbeeld om regelingen te vinden samen met de andere regio's voor Onderwijs, Cultuur, evenementen en Sport. Wie weet, zal een aantal conclusies van de ad-hoccommissie Corona ons een logische en soepele overgang aanreiken naar de oprichting van de geplande commissie Staatshervorming.

Collega's, op federaal niveau werd al snel gegrepen naar de formule van een noodregering met volmachten. Vlaanderen heeft een volwaardige regering en die

vroeg geen volmachten. Wij slaagden erin ook met dit parlement om kort op de bal spelen. Daarvoor moeten we zeker ook de diensten van dit huis danken.

Ik sluit af. Bij elke begrotingsaanpassing worden er zaken gewijzigd. Vaak zijn het bijstellingen op basis van gewijzigde economische parameters die de inkomsten beïnvloeden, of de actualiteit dwingt ons tot specifiek beleid met gevolgen voor de uitgaven. Met corona is dat hier des te sterker het geval, maar deze regering bewees dat ze gelijk had met haar robuuste initiële begroting 2020. Die heeft ons behoed voor financiële afgronden. De toekomst is evenwel nog onzeker. Ondanks de vele vraagtekens die er nog zijn, verwachten wij toch van de regering dat zij de begroting ook in die onzekere toekomst onder controle houdt. Wat ons betreft, daar hebben wij alvast alle vertrouwen in. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, heren en dames ministers, collega's, juni is traditioneel de maand van de examens, en dus is het ook altijd tijd om de Vlaamse begroting te examineren met een begrotingscontrole. Dit jaar is echter anders. Door corona zijn er geen gewone examens en kan er ook geen sprake meer zijn van de gebruikelijke begrotingscontrole. Alles is nu ineens fundamenteel anders. Aan de minister van Financiën wil ik zeggen dat we deze begrotingscontrole eigenlijk niet kunnen of mogen goedkeuren omdat ze onvoldoende, tot zelfs geen rekening heeft kunnen houden met de grote financiële impact die de coronacrisis toch heeft gehad op Vlaanderen. Minister, de coronacrisis brak uit vlak nadat u en uw administratie de begrotingsaanpassing netjes uitgerekend op papier hadden gezet. De heer Muyters verwees er trouwens in zijn verslag al naar. U weet dat ook. Iedereen weet dat. U kondigde dan ook zelf aan dat u in september terugkomt met een nieuwe begrotingsaanpassing, en dat is niet alleen broodnodig, maar het siert u ook wel dat u dat ruiterlijk toegaf.

Er zal inderdaad een extra inspanning moeten gebeuren om de Vlaamse begroting weer op het juiste spoor te zetten na die coronacrisis, ook natuurlijk met de toekomstige uitdagingen in het vooruitzicht, misschien zelfs wel een tweede coronagolf. Het moet allemaal worden uitgerekend. We zullen moeten gaan van wat ik toch wel een ontsporing van de begroting noem, over een schoonmaak naar hopelijk een fundamenteel gezond begrotingsbeleid met een stevig structureel primair saldo, dus zonder rentelasten en conjunctuurimpact, om toekomstige crisissen – misschien een coronacrisis, maar het kunnen er ook andere zijn – het hoofd te bieden.

Momenteel hebben we al een begrotingstekort van ongeveer 6,5 miljard euro: 4,5 miljard euro nu al en 2,13 miljard euro die er zal zijn na afrekening met de federale overheid. Dat komt vooral door die coronacrisis, want normaal zouden we een begrotingstekort van 432 miljoen euro hebben gehad. Dat is natuurlijk een heel groot verschil door die coronacrisis. In zulke tijden van vrieskou beginnen we het best niet te zwaar te snoeien. Dat hebben we geleerd uit de bankencrisis van 2008. De Vlaamse overheid moet naar aanleiding van een crisis vooral het algemeen belang blijven nastreven en vooral zorgen dat de gezinnen en de bedrijven het hoofd boven water kunnen houden. Dat vraagt een bijzonder soort financieel beleid en investeringen die soms geen direct resultaat opleveren. Het vraagt vooral ook investeringen op lange termijn die een belangrijk effect kunnen hebben op de economie.

Minister, u weet dat ik het er nooit eens mee was dat de Vlaamse belastingbetaler, zoals u hier in het halfroond, maar ook in de commissie poneerde, altijd zo veel mogelijk in ruil voor zijn belastinggeld moet krijgen. Ik pleitte altijd voor het aanleggen van buffers, fondsen, provisies. Dat is ook nodig, denk ik. Ik heb dat al gezegd, in een vorig pleidooi voor een conservatiever begrotingsbeleid. U

wuifde dat een beetje weg, maar ik denk dat u mijn bezorgdheid nu wel begrijpt. Door die coronacrisis werd u inderdaad gedwongen om onder andere het Hermesfonds, via het begrotingsartikel waarmee u nu de corona-2020-inkomenscompensaties betaalde, aan te spreken. Het in anomalie treden met de kredietoverschrijding bij het Hermesfonds was niet echt een elegante oplossing te noemen, als u het mij vraagt. Het Rekenhof wees u daar dan ook terecht op.

De Vlaamse Codex Overheidsfinanciën heeft diverse flexibiliteitsmechanismen – de heer Muyters wees daar ook op in het verslag – waaronder het befaamde artikel 20 dat u onder andere een eventuele tweede coronagolf het hoofd zult kunnen bieden door een herverdeling van kredieten en/of extra kredieten. Dat kan bij uitzonderlijke situaties zoals een tweede coronagolf. Ik hoop dat er geen tweede coronagolf komt, dat we die niet over ons krijgen, maar ik denk dat u wel geleerd zult hebben om dit aan te pakken en de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën in de toekomst naar behoren zult toepassen.

Waar ik echter niet zo licht over kan gaan, is de overtreding van artikel 34 in het Oosterweeldossier. U weet ook, minister, dat er voor snoodaards die fiscale regels overtreden, fiscaal strafrecht bestaat. Voor ministers die financiële of begrotingsregels overtreden, bestaan er geen sancties. En nochtans verdient u wat mij betreft toch een berisping voor het overtreden van artikel 34, §1, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, die stelt dat verbintenissen zoals die aangegaan zijn voor Oosterweel, voor het volledige bedrag ingeschreven moeten worden in de begroting, ongeacht de uitvoeringstermijn. En het Rekenhof wees u hier terecht op. En het ergste is nog niet eens dat u die inbreuk hebt gepleegd, maar vooral dat hierdoor uw begroting compleet vertekend is, voor maar liefst 840 miljoen euro, wat toch een gigantisch bedrag is, zelfs voor een Vlaamse begroting.

We staan voor grote uitdagingen, en ik denk dan ook dat we best onze begroting nu ineens upscalen tot wat ze moet zijn. We hebben nood aan een boekhoudoefening die financieel resultaat tot twee cijfers na de komma moet weergeven. U kunt dan heel juist uitrekenen en bekijken wat het eigenlijke politieke beleid is en hoe dat effect heeft.

Geen budgettaire verfraaiingen meer à la Verhofstadt, want het was hij die het opsmukken van een begroting in de Belgische begrotingspolitiek introduceerde. Dat is niet nodig. Begrotingen moeten niet opgesmukt worden met eenmalige verkopen zoals Verhofstadt dat destijds deed, en dus ook niet door Oosterweel buiten de begroting te houden, terwijl u trouwens van Europa nog altijd geen akkoord hebt om dit te mogen doen. Door 840 miljoen euro buiten de begroting te houden, smukt u de begroting immers niet alleen op, maar vervalst u ze eigenlijk. Een begroting die niet exact de financiële uitdagingen weergeeft, is geen goede begroting, geen goed instrument om aan het Vlaamse budget te werken, en dat is toch wel nodig, zodat we financieel kunnen bekomen van de corona-crisis.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch, zowel de heer Muyters als de heer Schiltz wil u onderbreken.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik zou graag mijn uiteenzetting afronden zodat het een coherent geheel is.

De voorzitter: Dat mag.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik bepleit dus een boekhouding tot twee cijfers na de komma, want wij zullen dat wel degelijk nodig hebben. We zullen erg voorzichtig moeten zijn met de Vlaamse centen. We kunnen ons geen kunstgrepen permitteren. U moet niet loeihard snoeien, maar wel duidelijk de tering naar de nering zetten.

Onze Vlaamse begroting en de samenleving kunnen gelukkig meer dragen dan vaak wordt aangenomen zolang we het vertrouwen van de Vlaming maar niet verliezen: het vertrouwen van de Vlaming in de overheid, het vertrouwen in de economie en de rechtszekerheid en het vertrouwen dat we de rentebetalingen vooral kunnen blijven voldoen in de toekomst. En het is dan ook goed dat Vlaanderen bij kredietbeoordelaar Fitch een betere rating had dan de Belgische staat, en u kon ook al rekenen op een succesvolle obligatie-uitgave. Er is dus vertrouwen waar u op kunt rekenen, en dat vertrouwen kunt u enkel houden als u zorgt dat de begroting eerlijk weergeeft hoe Vlaanderen er budgettair voor staat. We hebben dus dringend nood aan een correct berekende coronaproof begrotingsaanpassing zonder opsmuk zoals met Oosterweel. Ik hoop dat u daarin zult slagen – en ik vertrouw daarop – in een tweede zit in september.

In afwachting daarvan zal het Vlaams Belang de begrotingsaanpassing niet goedkeuren hoewel we in de commissie al laten zien hebben dat er wel een aantal zaken in zitten die goed zijn. Daarom hebben we ons ook een aantal keren onthouden in de commissie. Maar vandaag zullen we tegen de algemene begrotingsaanpassing stemmen omdat we meer verwachten in september.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik betreur een beetje dat mevrouw Van dermeersch wel haar tussenkomst van in de commissie herhaalt over dat artikel rond de vastleggingskredieten, maar blijkbaar niet heeft geluisterd naar het antwoord dat het Rekenhof daarop heeft gegeven. Het Rekenhof heeft uitdrukkelijk gezegd dat dat het vorderingensaldo niet beïnvloedt, omdat op het moment dat je een verbintenis aangaat, je VAK moet inschrijven, dus het bedrag moet vastleggen. Pas als er facturen binnenkomen, moet je VEK inschrijven en moet je dus de vereffening inschrijven. Wat hier had moeten gebeuren, is dat op het moment van de gunning de VAK wordt ingeschreven. Maar dat beïnvloedt de facto de begroting en het vorderingensaldo niet. Het was een overtreding, ik heb dat nog letterlijk voorgelezen in het verslag, maar hij zegt dat het een kwestie is die niets afdoet aan de verbintenis zelf. Ik zou dat dan toch ook opnemen, mevrouw Van dermeersch. Waarom hebben we anders commissies, waar vragen komen, maar ook antwoorden, niet door de politici, maar door de mensen van het Rekenhof?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw Van dermeersch, u doet dat keer op keer. Het is bijna moedwillig. Er wordt niets buiten de begroting gehouden. Alleen wordt in de doelstellingen pre corona, namelijk evenwicht proberen te bereiken, Oosterweel apart bekeken, omdat het Rekenhof had vastgesteld dat daar een solide terugverdienmodel tegenover staat. Dat wil niet zeggen dat we die facturen van Oosterweel onder de mat vegen. Die staan in de begroting. U moet stoppen met daar telkens opnieuw mist rond te spuien.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Dat is inderdaad wat ik doe: ik volhard in de boosheid, omdat ik wil aandringen op een conservatief begrotingsbeleid, op een politieke weg die moet worden ingeslagen en die anders is dan de weg die nu ingeslagen wordt. En inderdaad, technisch gezien kan men dat allemaal heel mooi uitleggen, maar ik wil technisch gezien een heel goede begroting, omdat de uitdagingen enorm zijn. Die moet volgens mij tot op twee cijfers na de komma kloppen. En dus moet die 840 miljoen euro ook ingeschreven worden, conform artikel 34, paragraaf 1, van de Vlaams Codex Overheidsfinanciën. Als u dat anders wilt, dan kunt u dat aanvragen via Europa, en helaas nog altijd via de Belgische staat. Maar ik kan u verzekeren dat wij op dit moment nog altijd geen toestemming hebben. De Belgische staat is daar zelfs niet mee bezig zoals het zou moeten.

Ik dring daarop aan, om het toch nog te doen zoals het zou moeten. Dan hebben we ook een veel beter beleidsinstrument.

Het is niet de bedoeling om met een begroting een politiek spel te spelen. Daar heb ik ook op gehamerd met mijn alludering naar begrotingspolitiek à la Verhofstadt. Zo erg is het hier absoluut niet. Maar ik zou wel willen dat die begroting exact becijferd wordt. Dan kunnen wij voor de toekomst ook veel beter de kansen inschatten van hoe we die enorme crisis financieel gaan kunnen rechtzetten.

Philippe Muyters (N-VA): Toch nog eens opnieuw, mevrouw Van dermeersch: die 840 miljoen euro zou altijd in de begroting komen op het moment dat die centen worden uitgegeven. Ze zijn nog niet uitgegeven. Bij de gunning worden ze vastgelegd. Dat is hetzelfde als wanneer u zegt: ik ga een huis bouwen, en als de facturen binnenkomen, zal ik ze betalen.

U doet hier alsof de minister moedwillig de begroting aan het vervalsen is. Dat is niet het geval. Er is een technische fout gebeurd. Dat is ook toegegeven door de minister en door het Rekenhof, namelijk dat als er een gunning gaat, er een VAK moet worden ingeschreven. Maar dat verandert niets aan de begroting. U herhaalt altijd opnieuw hetzelfde, maar ik wil er u blijven op wijzen dat er geen begoocheling is gebeurd van de begroting.

Uw argument van Europa klopt ook niet, want Oosterweel zal volledig in de begroting komen. Maar we nemen het niet mee om de doelstelling te bereiken. Als we zeggen dat we een doelstelling van een begroting in evenwicht willen, bekijken we Oosterweel niet, omdat er tegenover de uitgaven inkomsten staan door de jaren heen, achteraf. En over die inkomsten, over heel dat model, zei Jan Debucquoy van het Rekenhof – en u was erbij – dat het een robuust financieringsmodel is. Dat betekent dat er voor die uitgaven inkomsten komen. En daarom zeggen we: laat ons dat niet meenemen in de begroting. Want dan kunnen we een hoop dingen niet doen. En het is niet logisch, want voor die investering komen er ook inkomsten.

Ik kan er niet aan doen, maar de manier waarop u het voorstelt, is de verkeerde manier. Hier is begrotingsmatig een techniciteit niet juist ingevuld, maar er is voor de rest geen enkele fout gebeurd, en zeker geen misleiding van het parlement of de mensen.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw Van dermeersch, het is blijkbaar een politieke strategie om, als je geen echt inhoudelijke opmerkingen of zware punten kunt aanhalen, er dan grote woorden als 'vals', 'overtreding' en wat weet ik nog allemaal bij te sleuren. Ik moet eerlijk zeggen dat ik het woord 'snoodaard' nog wel charmant vind, maar ik had het liever niet van u gehoord.

Eerst en vooral, de redenering die u opbouwt over een buffer vind ik hallucinant. Echt waar. Alsof er ook maar één land in de hele wereld is dat zich voor een situatie zoals we die nu meemaken, de coronacrisis, in het hoofd zou gehaald hebben een buffer aan te leggen. Een overheid die dat doet, pleegt ronduit diefstal. Dan zeg je: 'Beste mensen, betaal maar belastingen!' Voor heel België zou dat gaan om 50 miljard euro die we aan de kant zouden leggen. Dat zou dan uw buffer zijn.

Niemand heeft kunnen voorspellen wat we nu meemaken. Niemand heeft zich daarop kunnen voorbereiden. Het enige wat je kunt doen – en dat hebben wij als Vlaamse overheid de laatste tientallen jaren gedaan – is een gezond begrotingsbeleid voeren. Dat is de beste buffer. En die hebben wij ook in Vlaanderen. Wij zullen daar opnieuw naartoe moeten, naar een gezond financieel beleid. Ik weet dat we het daarover eens zijn. Als u blijft pleiten voor die buffer, moet u aan de

mensen uitleggen, op een moment dat er nog noden zijn in Welzijn, op het gebied van klimaat, bij Economie, bij Innovatie, dat we het belastinggeld dat zij betalen op een spaarboekje gaan zetten, dat we dat aan de kant zullen houden. Dat is wat u zegt. Dat vind ik slecht bestuur. Ik ga daar niet in mee. De beste buffer die je kunt hebben, is een gezond begrotingsbeleid.

U hebt het over een anomalie. We zijn inderdaad niet naar het parlement gekomen om dat te doen, maar we hebben van in het begin de openheid gehad om alle maatregelen die we nemen, met de prijsberekening erbij, hier aan jullie te komen voorstellen. Iedereen kan dat getuigen. We moeten dat trouwens nog eens herhalen, want er zijn ondertussen al nieuwe maatregelen genomen. We zijn daar altijd zeer open over geweest. Maar het was inderdaad de snelste en gemakkelijkste manier voor de situatie waarin we zaten om snel te kunnen reageren. We zullen dat blijven doen. Als we elkaar daarin kunnen vertrouwen, is dat volgens mij de beste manier van werken. Daar ben ik van overtuigd.

En dan wat die gunning betreft. U bent juriste, neem ik aan. U hebt natuurlijk ook artikel 34 gelezen. Daar staat letterlijk, in § 1: "Elke verbintenis wordt binnen de grenzen van de goedgekeurde begroting vastgelegd ten opzichte van het vastleggingskrediet." Er is nog niet eens een gunning, mevrouw Van dermeersch. Dus hebben wij ook nog geen verbintenis. Hoe zouden wij als overheid een verbintenis kunnen aangaan als we nog geen gunning hebben? U bent juriste. Ik zou graag hebben dat u het mij uitlegt. Hier is helemaal niets overtreden. Artikel 34 is niet overtreden.

We moeten dat inderdaad nog doen. We zullen dat bekijken. Afhankelijk van wanneer het zal zijn, zal dat bij de begrotingsaanpassing in september kunnen gebeuren. Dat valt nog af te wachten. (*Applaus. Opmerkingen van Anke Van dermeersch*)

Maar uiteindelijk moeten we het wel doen. Maar nu komen zeggen dat we een overtreding begaan en daarvoor het Rekenhof citeren, dat klopt helemaal niet. Het Rekenhof heeft dat niet gezegd. U interpreteert het decreet ook helemaal verkeerd. Ik denk dat hier veel grote woorden worden gebruikt om te verbergen dat er inhoudelijk weinig of geen opmerkingen te maken zijn.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, hartelijk bedankt dat u in september inderdaad die 840 miljoen euro zult willen inschrijven, want het is de bedoeling dat de verbintenis voor Oosterweel wel degelijk dit jaar wordt gegund. Dat staat zo op de planning. Als u artikel 34, § 1, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën citeert, dan is het ook belangrijk om erop te wijzen dat er staat dat het ongeacht de uitvoeringstermijn moet worden ingeschreven.

Wat betreft het opbouwen van buffers: inderdaad, niemand zal de coronacrisis voorspeld hebben. Maar wat ik wel voor de coronacrisis heb gevraagd, is om buffers op te bouwen. Ik vraag een conservatiever begrotingsbeleid. Dit beleid gaat in de goede richting, u hoort mij niets anders zeggen. Ik heb trouwens in de commissie gezegd dat wij ons op een aantal punten hebben onthouden. Maar buffers opbouwen, dat vroeg ik al toen uw begroting nog op het goede spoor zat en u een kleiner begrotingstekort had. Toen kreeg ik hetzelfde antwoord. Natuurlijk zijn er nu heel grote noden. Maar voorheen bedroeg het begrotingstekort 432 miljoen euro. Toen wees ik er al op dat het nodig was dat er buffers zouden zijn voor eventuele toekomstige crisissen. Dan had ik het zelfs niet over het coronavirus dat uit China zou komen. Ik had het over de problemen die met de schuldenopbouw in China te maken hebben. Dat kan allemaal worden nagelezen in het verslag.

Ik stel ook vast dat staten zoals Amerika, Nederland en Duitsland wel buffers hebben en dat Amerika die buffer heeft kunnen aanspreken in zeer uitzonderlijke omstandigheden, wat de coronacrisis toch wel was.

Ik begrijp dat het niet leuk is me te horen zeggen dat het Rekenhof vaststelt dat artikel 34 niet werd toegepast. Ik herhaal gewoon wat het Rekenhof zegt en ik zou graag pleiten voor een andere begrotingspolitiek. Dat was de essentie van mijn verhaal en ik denk dat dat inderdaad is overgekomen.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Het is heel vreemd dat de begroting van Amerika als een voorbeeld wordt gegeven. Ik dacht dat de schuld daar nog een heel pak hoger was, namelijk 22 biljoen dollar. Het is dus heel moeilijk om ons daarmee te vergelijken.

U doet alsof u nu een overwinning hebt behaald omdat de minister heeft gezegd dat als er een gunning gebeurt, hij dat bij de tweede begrotingsaanpassing in een VAK in de begroting zal aanpassen. Hij heeft letterlijk hetzelfde gezegd in de commissie. Dus doe nu niet alsof dat uw overwinning is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik wil nogmaals bevestigen dat hier geen enkele fout is begaan. De Scheldetunnel zal ten vroegste in 2021 gegund kunnen worden en de werken waar nu al een vereffeningskrediet voor is ingeschreven, hebben betrekking op de studiekosten enzovoort. Die zullen dit jaar ook worden vereffend. Wat minister Diependaele zei, klopt dus volledig. Er is geen enkele fout begaan.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): We gaan door de grootste budgettaire crisis in de naoorlogse periode en we hebben het over artikel 34 van de Codex. (*Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen*)

Ik had me aan veel verwacht, maar eerlijk gezegd was een minimum aan sérieux wel gepast geweest.

Op dit ogenblik zouden we kunnen zeggen dat het belangrijkste van de lockdown voorbij is en dat we op een goed punt zijn gekomen om te kijken waar we staan met de begroting en met de economie. We kunnen een korte round-up maken over waar we voor staan. De ramingen geven 10 procent krimp voor dit jaar voor de Belgische economie. De gezinsinkomens zouden met 2 procent afnemen. Dat verschil is te danken aan het feit dat de overheid volop haar rol als buffer heeft gespeeld. Dat is de belangrijkste conclusie van deze begrotingscontrole. Ze heeft dat gedaan met de tijdelijke werkloosheid, met de hinderpremie. Dat zijn de belangrijkste maatregelen daarbij geweest.

Dat heeft ervoor gezorgd dat er in de overheidskas geen gat, maar een echte krater is geslagen. Daar moeten we niet flauw over doen. We hadden gehoopt een begrotingstekort te hebben van 433 miljoen euro, maar we zijn op weg naar 6,5 miljard euro en de schuld stijgt naar 30 miljard euro.

We moeten dus eigenlijk tevreden zijn dat deze Vlaamse Regering en haar voorgangers de afgelopen jaren altijd een zuinige, spaarzame politiek hebben gevoerd. Daar is altijd veel kritiek op geweest, maar vandaag is het dankzij die solide buffers van de afgelopen jaren dat we in staat zijn geweest de inspanningen te leveren en de mensen te helpen op de manier zoals we hebben gedaan. Het zou niet mogelijk zijn geweest als er geen solide Vlaamse begroting was geweest in de afgelopen jaren.

Een tweede belangrijk punt dat ik wil maken is de verdeling tussen het economische en het sociale. Er zijn veel pogingen geweest van de oppositie om daar

mist over te spuien, maar deze week heeft de Nationale Bank nog eens op een lijst gezet hoe het zit met die verdeling. De Nationale Bank schat het inkomensverlies voor de gezinnen op 5 miljard euro, en voor de ondernemingen op 8 miljard euro. Voor de overheid is het een inspanning van 35 miljard euro. Men heeft de buffer dus vooral ingezet om de gezinnen te steunen. Bij hen is de schade ook zeer groot, maar iets minder groot dan bij de ondernemingen. Dat is het gevolg van de politiek die we hebben gevoerd over de verschillende punten heen.

Ik wil daarbij nog iets aanhalen, want ik heb die kritiek ook moeten horen in de commissie. Sommigen doen alsof de steun die we geven, bijvoorbeeld met de hinderpremie, niet voor de mensen is, maar voor de ondernemers. Ze doen alsof de steun alleen maar gaat naar personen met een kostuum en een hoge hoed. Maar daarachter schuilen natuurlijk gewone mensen, gewone gezinnen. Dat zijn de eigenaars van brasserieën, cafés, lokale winkels, restaurantjes. Zij genieten ook de voordelen van bijvoorbeeld de hinderpremie, de compensatiepremie enzovoort. En dat zorgt ervoor dat je in de totaalcijfers – we kunnen nu een goede round-up maken – ziet dat de schade voor de gezinnen iets kleiner is dan voor de ondernemingen. Ik wil dat punt toch eens maken, omdat het belangrijk is. By the way, zonder steun voor de economie heb je al helemaal geen geld om aan sociale steun te doen. Want dat durven sommigen ook nog te vergeten.

Een derde punt dat ik daarbij wil maken, is dat, achter het gemiddelde inkomensverlies dat men bij de gezinnen op 2 procent schat, er natuurlijk grote verschillen zitten. Sommige gezinnen hebben geen enkel inkomensverlies geleden, andere gezinnen hebben een groot inkomensverlies geleden. Om iets te doen voor die laatste categorie heeft mijn fractie enkele weken geleden in het parlement de kar getrokken voor een sociaal pakket ter waarde van 45 miljoen euro. De belangrijkste maatregel daarvan was de coronatoeslag in het Groeipakket. Ik wil dan ook de coalitiepartners en de oppositie bedanken voor de steun die zij hebben geleverd om dat Groeipakket in dit parlement te laten goedkeuren.

Welke personen hebben het meest geleden onder de crisis? Onderzoek toont aan dat dat diegenen zijn die in die sectoren werken die heel lang last hebben gehad van de lockdown. Voorbeelden zijn de horeca, evenementen, eigenlijk alle sectoren die vandaag op de agenda van de Veiligheidsraad stonden. Om hen te helpen, bijvoorbeeld de culturele sector, is er het noodfonds gekomen. Dat noodfonds was groter dan velen hadden verwacht, zeker wat betreft de cultuursector. En ten tweede – en dat is het belangrijkste – wij kunnen de mensen die in die sectoren werken alleen maar helpen door de heropstart op een veilige manier mogelijk te maken. Dat is voor de meesten van hen vandaag gebeurd. Ik denk dat dat voor hen nog het belangrijkste goede nieuws is dat we in donkere dagen kunnen meegeven.

Een vraag die ik regelmatig krijg, is: hoe kunnen we de budgettaire klap die we nu hebben gekregen, op termijn te boven komen? Bijna alle maatregelen die deze regering heeft genomen, zijn tijdelijk of eenmalig. De bedoeling daarvan is dat je die dan kunt terugbetalen over een heel lange periode. En dat kun je dankzij de lage rente die we vandaag hebben. De rente is de laagste in vier eeuwen, de laagste rente in vierhonderd jaar tijd. En als je de groei kunt opkrikken tot boven het niveau van de rente, dan krijg je wat men het omgekeerde sneeuwbaaleffect noemt. Op die manier kun je aan schuldvermindering doen over een lang uitgestrekte periode. Dat is het effect dat we moeten zoeken. En daarvoor hebben we economische groei nodig. En die groei moeten we niet alleen hebben om de begrotingscijfers op te poetsen, maar in de eerste plaats om de werkgelegenheid terug op te krikken. Men schat het jobverlies op 100.000. We hebben het er daarnet al over gehad. 100.000 mensen dreigen hun job te verliezen. We moeten die mensen een antwoord en een perspectief kunnen bieden.

Om dat perspectief te kunnen bieden, moet je aan relance doen. En die relance – ik heb dat al in de commissie gezegd, ik herhaal – moet je op een doordachte manier doen. De collega's van sp.a hebben al een plan gelanceerd, waarin ze 192 miljard euro willen uitgeven. Ze willen de overheidsschuld oppompen van 100 naar 150 procent. Ik zal niet herhalen wat ik daarover heb gezegd in de commissie, want collega Muyters heeft dat al herhaald. Ik houd het bij één woord: voor mij is dat verkiezingspraat, niet meer en niet minder.

De gouverneur van de Nationale Bank heeft een week geleden gezegd dat we – samengevat – als overheid een of twee cartouches hebben die we kunnen verschieten, en we moeten dat doen op een oordeelkundige manier. Als men aan de heer Wunsch van de Nationale Bank zou vragen wat hij zou doen als relance, zou hij zeggen: 'Ich wünsche nichts.' 'Doe geen gekke dingen'. Hij bedoelt natuurlijk niet om helemaal niets te doen maar doe niets ondoordachts. Het is belangrijk dat we dat onthouden want ze zullen straks weer komen met hun miljarden-agenda, maar we moeten oordeelkundig investeren. Er zijn geen wondermiddelen. Het is niet door hier op het knopje te drukken, dat je de economie op-nieuw in gang krijgt. Als je investeringen doet, moet je altijd rekening houden met een langere periode vooraleer ze effect hebben. Zeker in infrastructuur duurt het gemakkelijk twee jaar voor je dat op het terrein merkt.

Ten tweede, als je het via koopkracht doet, moet je er ook rekening mee houden dat een deel van de bestedingen die de gezinnen zullen doen, buitenlandse aankopen zullen zijn en dat het dus weglekt naar het buitenland.

Ten derde, een deel zal ook worden gespaard. Twee derde van de bedrijven stelt hun investeringen uit, vooral door de vrees voor een nieuwe lockdown zoals we die nu al in één regio van Duitsland hebben gezien. Gezinnen doen hetzelfde: ze houden ook rekening met het feit dat er mogelijks een nieuwe lockdown komt. De consumptie is gezakt met ongeveer 8,8 procent bij de gezinnen, omdat ze een buffer willen opbouwen – logisch – voor als er nieuwe lockdown zou komen.

De beste relance die we dus kunnen doen, de beste investering die we kunnen doen, is contacttracing. Contacttracing is onze beste beschermingswal tegen de effecten van een nieuwe piek. Deze regering investeert daar 100 miljoen euro in, veel kritiek van de oppositie – veel te veel, schandalig –, maar eigenlijk is dat de best mogelijke manier om het vertrouwen van consumenten en ondernemers in de economie te herstellen. Laat ons dus vooral in die contacttracing verder investeren.

Waar willen we op de langere termijn ...

De voorzitter: Collega Van Rompuy, mag u worden onderbroken? Collega Parys zou willen tussenkomen op wat u net hebt gezegd. Of wilt u eerst uw toespraak afmaken?

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik had reactie van de oppositie verwacht maar als de meerderheid graag het woord wil... (*Gelach*)

De voorzitter: Het zal dan alleen maar lof zijn. Mag het?

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Niks dan lof voor de tussenkomst van collega Van Rompuy, uiteraard, maar het gaat over contacttracing, en dat is toch wel een heel belangrijk aspect, ook in de uitgaven die naar aanleiding van corona worden gedaan. Ik heb dus een vraag.

We spreken inderdaad over een contract van 100 miljoen euro, en dat is een behoorlijk bedrag. Als we dan eens gaan kijken naar de assumpties waarmee dit

contract in de eerste fase is afgesloten, dan zie je dat we uitgingen van 600 nieuwe patiënten per dag. We dachten ook dat we ongeveer een uur nodig gingen hebben per contact in dat contactopsporingsonderzoek, zoals ik het liever noem. Vandaag weten we uit het rapport van Sciensano dat de laatste 7 dagen er geen 600 nieuwe patiënten per dag zijn in Vlaanderen, maar gemiddeld 60 en dat we geen uur nodig hebben om contact te leggen met een aantal mensen die moeten worden gecontacteerd, maar wel maar 15 minuten maximum. We hadden 1200 medewerkers voorzien om dat te kunnen doen.

Minister, mijn vraag is: in het contract dat door de Vlaamse overheid is afgesloten, is specifiek de vraag gesteld: 'Wat als we moeten afbouwen?' Het antwoord daarop van diegenen die het contactopsporingsonderzoek doen, was: 'We hebben clausules die voorzien in een snelle afbouw wanneer het effectief nodig zou zijn'. Het zijn ook de ziekenfondsen die daarvoor een stuk verantwoordelijkheid nemen. Ze zeggen dat ze dat vanuit een maatschappelijk engagement doen en geen winstogmerk hebben.

Mijn vraag is dus, minister, kunnen we dan vandaag aan de ene kant de gezondheid van onze Vlamingen waarborgen en genoeg contactopspoorders hebben, maar aan de andere kant het contract bijstellen naar wat we nu zien in de realiteit? Is er dan genoeg flexibiliteit om eventueel op te schalen wanneer we vandaag zien dat we eigenlijk te ruim zitten op die contactopsporing: 600 gedacht, 60 in de praktijk; 1 uur, maar 15 minuten in de praktijk? Minister, kunnen we dat contract bijstellen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ja.

De voorzitter: Dat was duidelijk, of wilt u daar nog iets aan toevoegen?

Minister Wouter Beke: Ja, duidelijker kan ik niet zijn. Dat contract bepaalt dat dat kan. Die onderhandelingen zijn lopende. Dat betekent twee zaken: men stelt bij op basis van de actuele noden, maar men zorgt toch ook voor een voldoende buffer voor als er opnieuw opflakkingen komen zodat men kan bijsturen. We hebben ook aan biostatisticus Niel Hens gevraagd of hij ons kan inspireren bij een aantal prognoses om te kijken hoe we zaken moeten opschalen of inschatten. We moeten de nodige voorzichtigheid aan de dag blijven leggen.

Ik denk dat wat de fractieleider van CD&V heeft gezegd, juist is: dit is belangrijk in onze first line of defence. Daarnaast hebben we ook onze second line of defence, die we moeten uitbouwen. Dan gaat het over de mobiele equipes, maar daarover zullen we het vrijdag in het overleg met de Vlaamse Regering opnieuw hebben. Dat zijn twee belangrijke elementen voor de komende periode.

Mijn antwoord is dus heel kort 'ja'. Die besprekingen zijn hic et nunc bezig.

Lorin Parys (N-VA): Dat is ten eerste goed nieuws. Ten tweede neem ik aan dat u ons niet wilt verblijden met het bedrag dat er van die 100 miljoen euro af kan, waarbij we er wel voor zorgen dat we de actuele noden en de buffercapaciteit kunnen waarborgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dat bedrag zal significant zijn. Uiteraard. Dat hangt natuurlijk ook af van de situatie zoals ze zal evolueren. Daarover worden regelmatig fiches gemaakt. Je kunt niet zeggen over welk exact bedrag het gaat, omdat het verbonden is aan een aantal voorwaarden. Ik heb ook al in de commissie aangegeven dat de vooropgestelde prognoses zich gelukkig genoeg niet hebben

voorgedaan. Gelukkig genoeg! Vandaag vindt iedereen dat evident, maar twee maanden geleden zei men wel dat we op zeshonderd besmettingen per dag moesten rekenen. Dat is vandaag niet het geval, en laat ons hopen dat het ook onder controle blijft. Niemand is daar echter zeker van, en dus moeten we ons ook voor het onzekere verzekeren. Dat zullen we doen, ook in dit contract.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Waarin moeten we dan wel investeren? Ik vind het een goede zaak dat we de praktijk om een beroep te doen op experts, door-trekken naar het economisch en maatschappelijk plan. Er komen dus taskforces. Hun werk zal worden samengebracht. Er zal ook onderhandeld worden met de sociale partners om tot een evenwichtig plan voor de toekomst te komen. Voor onze fractie zal in dat plan het thema zorg zeker bovenaan de prioriteitenlijst staan.

Ik wil de collega's van de communistische partij er graag op wijzen dat ze in de Kamer een wet hebben gestemd voor de verlaging van de btw op het waspoeder voor 100 miljoen euro. Als ik in de Kamer had gezeten, had ik voorgesteld om die 100 miljoen euro aan het zorgpersoneel te geven in plaats van aan de verlaging van de btw op waspoeder en zeep. Maar bon, ieder zijn prioriteiten wat dat betreft.

Mijn tweede punt wat de relance betreft, is dat mijn fractie twee weken geleden hier een resolutie heeft gebracht om de principes van de economische relance vast te leggen. We hebben daarbij een vaste sokkel van 10 miljard euro gereserveerd waarmee we in sectoren van de toekomst willen investeren: digitaal, duurzaam, volksgezondheid, farmacie en dergelijke meer. We stellen ook een aantal maatregelen voorop om mensen die hun job verliezen in sectoren die het nu moeilijk hebben, te herscholen en over te brengen naar die nieuwe sectoren.

Wat ik dan ook nog wil zeggen, is dat we die investeringen oordeelkundig moeten doen. We moeten er ook een aantal doen, zonder enige twijfel. Maar wat ik daar ook bij wil zeggen, is dat we, wat de Vlaamse economie betreft, ook nog met enige extra tegenwind worden geconfronteerd, jammer genoeg. Een van de collega's heeft er ook net naar verwezen. We riskeren tegen het einde van het jaar immers ook nog te worden geconfronteerd met de brexit, die hier door sommige partijen, om het Vlaams Belang niet te noemen, bejubeld wordt. Dat zal de Vlaamse export en de Vlaamse welvaart absoluut geen deugd doen. Ik denk dat het een nachtmerriescenario zou zijn mochten we er een harde brexit bovenop krijgen. Maar als ik de uitlatingen van de Britse collega's hoor, vrees ik dat we stilaan meer rekening moeten houden met een harde dan zelfs maar met een gewone brexit.

Tot slot: ondanks alle negatieve cijfers en alle negativiteit ben ik wat men noemt een hoopvolle realist. Ik geloof in het scenario dat men tegenwoordig het swoosh-scenario noemt, naar het embleem van Nike. Dat betekent dat, zolang er geen vaccin is, je een herstel hebt, maar een traag herstel. Maar zodra het bericht er komt dat er een vaccin is, ben ik ervan overtuigd dat de economie heel hard opnieuw zal aantrekken. Want uiteindelijk zijn de onderliggende fundamenteën van zowel de Vlaamse economie en export als van de Vlaamse begroting wel degelijk gezond. En eenmaal er een vaccin is, ben ik ervan overtuigd dat die fundamenteën ons erbovenop zullen helpen. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik wilde natuurlijk kort reageren, collega Van Rompuy, vanwege het feit dat u onze plannen wegzet als onzinnig. Ik ga daar straks nog even op door. Ik stel nochtans vast dat economen ons gelijk geven en

dat dit echt het moment is om strategisch te investeren. Dat heb ik al vaker gezegd. Er is geen tijd te verliezen. En weet je waarom? Omdat strategische investeringen renderen, voor de economie, voor de mensen die de economie doen draaien, en ook om die leningen op termijn terug te betalen.

Want ik zal de vraag terugkaatsen: wat is dan jullie plan? Wat zijn jullie eigenlijk? Boekhouders of politici? *(Rumoer bij de meerderheid)*

Ja, de rekening moet kloppen, maar dat is niet de reden waarom ik aan politiek doe. Ik doe aan politiek voor de mensen achter die rekening. Collega's, ik stel jullie gewoon een vraag. Wat gaan jullie doen om onze economie te herlanceren, en om al die Vlamingen die vandaag al worstelen om rond te komen, te redden? Met jullie besparingspolitiek van de voorbije jaren gaan we er in ieder geval niet geraken. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik wil graag antwoorden. Mijnheer Muyters heeft al gezegd wat ik in de commissie heb gezegd. Hij heeft het dan nog eens herhaald, en ik heb het net nog eens gezegd. Ik wil het nog een vierde keer zeggen, maar ik ga dat niet doen. Alle andere collega's hebben het gehoord. We gaan geen 192 miljard euro vanuit de overheid in de economie pompen, maar we gaan wel op een oordeelkundige manier voor een goede verdeling tussen economie, het sociale en de zorg. Op basis van een advies van de experts in die task-forces, en overlegt met de sociale partners, komt er een plan om de relance te doen op een oordeelkundige manier. We gaan niet 192 miljard euro, 50 procent schuld, er los bovenop doen. Dat gaan we niet doen, mevrouw. Sorry daarvoor.

De voorzitter: Dat was ook duidelijk. Maar gaat u verder.

Peter Van Rompuy (CD&V): Daarnaast heeft collega Bothuyne hier twee weken geleden een voorstel van resolutie ingediend, een interessant voorstel van resolutie met de krachtlijnen waarvan dezelfde economen waar u zich op beroept zeggen dat dat nog beter is. Gert Peersman heeft geschreven dat hij het helemaal eens is met die resolutie, uitroepteken. Het gaat over een resolutie vanuit de meerderheid.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik ga niet mijn hele tussenkomst al weggeven, dus op al wat die economen hebben gezegd, kom ik straks graag terug.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik zal zeer beknopt zijn, want collega Muyters heeft al op excellente wijze verwoord wat ik en onze fractie van deze begroting vinden. Collega's, uiteraard is dit een crisisbegroting. Het is door bijna iedereen – behalve door een paar uitzonderingen aan de rechterzijde – gezegd dat het bijna onmogelijk is om vandaag een zeer nauwkeurig beeld op te maken van de staat van onze begroting. Elke dag, elke week, elke maand moeten er maatregelen genomen worden en werden er maatregelen genomen om onze economie en het samenleven te stutten. Dat is de ruggengraat waar naar collega Muyters verwees. Die hebben we overeind gehouden. Die staat er. Die is er. Die is niet gebroken. Die ruggengraat zal ook de basis zijn om de swoosh te realiseren waarover collega Van Rompuy het had.

Het is dan ook heel vreemd om nu te discussiëren over die begrotingsaanpassing, die begrotingscontrole. Het Rekenhof staat ons uiteraard altijd bij en schat de tekorten, die door de minister op 6,5 miljard euro geraamd zijn, ook in die

grootteorde. We weten dus wel dat we tegen enorme uitdagingen aankijken. Ik heb er uiteraard als goede liberaal op gehamerd dat we de schuldgraad goed in de gaten moeten houden, want de schulden van vandaag zijn de belastingen van morgen. Dat weten we.

Collega Goeman, u zegt dat we even niet moeten kijken naar de schuld maar er nog een 200 miljard euro bovenop moeten laden en wel zullen zien hoe we die terugbetaald krijgen. Ik heb het u al gezegd in de commissie en ik zal het nog eens herhalen: vandaag zijn we bezig met ons land drijvend te houden en ervoor te zorgen dat er niemand, of zo weinig mogelijk mensen, overboord gaat. Er zijn ook tal van sociale maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat we de zwaksten mee aan boord hebben. Dat debat hebben we hier al tig keren gevoerd in de plenaire vergadering en in de commissies. Wanneer we in het najaar, minister Diependaele, een tweede begrotingsaanpassing en -controle zullen hebben, zullen we hopelijk al een iets concreter en nauwkeuriger zicht hebben, maar het zal ook nog niet helemaal af zijn. Het is: opvolgen, bijsturen, opvolgen, bijsturen. Dat is het enige wat we vandaag kunnen doen.

Collega Goeman, waar u eigenlijk naar verwijst, is het grote relancebeleid. Hoe gaan we postcrisis, als het stof gaan liggen is, als we zicht hebben op de ruïnes, beginnen te bouwen? Wat u doet, is, terwijl een timmerman van een zinkend schip bezig is met het dichttimmeren van de gaten, zeggen dat hout nodig te hebben voor een nieuwe mast. Weet u wat er dan gebeurt? Dan staat u met een perfecte nieuw getimmerde mast op de zeebodem. Dat is wat er dan gebeurt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik weet niet, collega's, of jullie de cartoon hebben gezien van dat dorp dat overspoeld dreigt te geraken, eerst door de gezondheids-crisis, dan de economische recessie, en daarachter doemt de klimaatcrisis op. *(Rumoer)*

Ik heb het gevoel, collega's, dat wat jullie nu aan het doen zijn, terwijl de situatie super acuut is, het uitdelen van wat reddingsvesten is, terwijl ik van jullie verwacht dat jullie nu al bouwen aan een dam want er zijn een aantal no-brainers waarvan u weet dat u er nu in kunt investeren: innovatie, digitalisering van ons onderwijs, isolatie van onze woningen... Ik snap echt niet waarom jullie wachten.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Mevrouw Goeman, ik wil gewoon zeggen dat ik denk dat het goed is om eerst die zwemvesten uit te delen, want anders heb je geen volk om daarna iets te doen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega Goeman, dat is ook een beetje symptomatisch voor de socialisten: zeggen dat je dat nu al kan doen. Neen, wij zijn inderdaad boekhouders. Wij zijn boekhouders en ik zal overal zeggen dat wij politici en boekhouders zijn. Diezelfde boekhouders hebben miljoenen gepompt in de digitalisering van het onderwijs, en vooral voor mensen die geen laptop hebben, die niet digitaal geletterd zijn. Daar hebben wij primair op ingezet, eenmalig. Er is extra geld voorzien – 4,8miljoen euro – voor co-investering in Digital For Youth en voor ICT-investering. Er is 1 miljoen besteed aan die laptops. Ik kan zo nog wel wat voortgaan.

Er is fors geïnvesteerd in het onderwijs omdat dat dingen zijn die nu de dam opwerpen en waarvan we weten dat ze nadien nog dienstig zullen zijn. Maar wat

u in uw plan voorstelt, is het doen van voorafnames. En dat wil ik niet. Ik vind het heel terecht dat dat verwezen wordt naar expertencomités die ons de dynamieken zullen toelichten. Die euro die we vandaag zullen uitgeven of die we post-crisis zullen uitgeven, als het stof is neergedwarreld en we vol consternatie zien wat de volledige omvang van de schade is, als we een idee hebben hoeveel generaties na ons die schulden nog zullen moeten betalen, het geld dat we dan nog hebben of de schulden die we nog bijkomend zullen maken, kunnen we maar één keer uitgeven.

Dat zijn inderdaad die twee cartouches. Het kan maar beter raak zijn, want als je dan mist, dan wil ik niet de verpletterende morele verantwoordelijkheid dragen omdat we snel-snel dachten een goede maatregel te nemen. Ik dicht u geen verkeerde intenties toe. Ik dicht u alleen gehaastheid toe. Wanneer het gaat over zoveel miljarden en over de toekomst van generaties, collega Goeman, dan ben ik liever een voluntaristische, ambitieuze, visionaire boekhouder dan een losgeslagen politicus die bezig is met de volgende campagne. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zou ook even die vergelijking met die boekhouder – alle respect voor boekhouders – willen nuanceren. Weet u hoeveel miljarden wij vrijgemaakt hebben in de voorbije maanden om onze economie te redden? Weet u dat, mevrouw Goeman? Ik vind het spectaculair wat we gedaan hebben, ik heb het deze namiddag in het parlement gezegd: 12.500 euro voor elke verplicht gesloten handelszaak om te kunnen blijven zwemmen, om te overleven, en daarnaast staan er miljarden klaar om onze ondernemingen te bufferen om door de crisis te gaan. Daarna komt dan de relance. Collega, u moet dus echt eens zien wat die inspanningen zijn, wat die miljarden zijn.

Daarenboven, ik heb u op een bepaald moment horen zeggen dat we moeten afstemmen met het federale. We doen dat: alle maatregelen die wij nemen zijn complementair. We werken samen in functie van de economie. Kom dus alstublieft niet zeggen dat wij boekhouders zijn. Trouwens, ik ben graag een boekhouder, maar wel een die steun verleent als het nodig is. En zeer veel dank trouwens aan collega Diependaele dat hij de sluizen wat opengezet heeft om onze ondernemingen en onze mensen te steunen. Zeer veel dank! (*Applaus bij de meerderheid.*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister Crevits, ik ga u straks nog meer uitgebreid lof toezwaaien over de crisismaatregelen die jullie genomen hebben voor de economie. Dat is absoluut correct. Zie het al als een voorafname, voilà, een voorafname op dat lof. Het enige dat ik hier zeg is dat ik niet begrijp dat Europa wel al kan komen met een heel ambitieus, met een visionair relanceplan en dat Vlaanderen wat mij betreft weer achter de feiten aanloopt, want er is geen tijd te verliezen. (*Rumoer. Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz.*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik heb twee kleine opmerkingen, aansluitend bij wat collega Crevits gezegd heeft. De bedragen waar wij nu over spreken: dat is nog nooit gebeurd – ik zit toch al twintig jaar in het parlement. Dat wij honderden miljoenen uitgeven, ministerraad na ministerraad, om de economie overeind te houden, heb ik nog nooit meegemaakt. Dat wij een noodfonds aanleggen van 2,5 miljard euro, heb ik nog nooit gezien. De inspanningen die de voorbije weken en maanden zijn gebeurd, zijn zo groot dat het eigenlijk een beetje hilarisch is om te zeggen dat we nog meer zouden moeten doen.

Wat ik vaak terecht hoor vanop de banken van het parlement, is dat men zegt: als je zo'n relanceplan maakt, luister naar de samenleving, praat met deskundigen, leg je oor te luister bij het middenveld, zorg ervoor dat het niet alleen een economisch plan is, maar ook een maatschappelijk relanceplan, zorg ervoor dat die twee met elkaar interageren.

Onze regering heeft een maand of anderhalve maand geleden twee comités samengesteld. We vragen aan die deskundigen om samen te zitten, niet vanuit hun eigen ivoren toren, niet vanuit hun eigen specifieke expertise, maar om het te bundelen met anderen en na te denken over wat we echt moeten doen. Wie nu beweert dat je op één, twee, drie een plan kunt maken dat Vlaanderen als regio uit dit moeras haalt, uit het coronamoeras, dat van Vlaanderen een topregio kan maken, dat juiste investeringen kan bepalen, is voor mij iets onbegrijpelijks.

Ik zou eigenlijk verwachten dat men in het parlement zegt dat de Vlaamse Regering een timing opgesteld heeft en dat men zich aan die timing moet houden. Stel dat niet eindeloos uit. Maar geef toch aan die deskundigheid, aan dat middenveld, aan onze professoren, de kans, ruimte en mogelijkheid om met ons als Vlaamse Regering daarover ernstig te praten, en dan met een doordacht en doorleefd plan te komen, in plaats van snel snel een aantal dingen te doen.

U zegt dat we toch weten dat we moeten inzetten op bijvoorbeeld digitalisering. Er zijn wel drie of vier verschillende manieren om dat te doen, ook daarbinnen zijn er prioriteiten te leggen wat we wel en niet gaan doen. Daarvoor wil ik als minister absoluut eerst eens horen wat die deskundigen ons te vertellen hebben, met welk plan zij komen. Dan komen we daarmee naar het parlement. Dat is toch de logica zelf om het op die manier aan te pakken. Ik zou daar eerder lof over verwachten vanop de oppositiebanken, dat u het goed vindt dat wij met dat middenveld praten en vraagt om te laten weten wat die mensen, wat die professoren zeggen zodat u ook op de hoogte bent, en dat wij op basis van die expertise ons plan moeten uitbouwen. Dat is wat wij gaan doen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wat ik niet goed begrijp van u is dat u het vergelijkt met Europa. Als voor u Europa het voorbeeld is, ben ik graag boekhouder. Het is inderdaad zeer simpel om hier, zoals Europa doet, met miljarden te gaan strooien: subsidies, leningen, Sinterklaas spelen. Maar ze zijn niet eens tot een overeenkomst gekomen wie waar wat gaat krijgen, en voor wat, en wat ze ermee gaan moeten doen. Ik vind dat wij hier via onze Vlaamse comités allerlei concrete maatregelen gaan uitwerken en concreet de bedrijven gaan bijstaan. Sorry, als Europa voor u op dat vlak het voorbeeld is, dan ben ik heel graag een sinecure boekhouder over mijn centen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik zal kort zijn en bijna afronden. Er zijn een aantal dingen waar we het eens over zijn. Elke relance zal een aantal dynamieken in gang moeten trekken. Het gaat over een transitie. We gaan een aantal dingen anders doen dan voorheen om opnieuw welvaart te kunnen creëren. Dat heeft Europa wel bedacht, want Europa heeft heel verstandige mensen in dienst die daar goed over kunnen nadenken, macro-economisch, de geest van de tijd. Maar als het erover gaat, zoals minister Somers het aangaf, om dat te gieten in reële maatregelen, in dingen die in de realiteit, in de huiskamers, in de bedrijven iets veranderen, dan volstaan niet een aantal principes zoals een Green Deal en zo verder. Dat zijn bakens, dat zijn richtingen die nu worden ingevuld.

Een tweede zaak: een transitie is ook een beetje zoals wanneer je met je auto van achteruit naar vooruit moet gaan. Je staat stil, je parkeert, je rijdt achteruit.

Nadien moet je van richting veranderen en ga je vooruit. Als je die richting wilt omkeren, moet je in neutraal schakelen. Die neutraal is dat comité dat nu bezig is. Je kunt dat niet bruuskere, dan is de versnellingsbak kapot. Een transitie heeft het inherente risico dat ze schokken creëert. Met die schokken moeten we zeer behoedzaam omspringen, want er is niet veel ruimte meer om die schokken te hebben. Die transitie moet niet alleen grondig doorgesproken worden met de maatschappij, maar die moet ook op zo een manier ontworpen worden dat daar geen brokken af vallen, dat daar geen mensen uit de boot vallen – opnieuw gebruik ik die beeldspraak –, dat er niemand achtergelaten wordt. Want we hebben iedereen nodig, om het met een boutade te zeggen.

Minister, wij zijn zeer verheugd dat u van in het begin direct de impact van de coronamaatregelen afgezonderd hebt van de rest van de begroting. Het Rekenhof heeft ook de transparantie van die benadering gelauwerd. Op die manier kunnen we een zeer goed zicht houden op de rest van de begroting en hoe die evolueert. Want u zou als regering gemakkelijk 'alles is corona en we zien nadien wel' kunnen zeggen. Dat is een beetje zoals ... Soit. Dat gebeurt niet. We kunnen dus de vinger aan de pols houden. Ik denk dat dat cruciaal is omdat we dan ook zicht kunnen houden op de investeringen die moeten gebeuren en die gepland waren. U hebt in de commissie al aangegeven dat het zeker en vast de ambitie en de vaste wil is van de regering om die investeringen te realiseren. Het gaat over de 800 miljoen euro verlaging personenbelastingen, het Vlaamse deel van de tax-shift, maar het gaat ook over de investeringen in nieuw beleid die op poten zijn gezet. Mevrouw Goeman, niet alle geld wegtrekken en alles maar in de gaten pompen, maar ook ervoor zorgen dat de 'going concern' overeind blijft, is een begin van de relance.

De schuldpositie heb ik al aangehaald. Minister, uiteraard is deze begrotingsaanpassing absoluut geen gemiste kans. Dit is een zeer secure en een zeer sterke crisisbegroting, die niet af is, die in het najaar voortgezet wordt en waarvan we hopelijk begin volgend jaar meer definitieve cijfers zullen kennen. Ik dank de regering alvast voor haar zorgvuldig begrotingsbeleid. Ik hoop dat het ook de oppositie kan bewegen tot een beetje mildheid in deze moeilijke tijden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, mijn tussenkomst zal uiteenvallen in twee delen, een eerste over deze begrotingscontrole en dan, zoals een aantal collega's hebben gedaan, even een voorzichtige doorkijk naar een mogelijk relancebeleid omdat ik ook besef dat we in de huidige omstandigheden zeer bedachtzaam en raadzaam die stappen moeten zetten.

Minister, de begrotingscontrole is overschaduwd door de coronacrisis, daar hebt u 100 procent gelijk in en daar volg ik u. Ze wordt zelfs niet overschaduwd, maar er helemaal door bepaald. Eigenlijk is ze gewoon achterhaald. Wij werken met een begrotingscontrole waarvan u zelf hebt aangehaald dat ze eigenlijk nauwelijks nog waarde heeft, laat het mij zo omschrijven. Ik besef zeer goed dat de Vlaamse Regering maar ook dit parlement, collega's, snel hebben moeten schakelen. Eigenlijk zijn alle experts het erover eens dat het ook bittere noodzaak was om snel te schakelen. Het Rekenhof heeft dat ook helemaal geduïd, collega Muyters heeft dat daarnet toegelicht. Het Rekenhof is de auditdienst van ons Vlaams Parlement, dus ik acht zijn advies zeer hoog. Het heeft zeer duidelijk aangegeven in zijn analyse van deze begrotingscontrole dat het nu alle hens aan dek was om die gezondheids crisis te beheersen. Er wordt dus terecht een beroep gedaan op de coronaprovisie, daar heb ik helemaal geen probleem mee en mijn fractie heeft daar geen probleem mee. Als ik mij niet vergis, was het 2,5 miljard euro initieel, maar u hebt er daarnet nog eens naar verwezen: ik denk dat we dat

het best nog eens in de commissie bekijken. Het is inderdaad belangrijk dat wij dat kunnen volgen. Als ik me niet vergis, zitten we op dit moment op 2,8 miljard euro, maar ik kan mij uiteraard vergissen.

Collega's, in dit parlement was er een ruime eensgezindheid over die noodmaatregelen. Dat is belangrijk. Collega's hebben al verwezen naar de broodnodige hindercompensatiepremie voor ondernemers, naar de ondersteuning van de water- en de energiefactuur voor tijdelijk werklozen, compensaties voor kinderopvang, ouderenzorg enzovoort. Ik zal ze niet allemaal opsommen, maar het waren belangrijke beslissingen.

Er is een apart noodfonds, dat finaal werd opgetrokken tot 265 miljoen euro directe steun, en dan nog 31 miljoen euro aan leningen. Het enige dat ik daarbij wil zeggen, is het volgende. We weten nu, of dat denken we vandaag, dat we naar een begrotingstekort gaan in 2020 van 6,5 miljard euro, maar ik zou toch wel willen aandringen op die tweede begrotingscontrole. Minister, u hebt die ook aangekondigd in het parlement, dus daar wil ik absoluut geen afbreuk aan doen, maar het moet wel een volwaardige begrotingscontrole worden in september, zodat we dan toch ten minste een iets helderder zicht kunnen hebben op de cijfers.

Ik hoop toch ook, en daarmee wijk ik misschien wat af van het discours dat collega Muyters daarover hanteert, dat we op een gegeven moment een evaluatie kunnen maken van de effectiviteit van de middelen die werden vrijgemaakt. We hebben snel gehandeld, en we moesten snel handelen. Er zijn miljarden vrijgemaakt. Die miljarden moesten worden vrijgemaakt, dat contesteer ik niet, maar dat ontslaat het parlement niet van de opdracht om te bekijken of die allemaal even effectief waren. Wat mij betreft, hoeft dat misschien niet onmiddellijk in september te zijn, maar het zou toch goed zijn om daar even naar te kijken.

De voorzitter: Collega Rzoska, mag collega Muyters u onderbreken?

Björn Rzoska (Groen): Collega Muyters mag mij altijd onderbreken.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Mijnheer Rzoska, dank u wel. U vermeldde me. Ik wil dat gerust mee evalueren, maar we moeten wel goed het volgende beseffen. Op een bepaald moment zijn er keuzes gemaakt. Als je achteraf gaat kijken naar de keuzes die je maakte in die crisis, dan moet je er wel rekening mee houden dat je dat toen in een crisis deed.

Ik zal u een voorbeeld geven dat ik in mijn uiteenzetting naar voren wou brengen. Als we er op een bepaald moment voor kiezen om een uniforme hinderpremie te geven voor iedereen die sluit, dan heeft dat een aantal nadelen. Dan heeft dat als nadeel dat je niet differentieert tussen sectoren, en tussen een klein en een groot bedrijf dat moet sluiten. Alleen is de grote vraag of de snelheid, die nodig was om een aantal bedrijven erbovenop te houden, en de eenvoudigheid waarmee die aanvragen konden worden ingediend, niet opwoog als voordeel tegenover het nadeel. Waar ik altijd wat voor huiver bij zo'n evaluatie achteraf, is dat die snelheid en eenvoudigheid dan niet meer worden vermeld en dat alleen het nadeel wordt vermeld. Dat nadeel van niet genuanceerd en niet gedifferentieerd zijn en de groottes niet kunnen meenemen, dát zal naar voren komen. Dan zal worden gezegd dat die middelen niet het meest efficiënt zijn ingezet. Dat zal wel niet, maar we hebben ze ingezet op een crisismoment. We moeten dus zeker voorkomen dat er geen rekening mee wordt gehouden dat dit in een crisis gebeurde. Het is niet zo dat u dat hebt gezegd, maar ik wou toch die nuance aanbrengen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Muyters, ik kan u geruststellen: het was niet mijn bedoeling om dit achteraf te evalueren met de bril van achteraf. De vraag van mijn fractie is de volgende. Het lijkt me op het moment dat we in een gelijk-aardige situatie zouden belanden, toch interessant om te weten wat werkt en wat misschien minder werkt, en of we het systeem niet iets performanter kunnen maken dan het was. Ik onderschrijf echter helemaal dat snelheid in de context waarin dat moest worden gedaan absoluut van belang was. Laat daar dus geen twijfel over bestaan. Ik denk dat we niet zo heel ver van elkaar zitten.

Collega's, om dat eerste deel van de begrotingscontrole af te sluiten, wil ik terug-grijpen naar de woorden van de heer Debucquoy, die ik heel interessant vond. Hij zei dat we ons moesten hoeden voor doemdenken. Als historicus gebruik ik de geschiedenis niet zo graag om grote uitspraken te doen, maar er zijn nog mo-menten in de geschiedenis geweest waarop de samenleving in een heel diepe crisis zat, en toch was er achteraf altijd de veerkracht om daaruit te geraken. Ik hang daar graag het tweede deel van mijn tussenkomst aan op. Ik denk dat de relance wat dat betreft van belang is.

Ik pretendeer dus niet, wel integendeel, om hier met een plan te komen of on-middellijk een plan te vragen, ik denk dat we daar zeer goed over moeten na-denken, maar ik wil wel een aantal accenten leggen die voor de Groen-fractie van belang zijn. Trouwens ook andere fracties hebben al in die zin voorstellen op tafel gelegd.

Wat ons betreft, heeft deze crisis ook aangegeven dat bij de relance eigenlijk een doorslaggevende rol is weggelegd voor de overheid, dat is geen punt van discus-sie meer. Voor corona was dat soms wel nog een punt van discussie: hoe ver kon en mocht de overheid eigenlijk gaan?

Deze keer zien we dat de ondernemende overheid, wat de Groen-fractie betreft dan toch, een belangrijk model is om ook die relance door te voeren, maar op een slimme manier.

En we staan inderdaad op een scharnierpunt. Die crisisuitgaven zullen nog een tijdje nodig zijn, dat erkennen wij ook. We zijn nog niet op het einde, er liggen nog een aantal uitdagingen voor ons. Er is verwezen naar de cultuursector maar ook met de eventensector en de horeca zijn we nog niet aan het eind van ons Latijn. Toch moeten we op een gegeven moment met dit parlement de om-slag kunnen maken om het debat te openen, en dat is in verschillende com-missies al gebeurd. Ik erken ook dat de Vlaamse Regering daar werk van maakt en ik hoop en ga er ook van uit dat het parlement daar op een bepaald moment ook bij betrokken wordt. Dat is voor mij de belangrijkste discussie in dit huis nadat de crisis voor een deel beheerst en onder controle is. Dit is een verant-woordelijkheid voor ons allemaal voor de volgende jaren. Want zoals de heer Debucquoy ook zei bij de voorstelling van zijn rapport, zullen we pas in 2021 de schade kunnen opmeten en weten welke uitdaging dit Vlaams Parlement maar ook de samenleving op hun weg zullen vinden.

Tijdens die heel interessante hoorzittingen in de commissie Economie hebben experts aangegeven dat we moeten gaan voor productieve investeringen, een soort van 'back tot the future' zoals de twee macro-economen Bart Van Craeynest en Hans Bevers in een opiniestuk in De Standaard schreven. Zij noem-den dat moed-investeringen met de afkorting mobiliteit, onderzoek & ontwik-keling, energie en digitalisering. En wij volgen dit grotendeels, voor ons is dit eigenlijk geen probleem, wel integendeel, het zit zeer dicht bij de manier waarop wij daarnaar kijken.

Mijnheer Van Rompuy, misschien leggen we de klemtonen wat anders. U zei: 'Ich wunsch nichts', maar 'ich wunsch' misschien een aantal andere klemtonen te

leggen, zou ik zeggen wanneer men me zou vragen wat ik dan wel zou doen. 'Wunsch' en 'swoosh': het wordt moeilijk, maar ik probeer te volgen.

Er zijn een aantal mensen die een voorstel tot transitie doen naar ecowelvaart en ik vind dat een boeiende gedachte. Een aantal interessante mensen onderschrijven die gedachte, onder wie Wivina Demeester –weinigen weten het maar ik heb op haar kabinet gewerkt – en Inge Vervotte. U vindt dat gewoon open en bloot terug op de website van het Vlaams Parlement. En dan kunt u zich achteraf afvragen waar het fout is gelopen. *(Opmerkingen)*

Of wanneer heeft hij het licht gezien? Laten we het daarop houden. *(Opmerkingen)*

Die mensen schuiven met hun oproep een aantal elementen naar voren die ik terugvind in de rapporten van de SERV. Het is soms stroeve materie, maar de SERV lanceerde eerder al een rapport over het relancebeleid en heeft maandag een fantastisch rapport gelanceerd over de coronacrisis op heel wat domeinen. Ik raad iedereen aan om dat zeker te bekijken. Hun argumenten zijn om veel forser te investeren in gezondheid en zorg, personeel, materieel, infrastructuur, preventie. Het zorgsysteem moet robuuster en veerkrachtiger worden om voorbereid te zijn op een tweede golf of een nieuwe crisis. Wanneer zich over tien jaar opnieuw iets dergelijks voordoet, mag het geen zwarte zwaan zijn die totaal onverwacht uit de lucht komt vallen.

En zoals wij in het verleden al hebben gedaan, zullen wij in dit parlement blijven pleiten voor investeringen in zorg, personeel enzovoort en zullen we bepaalde besparingen blijven contesteren, dat steken we niet onder stoelen of banken. *(Applaus van Jeremie Vaneekhout)*

Er is toch nog één iemand die aan het volgen is.

De voorzitter: Hij wil gewoon dat u stopt, denk ik. *(Gelach. Opmerkingen. Applaus)*

Wij niet, maar de heer Vaneekhout blijkbaar wel.

Björn Rzoska (Groen): Ik zal de heer Vaneekhout straks even naar mijn kamer halen. *(Gelach. Opmerkingen)*

De voorzitter: Er kijken nog kinderen mee. *(Opmerkingen)*

Björn Rzoska (Groen): Goed, ik ga verder, collega's.

Wat wel blijkt, ook uit het SERV-rapport, is dat corona sommige mensen harder treft dan andere, zeker als je gaat kijken naar inkomens. De heer Van Rompuy heeft er daarnet ook al naar verwezen. Iedereen heeft in de pers ook gelezen over de spaarreserves van gezinnen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik wel schrok van die cijfers. Er is toch relatief weinig buffer bij een deel van de gezinnen. Het SERV-rapport zegt eigenlijk net hetzelfde: niet enkel de mensen in armoede en in kwetsbare posities, maar ook de lagere middenklasse komt evengoed in de problemen en zal vermoedelijk nog dieper in de problemen komen in de volgende maanden.

Wie het al moeilijk had om de huur of de energierekening te betalen, of om een job te houden of te vinden, krijgt er met corona nog een mokerslag bovenop. Ook daar gaan we als Vlaams Parlement – en de Vlaamse Regering, om het beleid uit te voeren – nog een stevige discussie tegemoet.

De maatregelen richting die kwetsbare gezinnen zijn wat traag op gang gekomen, maar uiteindelijk hebben we het gedaan, collega Van Rompuy. Voor onze

fractie is het van belang dat we niemand achterlaten. Zo ben ik hier ooit een toespraak begonnen onmiddellijk na corona. Niemand achterlaten, iedereen meenemen, zodat we daar ook met zijn allen door geraken.

Wat ons betreft, zal het relancebeleid van de Vlaamse Regering sociaal en ecologisch moeten zijn en mikken op solidariteit, over de grenzen heen. En ook de klimaatneutraliteit is van belang. Collega Muyters heeft het ook al vermeld dat de heer Debucquoy van het Rekenhof zei dat er nog een aantal uitdagingen zijn die we niet in de wachtkamer kunnen steken en die we in ogenschouw zullen moeten nemen op het moment dat we uit de crisis moeten geraken.

Europa is, wat ons betreft, te lang stil gebleven in volle crisis. Ook dat moeten we durven te zeggen. Maar ze hebben wel een aantal elementen en instrumenten op tafel gelegd die getroffen lidstaten – en ik weet dat daar nog discussie over is – kunnen helpen om keuzes te maken. Wat onze fractie betreft, is bijvoorbeeld de Green Deal wel degelijk een instrument om dat slimme te gaan combineren op het moment dat je via de relance uit de crisis moet komen. Op die manier pak je dingen slim tegelijkertijd aan, in de mate van het mogelijke: een gezondheids-crisis, de economische crisis, en tegelijkertijd ook de klimaatcrisis, die, en dat wordt soms vergeten, ook in sneltreinvaart op ons afstormt.

De resolutie van de meerderheid over het economisch beleid na corona, waar we stevig over gedebatteerd hebben, pleit ervoor dat Vlaanderen aansluiting zou zoeken bij de grote toekomstprojecten van de Europese Green Deal, maar doet dat, wat mij betreft, iets te veel onder voorbehoud, zeer voorzichtig, bijna terloops. De Vlaamse Regering vinden we, in haar conceptnota over de Europese Green Deal, te sterk de boot afhouden, eigenlijk tot wanhoop van een aantal wegbereiders van die Green Deal – Vlamingen ook, zoals Jos Delbeke, die jarenlang op het Europese niveau mee getrokken hebben om meer klimaatinvesteringen vanuit Europa te faciliteren.

En als we het Europese investeringsplan, de Green Deal, volgen, zetten we zwaar in, bijvoorbeeld op de sociale en ecologische renovatie van ons woningenbestand. In die zin is wat Nederland aan het doen is, bijzonder boeiend om te bekijken. Collega's, dat is niet zo veraf. Daar heeft men die slimme investeringen, die dubbelslag, wel degelijk gezien. Twee vliegen in een klap: woonarmoede aanpakken en een grote sprong voorwaarts zetten op het vlak van energie-efficiëntie. Collega's over alle partijgrenzen heen, we weten dat daar een heel grote win zit voor ons woningenpatrimonium.

Hetzelfde geldt voor mobiliteit. Het ging hier daarnet over Oosterweel. Ik weet dat daarin enkele duurzame investeringen zitten, onder meer in fietsinfrastructuur en beter openbaar vervoer. Collega Vandaele, ik ben blij dat u daarnet zei dat groene ruimte niet enkel een punt is van de groene jongens en meisjes, maar we hebben het in de coronatijd toch gezien hoe mensen snakken naar wat ruimte, ook als ze in de steden wonen. Ook daar liggen er kansen in het relancebeleid: ik ben het eens met diegenen die zeggen dat we mogelijk in de crisis het meest naast het mentale welzijn hebben gekeken. Dat zal volgens mij voor een deel naar boven komen in de Coronacommissie.

De Groenfractie beseft zeer goed dat we een open economie hebben en dat dat niet zo evident is, maar we mogen de kansen die er zijn, die quick wins en de samenwerking – en dat doemdenken verlaat ik hier – toch ook wel voor het voetlicht houden, om ze als een inspiratie te nemen voor het relancebeleid.

We zullen zeer goed moeten bekijken welke voorwaarden we aan overheidssteun koppelen, in alle sectoren, dus ook aan de ondersteuning voor bedrijven of bepaalde programma's. Ik weet dat dat een moeilijke discussie is, de SERV opent er zijn rapport mee. Daarover staan daarin heel wat interessante dingen.

Collega's, ik sluit af. Wat mij en mijn fractie betreft, had deze begrotingscontrole weinig inhoud en weinig relevantie. We moeten dat durven erkennen, en mijn fractie erkent dat ook. Tegelijkertijd heb ik in deel twee een doorkijk proberen te maken naar een relancebeleid. Ik hoop dat dat relancebeleid de grote discussie wordt voor dit Vlaams Parlement en dat we er met ons allen in slagen om een instrumentarium te ontwikkelen voor de slimme combinatie van investeringen die we nodig hebben om de economie terug op gang te trekken. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord. U hebt eigenlijk alles al gezegd.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik ga daar toch nog even op door.

De voorzitter: U hebt het recht om dat te doen.

Hannelore Goeman (sp.a): Geachte mevrouw de voorzitter, geachte leden van de Vlaamse Regering, geachte collega's, de voorbije twee weken heb ik, net als jullie, hard gewerkt. Van in mijn kot. Ik heb de discussies in dit parlement letterlijk van op een afstand gevolgd. Ik zou jullie allemaal willen aanraden om dat ook eens te doen. Het was bijzonder verhelderend.

Weet u welk beeld er is blijven hangen? Het beeld van een Vlaamse Regering die eigenlijk wel weet wat er moet gebeuren, maar die het niet durft. Ik lees dat in de begrotingsaanpassing, maar ik zag dat ook in de discussie over de praktijktesten. Iedereen weet wat er moet gebeuren, maar het moet me toch nog even van het hart, collega's.

Zelden was de wetenschappelijke onderbouw voor een beleid zo sterk. Zelden was de roep in de samenleving om een echt antidiscriminatiebeleid zo sterk. Zelden was de steun in het parlement voor zulke maatregelen zo groot. Maar wat heb ik hier gezien? En met mij zoveel andere mensen? Ministers die rondjes draaien, ministers die kostbare tijd verliezen om niet te doen wat iedereen al lang weet wat moet gebeuren, wat de wetenschappers u straks ook zullen zeggen wat er moet gebeuren. Om te doen wat echt werkt in de strijd tegen discriminatie en racisme. En dat is: praktijktesten uitrollen in heel Vlaanderen.

Geachte ministers, dat is ook mijn grootste probleem. *(Rumoer)*

De voorzitter: Collega Goeman, collega Muyters wil tussenkomen.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik wil mijn betoog eerst afronden, dan mag iedereen zijn opmerkingen maken op het einde.

Want, collega's, dat is ook mijn grootste probleem met deze begrotingsaanpassing. Door te weten wat er eigenlijk moet gebeuren, maar het niet te durven, verliezen we kostbare tijd. Dat is net waar de Vlamingen niet op zitten te wachten. Ze verwachten vandaag dat we ingrijpen. Ze verwachten van de politiek, van ons allemaal, dat we actie ondernemen, niet alleen om recht te trekken wat er fout loopt, om mensen door de crisis te helpen, maar ook om ervoor te zorgen dat alle Vlamingen morgen opnieuw vooruit kunnen gaan.

Akkoord, corona heeft ons allemaal overdonderd en in snelheid gepakt, dat staat vast. Toen deze gezondheidscrisis in alle hevigheid uitbrak, hebt u onmiddellijk kunnen rekenen op de steun van sp.a om te doen wat er moest gebeuren, om de kmo's, de zelfstandigen, onze ondernemingen, om al die mensen, mijnheer Van Rompuy, te helpen het hoofd boven water te houden. De coronapremie, de hinderpremie en andere beschermingsmaatregelen waren meer dan ooit nodig om het ergste leed te verzachten en om zoveel mogelijk jobs in Vlaanderen te redden. Die 1,9 miljard euro, collega's, zal niet volstaan om iedereen door deze

moeilijke periode te loodsen, maar was wel broodnodig om onze economie en iedereen die onze economie doet draaien, zoveel mogelijk te beschermen. Dat had u goed begrepen.

Vlaanderen en de Vlamingen vooruithelpen, dat is meer dan alleen de economie natuurlijk. Dat weet minister-president Jambon als minister van Cultuur als geen ander. Jullie hebben de noodkreten toch ook gehoord, de noodkreten uit de culturele sector, de noodkreten van de voorbije dagen van de evenementensector, van de festivals, maar ook van onze jeugdverenigingen, ons onderwijs, de toeristische sector, de sportclubs, van alles wat ons tot Vlaanderen maakt en waar we trots op moeten zijn.

Al dat maatschappelijk weefsel moet het vandaag doen met 300 miljoen euro. 1,9 miljard euro voor de economie versus 300 miljoen euro voor de samenleving. Dan denk ik, komaan, Vlaamse Regering, jullie zien toch ook dat dat evenwicht scheef zit. Jullie weten toch ook dat al die mensen die ons zo trots maken op Vlaanderen, er zo niet gaan komen. Het ergste, collega's, moet nog komen.

Waarde ministers, toen de gezondheids crisis zo'n drie maanden geleden uitbrak, deed minister-president Jambon een beroep op de solidariteit van alle Vlamingen om elkaar te helpen, om elkaar hierdoor te loodsen, met het kleinste gebaar eerst, en hij had absoluut gelijk. Want het is solidariteit die ons tot dusver door de crisis heeft geloodst en het is ook solidariteit die ons morgen door de economische crisis zal loodsen.

Collega's, ik heb u allemaal uw respect en dankbaarheid horen uiten voor al die mensen die ons overeind hebben gehouden, die hebben doorgezet, die Vlaanderen hebben doen blijven draaien in extreem moeilijke omstandigheden. Al die helden in de frontlinie en net daarachter.

Minister-president Jambon zei dat het moment was gekomen om al die helden in de zorg naar waarde te schatten en eindelijk, na jaren van besparingen, te belonen voor hun harde werk. Wel, collega's, daar zijn wij het volmondig mee eens. Wij vinden dat het nu, niet morgen, niet in september, maar nu het moment is om al die mensen in de zorg die de voorbije weken keihard hebben gewerkt, te belonen voor hun harde werk. Ik heb hier iedereen, van links tot rechts, horen beweren dat er een zorgpremie moest komen. Wel, wij hebben een voorstel ingediend voor zo'n premie, steun ons voorstel en geef de mensen in de zorg waar ze recht op hebben.

Ik heb de minister-president ook horen zeggen dat het moment gekomen is om te investeren in onze samenleving. Toen dacht ik, oké, hij heeft onze 'new social deal', met solidariteit als fundament voor het Vlaanderen van morgen, helemaal gelezen en vooral helemaal begrepen. Dus dacht ik, na de crisismaatregelen gaat deze regering eindelijk eens structureel investeren, doordacht en met visie. Want die crisismaatregelen waren nodig om de muur te stutten, maar nu investeren is nodig om het huis morgen opnieuw op te bouwen. Dat zegt niet alleen sp.a, dat zeggen ook economen zoals Schoors en De Grauwe, dat zegt Europa, dat zegt de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) – ik heb dat rapport ook gelezen – omdat een sterke overheid die nu massaal en slim investeert de beste garantie is – luister goed, minister Diependaele, want u zult dat graag horen –; omdat een sterke overheid die nu massaal en slim investeert, de beste garantie is om te sparen voor morgen; omdat een sterke overheid die nu massaal en slim investeert, echt nodig is, niet alleen om de economie te doen draaien, maar ook om ervoor te zorgen dat die investeringen renderen.

En collega's, weet u wat kunt doen met het rendement van die investeringen? U kunt daarmee doen wat u hebt beloofd, namelijk alle mensen die ons door de crisis hebben geloodst, in de zorg en daarbuiten, belonen voor hun harde werk

van de voorbije maanden. Met dat rendement kunt u iedereen die elke dag zijn best doet, maar die zich nu zorgen maakt over zijn financiële toekomst, over zijn job, over zijn huur, over het einde van de maand, weer wat zekerheid geven, de zekerheid dat ze straks, ondanks alles, opnieuw vooruit kunnen.

Maar helaas, waarde ministers, moet ik toch tot de vaststelling komen dat jullie onze new social deal niet helemaal in de vingers hebben. Want de begrotingsaanpassing zelf, collega's, is eigenlijk – laat ons eerlijk zijn – wat gemorrel in de marge. Terwijl heel Vlaanderen wacht op een regering die zelf iets onderneemt, die het heft in handen neemt, leiderschap toont en de toekomst voor is, met een visie, met een plan, blijft het vandaag bij crisismaatregelen. En dat, collega's, vinden wij echt een ongelooflijk gemiste kans. Dat vinden wij kostbaar tijdverlies. Want zolang u niet investeert in ons onderwijs, in infrastructuur, in leerkrachten, in digitalisering, weet u dat er talent verloren zal blijven gaan. Terwijl elke euro die we in ons onderwijs investeren, dubbel en dik rendeert.

En zolang u niet investeert in deftig, stipt en betrouwbaar openbaar vervoer, weet u dat de files op onze wegen langer zullen blijven worden. En dat kost onze economie elk jaar miljarden euro's. En zolang u niet massaal investeert in energiezuinige woningen, weet u dat u net niet echt iets doet voor ons klimaat. En dat zijn wat ons betreft allemaal no-brainers; dat zijn investeringen die niet vandaag, maar eigenlijk gisteren al hadden moeten gebeuren.

Maar dus niets van dit alles in deze begrotingsaanpassing. En wat zegt deze regering dan – want ik zal u voor zijn? 'Ja maar, in september, bij de volgende begrotingsaanpassing, dán gaan we uitpakken. Nu is het te vroeg.' Ja, te vroeg voor wie? Voor al die Vlamingen die nu al in de shit zitten? Voor al die mensen in de zorg die zich te pletter hebben gewerkt, voor alle kinderen die geen eerlijke kans krijgen? Ik snap dat echt niet. Waarom wachten tot september of tot volgend jaar als u weet wat u moet doen, maar het niet durft? En dat is: slim investeren.

Beste ministers van de Vlaamse Regering, we beleven de grootste crisis, zowel economisch als maatschappelijk, sinds de Tweede Wereldoorlog. Elke dag telt nu. En dus valt er geen tijd te verliezen.

Minister Diependaele, ik zal ook ú voor zijn, want u hebt uw verhaal ongetwijfeld in uw achterzak. Investeren, dat staat voor u gelijk aan het doorschuiven van de factuur naar de volgende generaties. Wel, het is net omgekeerd: als we nú niet investeren, dán schuiven we de factuur door naar de volgende generaties. Dan pas zullen zij de prijs dubbel en dik betalen. De overheid moet dus nú strategisch investeren in keuzes die renderen, voor de economie, voor het klimaat, voor ons allemaal. Dat is ook wat economen en kenners zeggen dat er moet gebeuren. Dus vraag ik u: toon die durf, toon die daadkracht. Toon de durf om echt te investeren, de durf ook om te lenen, zeker nu het zo goedkoop kan.

Minister Diependaele, u weet toch ook dat elke slimme ondernemer leent om in zijn zaak te investeren, leent en investeert om zijn zaak te laten renderen. En dat is voor u net hetzelfde, dat is net hetzelfde voor de overheid. De overheid moet vandaag investeren, zodat het morgen rendeert. Rendement in de vorm van economische groei en extra jobs, rendement om die lening af te lossen, rendement voor een hoger loon en een betere bescherming voor al die mensen die vandaag en morgen de boel doen draaien.

Er is al gerefereerd aan econoom Gert Peersman. Hij zei dit weekend nog in de krant: "Maar we moeten niet wachten" – dat is dus nú – "met overheidsinvesteringen. (...) want we weten dat die investeringen de schuld zullen doen dalen" – mijnheer Schiltz en mijnheer Van Rompuy "als het verstandige investeringen

zijn.” Dat zei Gert Peersman. En weet u wat Pierre Wunsch van de Nationale Bank daarop antwoordde? “Helemaal akkoord.”

Dus: slimme investeringen, dat is geen worstenpolitiek, dat is gewoon gezond boerenverstand. Meer nog, collega's, er dient zich inderdaad een unieke kans aan. U hebt het er vorige week in uw eigen resolutie ook over gehad. “Vlaanderen moet (...) optimaal gebruikmaken van de Europese middelen” zo staat in de resolutie. Wel, wie goed naar Frans Timmermans heeft geluisterd, die weet dat er Europees geld is. Er is Europees geld voor een groot renovatie- en innovatieplan, Europees geld voor digitalisering en innovatie, Europees geld voor beter een betaalbaar openbaar vervoer. Het enige wat u moet doen, beste leden van de regering, is uw karretje aan die Europese trein koppelen.

Dus, beste leden van de regering, u weet wat er moet gebeuren. We mogen echt niet dezelfde fout maken als tien jaar geleden. Toen koos de politiek ervoor om te besparen en om de broeksriem aan te halen. We zijn – en ik denk dat veel mensen daarvan kunnen getuigen – niet ver gekomen met dat recept. Vraag dat maar aan alle Vlamingen voor wie het leven duurder is geworden; vraag dat maar aan alle Vlamingen die elke dag op een bus staan te wachten; vraag dat maar aan alle Vlamingen die al jaren wachten op zorg waarop ze recht hebben.

Waarde ministers, u weet wat er moet gebeuren. U weet dat u nu moet investeren om morgen vooruit te gaan. Durf nu eens, toon visie, toon leiderschap, en vooral toon daadkracht. Stippel een plan uit, niet alleen voor tijdens, maar ook voor na de crisis, voor de komende jaren. Het moment is er, het moment is er om aan alle Vlamingen te tonen dat ze kunnen rekenen op die sterke overheid.

Het zal niet voor deze begrotingsaanpassing zijn en dat vinden wij – ik herhaal het – een gemiste kans en kostbaar tijdverlies. Dat weet u, en daarom zullen we die straks niet goedkeuren. Maar zoals ze in Brussel zeggen: ‘Mieux vaut tard que jamais’. Politiek is soms ook inzien dat anderen gewoon gelijk hadden, en dat moet je bij de tweede begrotingsaanpassing zelfs niet toegeven, als je er maar naar handelt. Dat is wat wij vragen, dat is wat alle Vlamingen vragen die er morgen opnieuw op vooruit willen gaan. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Goeman, ik heb als voorzitter een opmerking. Het is niet mijn gewoonte om dat te doen, mevrouw Goeman, maar ik vind dat u een heel onverantwoorde uitspraak hebt gedaan. U hebt een begin van uw tussenkomst gezegd: ‘Ik ben naar een massabetoging gegaan terwijl het eigenlijk niet mocht. Ik heb een voorbeeldfunctie als parlements lid.’ U hebt iedereen opgeroepen om net hetzelfde te doen en dan ook veertien dagen in quarantaine te gaan. Ik vind dat onverantwoord dat u dat hier nog eens herhaalt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, we kunnen bij de oppositie een diepe verdeeldheid vaststellen. Er is enerzijds een soort rustige vastheid bij collega Rzoska – en nu weten we ook vanwaar die komt want hij heeft christendemocratische roots. Dat bleek ook uit wat hij vertelde, waarbij we een aantal klemtonen delen: bijvoorbeeld Vlaanderen moet inspelen op de opportuniteiten die de Green Deal biedt. En anderzijds is er collega Goeman die een schreeuwerige versie van zichzelf ten beste heeft gegeven. U hebt twee weken quarantaine achter de rug. Ik apprecieer uw quarantaine, maar het was niet verplicht om onder een steen te kruipen, collega Goeman.

Mocht u eventjes rond u hebben gekeken en gevolgd hebben wat hier gebeurde, dan had u niet alleen de relanceresolutie en de werkzaamheden daarrond gezien, maar had u ook gezien dat deze regering aan de slag is gegaan. Vandaag nog

werden digitale labs ter beschikking gesteld van kmo's zodat we de digitalisering op de bedrijfsvloer brengen, bij onze Vlaamse kmo's. Vorige week heeft minister Peeters aangekondigd dat ze een forse inhaalbeweging gaat doen voor snelle laadinfrastructuur om elektrische mobiliteit in dit land te introduceren. Minister Demir is de geïntegreerde energierenovatie aan het uitwerken is en ze heeft aangekondigd een versnelling van de renovatie van onze woningen te bewerkstelligen.

Deze regering, deze meerderheid, doet dus wat moet, doet ook wat in de relanceresolutie is afgesproken, en ze investeert. Investeren doe je niet blind en dat doe je ook niet met geld dat er niet is. We kunnen met de verzamelde overheden hier in Vlaanderen en met de lokale overheden samen ongeveer 10 miljard euro per jaar mobiliseren. Als we dat op een slimme manier doen, is dat een enorme hefboom om ook private investeringen los te weken. Maar er is geen 'free lunch', er is niet zoiets als een ongebreidelde capaciteit om te gaan lenen, om schulden te maken. Dat doe je niet zomaar, zeker niet vanuit de financieel-economische positie van dit land.

Geen nood, collega Goeman, ik heb goed nieuws voor u: minister Weyts heeft net aangekondigd dat de scholen in september opnieuw open kunnen en de lessen economie worden dan ook opnieuw opgestart. Ik raad u aan om daaraan deel te nemen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik vraag me gewoon af, mevrouw Goeman, hoe groot uw zak met geld is. Ik vraag me dat echt af. Het is heel gemakkelijk om te zeggen wat we allemaal moeten doen, maar je moet dat nog betaald krijgen. Inderdaad, u wilt naar een geleide staatseconomie. Maar een geleide staatseconomie kan niet overleven. Een overheid kan maar overleven als je een gezonde private economie hebt die voor opbrengsten zorgt waarmee de overheid bepaalde uitgaven kan doen. Wat heeft de overheid in deze crisis gedaan? Ze heeft met haar spaarpot direct en snel mensen en ondernemers kunnen ondersteunen. Ze zal verder zorg en onderwijs uitbouwen, maar daarvoor is er een private economie nodig, die gestuurd kan worden vanuit de overheid, maar dat is nog geen geleide staatseconomie.

U droomt van een grote zak met geld, maar daarvoor moet je naar Spanje gaan. Misschien vindt u die bij Sinterklaas, maar niet hier.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw Goeman, u wilde niet onderbroken worden en dat is uw goed recht, maar ik zal een bloemlezing geven van wat u hebt gezegd: 'Jullie weten wat er moet gebeuren', 'De Vlamingen eisen nu actie', 'Het is de economie die jullie verkiezen versus de samenleving die wij verdedigen', 'Je moet nu investeren, want dan heb je later rendementen waar je nu de zorgpremies mee kunt betalen' – ik heb wel niet goed begrepen hoe dat dan werkt? (*Gelach*) – en 'Het zijn slimme investeringen'. Natuurlijk, zijn het slimme investeringen. We zijn toch geen regering die domme investeringen doet? Dat zijn van die gemakkelijke boutades, hé, maar dan komt het beste nog wanneer u zegt: 'We moeten de toekomst voor zijn.' Weet u wie de toekomst voor is? Dat zijn dictators, want die denken dat zij weten wat de toekomst zal brengen. Of waarzegsters, want die beweren hetzelfde, maar die zijn meestal niet zo kwalijk als het over staatsbeleid gaat.

U zegt nog: 'U moet inzien dat anderen soms ook gelijk hebben.' Vervolgens zegt u dan dat u weet wat alle Vlamingen voelen. Dan heeft uw voorzitter het op de televisie over de hypocrieten van Open Vld, de 'karakterieels' van de N-VA, de

slechteriken zus, maar zelf beweert hij dat hij geen politieke spelletjes wil spelen. Als sp.a geen politieke spelletjes wilde spelen, dan omarmde zij de nederigheid die deze meerderheid toont bij beweringen over wat 'de Vlaming' wil en wat 'de Vlaming' nodig heeft. We zijn ons wel bewust van de kolossale taak waar we nu voorstaan. Veerkracht aanspreken wil niet zeggen dat je zomaar in het wilde weg moet schieten.

Mevrouw Goeman, u kunt andere ideeën hebben over wat de beste investeringen zijn – fair enough – en de PVDA heeft er nog andere, al beginnen ze soms wat op elkaar te lijken. Groen heeft nog andere ideeën, en ik heb een aantal heel genuanceerde accenten bij de heer Rzoska gehoord. In de meerderheid zijn er ook nuanceverschillen over hoe wij ideologisch de toekomst zien, maar daar gaat het niet over. Tijd nemen om zo breed mogelijk te overleggen, met het middenveld, met de maatschappij, in een poging om een idee te krijgen van wat voor zoveel mogelijk mensen het beste zou zijn, wil niet hetzelfde zeggen als dat we er vandaag meteen moeten invliegen, omdat we toch weten wat we moeten doen. Ik heb die arrogantie niet. Sp.a heeft die arrogantie duidelijk wel, maar ik heb die niet en zal die nooit hebben. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Rustig, mijnheer Tobback, u krijgt zo meteen het woord.

Mijnheer Schiltz, u bent nog iets vergeten te zeggen?

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voor u komt aanzetten met de zorg en de premies voor de zorg, kan ik u zeggen dat wij niet gewacht hebben op bijkomende investeringen en het rendement daarvan om in de zorg te investeren. Het welzijnsbudget zal in Vlaanderen de volgende jaren met 2 miljard euro stijgen, als ik het goed heb. Vorige week is er op het federale niveau nog 400 miljoen euro extra budget voor de zorgpremie gestemd. *(Opmerkingen van Jos D'haese)*

Ja, het is wel gestemd. Kom ons alsjeblieft nu niet afschilderen alsof we pro-economie en tegen de maatschappij zijn. Wij zijn voor de samenleving, maar er kan geen samenleving zijn zonder een economie en er kan geen economie zijn zonder een samenleving.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik moet zeggen dat ik hier nu drie collega's na elkaar op een vrij hautaine manier heb horen reageren. En met 'vrij hautain' blijf ik vriendelijk, eerlijk gezegd. *(Opmerkingen van de heer Gryffroy)*

Ja, ik heb perfect gehoord wat er is gezegd. En ik heb ook goed gehoord wat u hebt gezegd, collega Schiltz, en wat collega Gryffroy hier heeft gezegd. En ik denk dat je niet verder moet kijken dan de voorbije twee weken om te beseffen dat u hier wel een aantal heel rare verklaringen aan het afleggen bent. Want jullie zijn allebei aan het zeggen dat er geen geld is. 'We kunnen niet eindeloos investeren. Het geld is op, de Vlaamse Regering kan niet zomaar in de economie investeren. Dit is geen staatseconomie.'

Collega's, vorige week hebben we, weliswaar in de commissie, een hele discussie gehad over de Vlaamse Regering die tientallen miljoenen steekt in zo goed als permanent failliete regionale luchthavens omdat dat de vrienden van sommigen prettig uitkomt. Dan is het geld niet op, dan is er wel een zak met geld. Vandaag hebben we hier actuele vragen gehad over miljoenen euro's die deze en de vorige Vlaamse Regering, op momenten dat het al heel duidelijk was dat het slecht ging, investeerde in een bedrijf dat op dit ogenblik ook op de fles aan het gaan is met belastinggeld. Want ik weet waarom collega Muyters deze middag heeft gezweigen in het debat over FNG. Dan was de zaak groot genoeg.

Al wat collega Goeman hier heeft gedaan, en waar u blijkbaar heel nijdig over wordt, is proberen te pleiten – en ze doet dat op een voorzichtige manier – voor een Vlaamse Regering die niet investeert in het verleden, niet in de vrienden van dezen en genen, niet in de maten die we kennen, maar in datgene waar ongeveer heel Europa vandaag een toekomst in ziet, vandaag jobs in ziet en vandaag een economie van de toekomst in ziet. Het was een poging en een pleidooi om niet zomaar dom te investeren, want geld is er inderdaad wel, collega Gryffroy. Ik hoor u nooit klagen als er geld wordt uitgegeven onder deze en de vorige regering. Zij voerde het heel duidelijke pleidooi om nu eens verstandig te investeren. Kijk nu eens naar de resultaten van wat u doet, en vraag u af hoe verstandig het was, en vraag u af of u niet beter af en toe eens zou luisteren naar diegenen die duidelijke, andere pistes aangeven. En wat de opmerking over de socialisten betreft: ik denk eerlijk gezegd niet dat Ursula von der Leyen een staatseconomie wil, dus u moet daar geen dwaze karikaturen van maken.

U zou misschien eens kunnen kijken naar wat het bedrijfsleven u vraagt, wat investeerders en ondernemers u aanbieden, en meestappen in de richting van een groenere, duurzamere, meer circulaire economie. En u zou kunnen stoppen met geld te blijven geven alleen maar omdat dat leuk is, omdat we dat vroeger deden, en omdat u nog wat volk kent dat daar in het verleden goed mee geboerd heeft en dat graag zo wil blijven doen.

Dat is het pleidooi dat hier gehouden is. Dat is het pleidooi dat achter de Europese Green Deal zit, achter wat men in Duitsland aan het doen is en wat men in Nederland doet. Dat zijn zowel in Frankrijk als in Groot-Brittannië – waar er volksraden zijn opgericht rond klimaatverandering – de lijnen die zijn uitgezet om te investeren. De enige in heel Europa die dat niet wil horen, is blijkbaar de Vlaamse Regering. En de enige uitleg die u daarover hebt, is dat er geen geld is.

U hebt daarstraks een mooi beeld gegeven, collega Schiltz. Ik weet dat u ook graag zeilt, dat is een passie die we delen. Ik moet de gaten stoppen en u wilt een nieuwe mast. U zeilt, dus u weet wat er gebeurt met een boot waar geen mast op staat: die gaat nergens naartoe. En dat is wat deze Vlaamse Regering aan het doen is: u gaat nergens naartoe. Maar terwijl u nergens naartoe aan het gaan bent, bent u desondanks wel tientallen en honderden miljoenen euro's aan het uitgeven, voor alle duidelijkheid. Dat zien we iedere keer opnieuw. Alleen spendeert u ze verkeerd. U spendeert ze op een manier die onze economie voor de toekomst niet vooruithelpt. U spendeert ze op een manier die ons in de toekomst geen exporteerbare technologie, geen exporteerbare kennis zal bieden. Ze zal ons voor de rest alleen maar houden waar we zijn. Dat is wat u doet. U deelt inderdaad reddingsvesten uit in plaats van een boot te bouwen, en die reddingsvesten gaan ons nu misschien even boven water houden, maar uw boot zal nergens naartoe gaan, terwijl de rest van Europa eigenlijk allang vertrokken is.

Dat is het debat dat u, door uw hautaine reacties, de hele tijd probeert te vermijden en te ontwijken. U probeert er een rookgordijn rond op te trekken. Het spijt mij, maar het klopt zelfs niet met de theorieën die u hier allemaal verkondigt. Het is gewoon niet juist wat u aan het doen bent. Jullie zijn gewoon blind aan het varen, collega's, met een hand op de portemonnee. En dat wil ik zelfs nog geloven. Maar jullie gaan met de hand op de portemonnee nergens naartoe. We gaan het allemaal samen de komende jaren jammer genoeg vaststellen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Omdat de collega denkt te weten waarom ik soms zwijg: ik denk dat dat misschien in een andere tijd was, toen de minister besliste welke investeringen PMV deed. Ik heb nooit beslist welke investeringen PMV

deed. Daarvoor is er een raad van bestuur en daarvoor is er een management. Ik heb me daarvan weggehouden, binnen het kader dat wel geschetst wordt door de Vlaamse Regering, om er daarna invulling aan te geven. Ik kan me inbeelden dat u denkt dat dat anders verloopt. Maar die puntjes op de i wilde ik toch wel zetten. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Tobback, ik begrijp wel dat u met een forse reactie uw fractieleider te hulp wil schieten. (*Opmerkingen van Bruno Tobback*)

Maar wat u hier schetst, is een karikatuur. Het is ook een ongeloofwaardige karikatuur, want de voorbeelden vanuit de praktijk en van wat deze meerderheid doet, schetsen net het omgekeerde. We zullen de opportuniteiten van de Green Deal gebruiken voor onze economie. Deze regering zorgt ervoor dat de investeringen in onderzoek en ontwikkeling op niveau blijven, op recordhoogte zelfs. Het groeipad dat daartoe is uitgezet in onze budgetten, zullen we aanhouden. We zullen investeren in de renovatie van onze woningen, in elektrische mobiliteit, in bijkomende fietsinfrastructuur. We zullen daar heel snel heel veel stappen vooruit zetten die u eigenlijk heimelijk zou willen toejuichen, maar waarvoor u wegens uw politieke positie helaas nog niet kunt applaudisseren. Ik voel met u mee.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil even reageren op het amendement dat hier wordt voorgesteld en het voorstel met betrekking tot de eenmalige zorgpremie van 300 euro voor een totaalkost van 38 miljoen euro. Het thema is al twee keer aan bod gekomen tijdens actuele vragen hier in dit parlement de voorbije weken. We weten allemaal dat het zorgpersoneel zich ongelooflijk heeft ingezet, en ik wil hierbij echt nog eens onze appreciatie voor hen allemaal uitspreken, en die dag in dag uit het beste van zichzelf hebben gegeven. Ja, we moeten verder investeren in de zorg. Ja, we moeten hen onze waardering ook tonen. We hebben het eerder al gezegd: dat gaat over financiële elementen maar dat gaat ook over werkdruk. Dat gaat over arbeidsvoorwaarden. Dat gaat vooral ook over meer handen aan het bed, vooral over het vinden van voldoende personeel in de zorg om de openstaande vacatures te kunnen invullen via plannen om jongeren ertoe aan te zetten te studeren voor een zorgberoep, om te zorgen voor zijnstroom enzovoort. Want anders kunnen we heel veel plannen hebben, maar als we die vacatures niet ingevuld krijgen, dan lost dat op het terrein niets op.

Wij vinden dat er structurele maatregelen moeten zijn, structurele maatregelen die tot stand komen in overleg tussen werkgevers en werknemers. Dat vindt ook uw fractie, of ten minste sommige mensen in uw fractie, mevrouw Goeman. Ik citeer wat collega Anaf heeft gezegd tijdens de plenaire vergadering van 3 juni naar aanleiding van een actuele vraag: "Een dank- of solidariteitspremie voor onze helden die nu al maanden in de frontlinie staan, zou uiteraard dankbaar aanvaard worden, net als het applaus dat ze elke avond krijgen. Wat de mensen in de zorgsector vooral nodig hebben, zijn inderdaad structurele oplossingen. Er zijn inderdaad te weinig handen aan het bed. Er zijn structurele oplossingen nodig. U hebt het over een overleg met de vakbonden. Zij vragen structurele oplossingen." Wel, inderdaad: dat overleg met de vakbonden, met werkgevers en werknemers, daar heeft de minister al naar verwezen. Dat is al gestart en dat zal ook nog verder gaan. Wij willen de uitkomst daarvan afwachten om dan te zien welke structurele maatregelen er genomen kunnen worden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is natuurlijk spijtig dat collega Tobback ondertussen gaan lopen is.

De voorzitter: Collega Gryffroy, houd gewoon uw tussenkomst want zo'n opmerking heeft geen zin. Iedereen mag naar het toilet gaan.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil gewoon reageren op wat hij gezegd heeft en vind het spijtig dat hij er niet is. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

De voorzitter: Doe dat dan, zijn collega's zullen het hem wel vertellen.

Andries Gryffroy (N-VA): De basis van het verschil tussen sp.a en ons is het volgende. Sp.a zegt: we hebben een aantal mooie woorden gezien, een toekomstplan. We gaan iets doen voor het klimaat en we gaan andere dingen doen. Wat dat dan kost? Ja, maar, Europa heeft geld. Even een telefoontje naar Frans Timmermans en hij stuurt wel miljarden door naar ons. Terwijl wij eerder zeggen: neen, we willen wel dat we zeer goed nadenken over hoe onze toekomstige wereldeconomie er zal uitzien, omdat die economie en die samenleving verbonden zijn, de ene kan niet zonder de andere.

En willen we daar zeer goed over nadenken en daar een democratisch debat over hebben om te weten wat de meest kostenefficiënte methodiek is of de meest kostenefficiënte economie zou zijn voor de toekomst die onze maatschappij nog verder moet vooruit helpen. Dat vraagt inderdaad wat tijd. Dat zal misschien een paar boekhouderrekeningen vragen, maar dat zal niet met een aantal holle woorden zijn waar een hoop miljarden op geplakt worden en waarbij bij mij de vraag opkomt: hoe groot is de zak met het geld?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Uiteraard zeggen wij ja, net zoals iedereen in dit parlement, tegen een correcte verloning van ons zorgpersoneel, maar wij zeggen wel neen tegen de manier waarop dat hier vandaag wordt voorgesteld door de collega's van sp.a. Een correcte verloning – mevrouw Schryvers heeft er al naar verwezen – gaat veel verder dan een eenmalige premie zoals sp.a die nu op tafel legt en die – volgens de verklaringen van de minister – de vakorganisaties niet eens gevraagd hebben. Correcte verloning betekent drie dingen: aangepaste loonvoorwaarden, voldoende personeel, zoals de tweeduizend extra personeelsleden die de minister voor de woonzorgcentra in het vooruitzicht gesteld heeft tijdens deze legislatuur, en goede werkomstandigheden. De minister heeft zich geëngageerd om daarover het gesprek aan te gaan met de werknemers en de werkgevers. Dat gesprek wachten wij uiteraard af.

Wij zullen voor drie dingen zorgen: dat dit geen ongedekte cheque is, zoals in het voorstel dat nu voorligt, maar wel deel van een doordacht beleid; dat het spoort met wat federaal beslist is – collega Schiltz heeft er al naar verwezen: er is bijvoorbeeld 400 miljoen euro extra vrijgemaakt voor extra handen aan het bed via een zorgfonds dat federaal beslist is –; dat iedereen die het beste van zichzelf heeft gegeven tijdens deze coronacrisis, of je nu verpleger, kassier of kassierster, rekkenvuller of chauffeur bent, vergoed kan worden voor de inspanningen die hij heeft geleverd via het fiscaal vrijstellen van de overuren en van werkgeverspremies die uitgereikt kunnen worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Eerst en vooral: ik heb de voorbije weken thuis gewerkt omdat ik niemands gezondheid in gevaar wilde brengen. Ik snap dus niet wat er verkeerd is met het feit dat ik een opmerking maak over dat ik de debatten op afstand heb gevolgd.

De voorzitter: Neen, u hebt opgeroepen dat wij allemaal hetzelfde zouden moeten doen, dat stoort mij.

Hannelore Goeman (sp.a): Dat heb ik hier helemaal niet gezegd.

De voorzitter: Dat hebt u wel gezegd. Maar bon, collega Goeman, gaat u verder.

Hannelore Goeman (sp.a): Ten tweede, mijnheer Bothuyne, we kunnen het oneens zijn, maar ik apprecieer het ook niet echt dat u mij 'schreeuwerig' noemt. Passioneel in mijn discours, absoluut, maar het woord schreeuwerig vind ik ongepast. We kunnen samen mijn tussenkomst nog eens herbekijken en dan hoop ik dat u daar op terugkomt.

Collega's, ik ben blij dat jullie plannen aan het smeden zijn, dat is uiteraard goed. Maar we zijn ondertussen vier maanden ver in de crisis. Het enige dat ik hier zeg, is dat voor ons deze begrotingsaanpassing al een aanzet had moeten bevatten voor een aantal slimme investeringen en dan hadden jullie perfect een aantal versnellingen hoger kunnen schakelen als het gaat over niet-eenmalige, maar structurele investeringen in ICT en het onderwijs, dan hadden jullie de investeringsbudgetten voor digitalisering al kunnen optrekken, dan hadden jullie uiteindelijk kunnen kiezen voor een toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer. Ik snap niet waarom dat in september ineens wel zou kunnen en nu niet. Dat snap ik gewoon niet. We hebben geen tijd te verliezen. Ik ben dus heel benieuwd wat er in die tweede begrotingsaanpassing zal staan.

Derde opmerking: niemand vraagt hier, en ik al zeker niet, dat we in het wilde weg geld gaan uitdelen. Maar ik verwijs graag ook nog eens naar Koen Schoors. Wat hoor ik hem zeggen? 'Het gaat altijd opnieuw over wat het kost, maar het gaat nooit over wat het oplevert.' En daar gaat het ons natuurlijk om. Die investeringen zullen opbrengen zodat die leningen kunnen worden terugbetaald en men er ook opnieuw op vooruit zal gaan, niet alleen de economie, maar ook de mensen die de economie doen draaien. Dat is op de een of andere manier de logica die jullie niet lijken te willen begrijpen en waar jullie ons altijd verkeerdelijk op quoten.

Ik ben heel blij met de uitspraken van de heer Parys en mevrouw Schryvers. Want laat het heel duidelijk zijn, het amendement dat wij vandaag hebben ingediend, is wat ons betreft een eerste stap. Dat is wat ons betreft een appreciatiepremie voor al die mensen in de zorg die de voorbije weken het beste van zichzelf hebben gegeven, die op gevaar voor corona in de frontlinie stonden. Wij zijn absoluut vragende partij om te gaan naar structurele oplossingen. Die zijn ook nodig voor de mensen in de zorg: hogere lonen, meer handen aan het bed, betere werkomstandigheden. Dus, mevrouw Schryvers en mijnheer Parys, ik neem jullie uitgestoken hand aan om daar de komende maanden echt werk van te maken.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's ik zal het heel kort houden. Er is daarstraks gesproken over besparingen en investeringen in de zorg, in de ouderenzorg, in de woonzorgcentra en de rusthuizen. Collega, weet u eigenlijk wanneer er bespaard is in de zorg, in de rusthuizen, in de woonzorgcentra? Hoeveel rvt-bedden (rust- en verzorgingstehuis) zijn er omgezet van rob (rustoord voor bejaarden) naar rvt tussen 2010 en 2015, toen het onder de bevoegdheid viel van het federale niveau, toen het onder de bevoegdheid viel van minister Onkelinx? Nauwelijks 1800! Hoeveel zijn er omgezet sinds het naar Vlaanderen is gekomen? 6000! 500 miljoen euro is er de voorbije vijf jaar in geïnvesteerd! Als u het hebt over besparingen en investeringen, zeg dan wanneer er bespaard is en zeg wanneer er geïnvesteerd is. Op het ogenblik dat Vlaanderen die bevoegdheid in handen heeft genomen, is men daarin beginnen investeren.

Zijn we er? Neen. We zijn er niet. We gaan dat verder moeten doen. We gaan dat traject verder moeten omzetten. We hebben daar nu een eerste stap in gezet. Zal dat de laatste stap zijn? Neen dat zal niet de laatste stap zijn. Maar naast bijkomende middelen daarvoor voorzien, zullen we vooral moeten zorgen dat de mensen er zijn. Er staan vandaag duizend vacatures open. Duizend vacatures! We moeten ervoor zorgen dat men die ingevuld krijgt met zorgkundigen en verpleegkundigen. Daarvoor zullen we de komende jaren moeten zorgen. We kunnen nu heel gemakkelijk zeggen dat we daar honderden miljoenen euro voor bijtellen, maar we zullen ze niet ingevuld krijgen. We gaan dat dus op een verstandige en slimme manier moeten doen.

Dat is ook wat we aan de werkgevers en de werknemers hebben gezegd. De vakbonden hebben gezegd dat ze vandaag niet geïnteresseerd zijn in een premie. Ze willen dat overleg wel hebben. We zullen zien welk resultaat uit het overleg komt. Je kunt niet aan de ene kant zeggen dat de regering dat overleg moet aangaan en de werkgevers en werknemers moet respecteren, en aan de andere kant daar nu een voorafname op doen. We gaan er dus geen voorafname op doen. We zullen dat overleg hebben. Vandaag is de brief van de vakbonden binnengekomen. We zullen die vrijdag ook in de schoot van de regering bespreken.

De voorzitter: Collega's, dan is de eerste ronde voorbij. Ik heb begrepen dat collega D'Haese ons nog iets heeft te vertellen. U hebt 10 minuten.

Jos D'Haese (PVDA): Het is een interessant debat over de relance. We zullen dat de komende weken en maanden nog uitgebreid voeren. Ik ga daar niet op ingaan, ik wil proberen in te gaan op de begrotingsaanpassing.

Zoals collega Rzoska daarnet zei, zonder pejoratieve termen te willen gebruiken, is de begrotingsaanpassing een stuk een maat voor niets omdat er ongelooflijk veel in beweging is op dit moment. Een aantal maatregelen staan er al wel in en een aantal staan er nog niet in, bijvoorbeeld de extra middelen voor De Lijn om de coronacrisis... *(Opmerkingen van minister Peeters en minister Crevits)*

Die zijn er dan toch nog aan toegevoegd? Perfect. Des te beter.

Alles is alleszins in beweging. *(Opmerkingen van minister Peeters en minister Crevits)*

Dus dat zit in de provisie. Die middelen zijn bekend en die zijn nog niet exact opgenomen. Dat is geen kritiek, het is gewoon de plaats waar we ons vandaag bevinden. Er zijn heel wat maatregelen genomen en er zullen nog heel wat maatregelen moeten worden genomen. Dit is een beetje een foto van het moment, maar we zullen in september veel beter weten waar we staan.

Ik wil er kort twee aspecten uitlichten. Dat is in de eerste plaats een heel korte terugblik naar de vorige begrotingsbespreking in december en wat er is gebeurd voor corona. Tijdens die debatten over de begroting heb ik gezegd dat deze regering een reus op lemen voeten is die toegevingen moet doen onder druk van de samenleving. Dat was toen al het geval rond bijvoorbeeld zelfmoordpreventie, waar toen heel veel rond te doen was en waarbij de regering gelukkig is teruggekrabbeld.

Ik ben heel blij te zien dat dat ondertussen opnieuw is gebeurd. Bijvoorbeeld inzake de projectsubsidies voor Cultuur zijn de besparingen ongedaan gemaakt na de lange en stevige protesten die er zijn geweest. Die hebben hun effect gehad, en ik denk dat dat belangrijk is. Net hetzelfde voor de CAW's: uiteindelijk is daar toch nog een deel van de besparingen kunnen worden teruggedraaid. Dat is een eerste punt dat ik belangrijk vind om te onderstrepen.

Een tweede punt gaat niet over relance, maar gaat er wel over dat ik vind dat er, als het gaat over welke zaken we prioritair vinden in onze samenleving, weinig is geleerd uit de coronacrisis als we naar deze begroting kijken. We hebben het hier vaak gehad over hoe alles anders zou worden, hoe niets nog hetzelfde zou zijn, dat we nu zien wie de samenleving rechthoudt en zo verder, maar bijvoorbeeld voor de openbare diensten, die in het buitenland hebben geholpen om die contacttracing snel operationeel te krijgen, blijven die zware besparingen die in december al werden aangekondigd, overeind. We moeten tienduizenden mensen aan het werk helpen, maar bijvoorbeeld bij VDAB verdwijnen er nog steeds honderden helpende handen. Er zijn extra middelen gevonden voor lage-emissie-bussen. Dat is zeer goed nieuws, maar er komen geen extra middelen bij voor chauffeurs om ermee te rijden. Dat vind ik dus een spijtige zaak. We hebben net gezien hoe belangrijk die openbare diensten zijn geweest tijdens die crisis en waar we ze hebben gemist als ze al voor een stuk weg waren bespaard. Denk aan de preventiediensten en zo verder. Ik vind het jammer dat dat zich niet vertaalt, want dat zijn zaken die we wel al kunnen concluderen op dit moment.

Een ander punt gaat over de contracten waarmee mensen werken. We hebben het er hier ook al verscheidene keren over gehad dat het belangrijk is dat mensen stabiele contracten hebben, die zekerheid bieden als het goed gaat, maar vooral ook bescherming geven als er tegenslag is. Dan zien we dat er opnieuw beslissingen worden genomen, zoals het privatiseren van poetsdiensten bij VDAB, om maar iets te noemen, die alleen maar zullen leiden tot meer onzekere, minder goed betaalde contracten. Ga maar eens kijken bij de catering in heel wat overheidsdiensten, in handen van Sodexo of anderen: mensen die normaal gezien een nettoloon van 1400 euro hebben, zitten vandaag thuis met 70 procent. Er wordt niet bijgepast, terwijl dat bijvoorbeeld bij ambtenaren wel het geval is.

En dan is er natuurlijk het onderwijs, waarvan we allemaal nog eens hebben gezien hoe essentieel het is. Er werd hier zelf aangeraden aan collega's om er nog eens naartoe te gaan. Daar komen er hier en daar wel middelen bij, maar als je het op langere termijn bekijkt, dan zie je nog altijd dat de afgelopen tien jaar het aantal leerlingen in Vlaanderen met 10 procent is gestegen en dat de middelen die ernaartoe gaan in verhouding met ons bruto regionaal product met 7 procent zijn gedaald. De Vlor zegt in zijn advies over deze begroting het te betreuren dat er bij de begrotingsaanpassing toch nog verder naar besparingen binnen de onderwijssector wordt gezocht. De al besliste besparingen, die in het secundair onderwijs, worden weliswaar uitgesteld of toch al voor een groot stuk vermindert, maar het blijft bij uitstel. Er is geen afstel.

Dat zijn een aantal belangrijke aspecten. Er is natuurlijk ook het punt van de zorg. Er wordt vandaag terecht gezegd dat het niet enkel over lonen, maar ook over werkomstandigheden gaat. Het gaat over meer volk aan het bed. Ik kan jullie alleen maar uitnodigen om dan mee te stemmen voor het amendement dat we daarover hebben ingediend.

Ik zal het daarbij laten. Er was de vraag wat men heeft geleerd uit corona en het feit dat de regering duidelijk toch wel onder druk staat van wat er in de samenleving gebeurt.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Ik wil heel kort reageren wat de investeringen in De Lijn betreft. Ik weet niet wat u bedoelde. Bedoelde u het tekort bij De Lijn, die 35 miljoen euro? Die zitten niet in deze begroting, maar u ziet in de begrotingsaanpassing dat er voor 45,7 miljoen euro extra investeringen zijn. Mevrouw Goeman, dat geldt misschien ook een klein beetje voor u. Ik zal alle investeringen die wij zeker in het domein Mobiliteit en Openbare Werken doen en die wel

degelijk toekomstgericht zijn, niet allemaal opnoemen, maar wij zorgen alleszins voor heel wat extra investeringen. Die 45,7 miljoen euro is er sowieso voor De Lijn, voor onder meer de vergroening van de vloot, maar tegelijkertijd is er ook nog eens 6 miljoen euro extra voor het premetrostation en rollend materieel, om maar een voorbeeld te geven. Er wordt wel degelijk heel wat geïnvesteerd.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik wil even dieper ingaan op de grootste extra uitgave die door corona is gebeurd, voor de maatregelen voor de economie.

De maatregelen zijn er om de crisis aan te pakken en maximaal in te dijken. We weten allemaal dat de schade die ondernemingen hebben geleden daar niet mee vergoed is, dat is ook niet de bedoeling. We weten ook dat daarmee niet alle faillissementen worden vermeden maar de maatregelen zijn wel nodig en zijn, zoals ik daarnet ook tegen de heer Rzoska zei, snel en eenvoudig genomen.

Minister, ik heb het altijd moeilijk met één punt, namelijk dat sommige ondernemingen misbruik maken van die maatregelen die bedoeld zijn om bedrijven erbovenop te helpen. Ik ben heel blij dat u hebt aangekondigd dat daar de nodige controle op gebeurt en zal gebeuren.

Natuurlijk moeten we vooruitkijken. Twee weken geleden hebben we naar aanleiding van een actuele vraag nog gesproken over een draaiboek voor een tweede golf. Ingaand op wat de heer Rzoska daarnet zei, moeten we volgens mij leren uit de eerste golf om ervoor te zorgen dat we zonder kosten de economie maximaal draaiend kunnen houden in geval van een tweede golf. Maar we moeten nog verder durven te kijken. We moeten ons afvragen naar welke economie en maatschappij we op lange termijn willen evolueren. Met het voorstel van resolutie dat we na de hoorzittingen in de commissie Economie hebben ingediend en dat hier is goedgekeurd, vragen wij aan het relancecomité Economie en het relancecomité Maatschappij om de vragen te stellen die we moeten beantwoorden als we willen weten naar welke toekomstige maatschappij en economie we willen evolueren.

Ik denk dat iedereen moet beseffen dat we ons niet mogen vergissen, want er zullen altijd keuzes moeten worden gemaakt. We willen onze kinderen en kleinkinderen niet belasten met uitgaven die we vandaag doen. Ik hoor voortdurend dat we nu moeten investeren. De heer van Rompuy sprak al over de uitlatingen van de gouverneur van de Nationale Bank, maar ik wil ook nog eens verwijzen naar een opiniestuk van professor Herman Daems, die nog eens duidelijk stelt wat John Maynard Keynes, de vader van de investeringen, als investeringen beschouwde. Daar zijn twee belangrijke voorwaarden aan verbonden. Ten eerste moeten zij tijdelijk zijn, ze moeten een beginpunt hebben, maar nog belangrijker is dat ze ook een eindpunt hebben. Ten tweede moeten na de investering onze economie en onze maatschappij op een hoger niveau staan, en blijvend, dan voor de investering.

Ik wil nog een opmerking maken. Ik las vandaag in een krant de samenvatting van het Planbureau. Die luidt als volgt: de koopkracht van de gezinnen blijft intact maar de schop op de jobs komt nog. De overheid ziet sociale uitgaven stijgen maar rentelasten dalen. En het belangrijkste: de overheid heeft geen ruimte om te investeren.

Ik heb het over de uitgaven gehad, ik wil het ook even over de inkomsten hebben. In het verslag heb ik al duidelijk aangegeven dat die inkomsten niet alleen nu de begroting beïnvloeden, maar ook in de toekomst. Dat is een blijvend fenomeen omdat we lager beginnen. Dus zelfs als we inzake corona alles achter de rug zouden hebben, wat niet het geval is, dan nog is er onzekerheid over de vorm van

het herstel. Gaan we naar een V, snel omlaag en snel opnieuw omhoog? Gaan we naar een U, omlaag, even wachten en dan omhoog? Gaan we naar een W, met een tweede golf? We weten het niet, het is onzeker. De heer Rzoska heeft meermaals verwezen naar het Rekenhof en de heer Debucquoy. Ik wil herhalen wat de heer Debucquoy heeft gezegd, namelijk dat we nu een tekort kunnen hebben, maar dat de begroting snel weer op spoor moet zijn om klaar te zijn voor een volgende crisis. Of voor een volgende uitdaging, zou ik erbij willen zeggen. Ik ben heel blij dat we in Vlaanderen de traditie hebben om die begrotingsuitdagingen niet uit de weg te gaan en daar altijd oplossingen voor te zoeken.

Ik ben, zoals de collega's het zeiden, ook niet pessimistisch, maar we moeten er ook de brexit aan toevoegen. Die zal een exportland als Vlaanderen zwaarder treffen dan andere. Ik ben heel blij, minister, met de initiatieven die u en de minister-president hebben genomen om bedrijven te ondersteunen naar nieuwe exportmarkten en nieuwe producten op bestaande exportmarkten. Ik hoop ook dat iedereen goed beseft dat de handelsverdragen met landen als Singapore en Vietnam, maar ook de MERCOSUR-landen, van belang zijn om uit de crisis te komen en onze export in de toekomst maximaal te benutten.

Ik wil nog een technische bedenking maken. Uiteraard ben ik heel blij met de begrotingsaanpassing. Ik denk dat het ook niet anders kan, minister. U hebt het zelf aangegeven. Ik denk dat we het allemaal heel aangenaam vonden om in de commissie al die scenario's te krijgen die ons wat zicht gaven op hoe de begroting beïnvloed wordt als die parameters wijzigen. U hebt gezegd dat u ervoor zult zorgen dat bij de begrotingsaanpassing de middelen die aan corona besteed zijn, of aan de effecten van corona, afgezonderd worden, zodat we dat goed kunnen inschatten. Dat zijn allemaal goede zaken. Ik zou dat ook echt op prijs stellen.

Ik concludeer, collega's. Ik denk dat ieder van u het met mij eens zal zijn dat de Vlamingen een volk zijn dat bij een tegenslag de mouwen opstroopt, soms letterlijk, soms figuurlijk, en de hand aan de ploeg slaat. Dat geeft mij wel vertrouwen. Als je dat combineert met een regering die een begrotingsuitdaging niet uit de weg gaat, ben ik er gerust in dat we niet alleen onze kinderen en kleinkinderen niet belasten, maar dat we ook een uitweg uit deze crisis zullen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ik wou nog twee opmerkingen maken bij de opmerkingen van minister Beke, die er nu helaas niet is. Dan maak ik mijn opmerkingen graag over aan de rest van de regering.

Ik heb het gevoel dat het niet helemaal duidelijk was. Ten eerste: wat wij vragen, is een premie voor alle zorgverleners die vandaag in Vlaamse zorginstellingen werken. Wij willen dat de Vlaamse Regering een budget geeft aan al die zorginstellingen, zodat ze die horecacheque ter beschikking kunnen stellen, zoals die is voorzien door de superkern. Dat kost natuurlijk geld, en wij vinden dat dat geld vanuit de Vlaamse overheid moet komen, als een appreciatie voor het harde werk van die mensen. We hebben eenzelfde voorstel ingediend op federaal niveau, als eerste stap. Ik stel vast, collega's, dat het daar vaak wel mogelijk is om de grenzen tussen meerderheid en oppositie te overstijgen. Ik vind het heel jammer dat dat hier in Vlaanderen, ook in tijden van crisis, nog altijd niet het geval is. *(Opmerkingen van de voorzitter en van Andries Gryffroy)*

Ten tweede vind ik het wel heel straf wat minister Beke mij hier komt verwijten. Minister Beke is tien jaar voorzitter geweest van een partij die twintig jaar zorg en de woonzorgcentra in de portefeuille heeft gehad. Dat is wat mij betreft dus wel de laatste om ons hier verwijten te komen maken. Ik zou zeggen: doe het dan om de lonen te verhogen, doe het dan om meer handen aan het bed te

voorzien, doe het dan om de werkomstandigheden te verbeteren. Onze steun zult u in ieder geval hebben.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik wil graag de woorden van collega Beke een beetje verduidelijken, collega Goeman. U hebt in uw tussenkomst voortdurend gesproken over besparingen en dergelijke meer bij Welzijn. Dat is niet het geval. En de cijfers bewijzen dat ook. U mag gerust van alles beweren, maar zorg ervoor dat u kunt aantonen in de cijfers of het klopt of niet. De cijfers tonen aan dat er de laatste jaren in Welzijn geïnvesteerd is, niet bespaard. Ik zou het dan graag zien, als u het tegendeel beweert. Cijfers liegen niet, dat heb ik de laatste maanden ook al geleerd. Ik zou dan graag hebben dat u het aantoonst. Er is alleen maar meer geld naar Welzijn gegaan, sinds het in Vlaamse handen is. Dat waren de woorden van collega Beke. Bij welke partij dat zat, doet er op dat moment niet veel toe.

Hannelore Goeman (sp.a): De wachtlijsten worden alleen maar langer. We hebben in deze crisis toch gezien dat de situatie in onze woonzorgcentra niet onder controle was? *(Opmerkingen van minister Matthias Diependaele)*

De voorzitter: Collega Goeman, minister Diependaele heeft eigenlijk nog niet zo heel veel gezegd. Hij is minister van Financiën en Begroting. Hij was aan het woord. Ik zou graag hebben dat u hem laat uitspreken.

Minister Matthias Diependaele: Ik stel alleen maar de vraag. Het gaat niet over de stijging van de wachtlijsten. Er is ook zoiets als vergrijzing. Ooit al van gehoord? Daardoor stijgen natuurlijk de wachtlijsten in de woonzorgcentra. Ik wil dat u mij aantoonst waar er bespaard is. In totaliteit, want er zijn inderdaad binnen de budgetten verschuivingen geweest. U moet mij eens aantonen waar er bespaard is in de totaliteit van wat er naar de woonzorgcentra is gegaan.

De voorzitter: Mag collega Goeman daar nu op antwoorden, minister Diependaele?

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik reageerde vooral op wat minister Beke zei, alsof wij diegenen zijn die hebben bespaard. Dat is absoluut niet het geval. Hij heeft de verantwoordelijkheid voor alles wat er beslist is in de woonzorgcentra.

Minister Matthias Diependaele: Zijn punt was dat sinds het in Vlaamse handen is, sinds het bij de staatshervorming overgekomen is, er alleen maar geïnvesteerd is. Onder mevrouw Onkelinx zijn er 1500 bedden bijgekomen. Vanaf dat het onze bevoegdheid is, zijn er 6000 bedden bijgekomen.

Maar goed, ik ben hier iemand anders zijn woorden aan het interpreteren. Laat ons eerlijk blijven tegenover elkaar.

Ik wil nog afsluiten voor wat de begroting in haar totaliteit betreft. Het is altijd goed om met elkaar te debatteren. Er zijn in het debat veel zaken aan bod gekomen die niet strikt tot deze begrotingsaanpassing behoren.

Ik neem aan dat iedereen zich aan deze kant van de zaal – en ik neem aan dat dat aan jullie kant van de zaal ook zo is – zich een paar maanden geleden een andere voorstelling vormde van hoe we onze taak als hoeders van onze Vlaamse samenleving zouden opnemen. Dan komt daar plotseling een crisis die niemand had voorspeld, die niemand had zien aankomen. Een crisis moet je in verschillende stappen aanpakken. Je mag je daarin niet vergalopperen. Voor je het zelf weet, zit je in een volgende fase te werken, terwijl de vorige nog niet voorbij

is. Dat is een beetje wat bij de GEES en de Nationale Veiligheidsraad nog het meest van al speelt. Iedereen denkt dat we uit de gevarenzone zijn en dat we ons opnieuw alles kunnen permitteren, dat alles opnieuw veilig is en dat we opnieuw kunnen feesten – wel, dat is niet zo. Het is niet zo voor wat betreft gezondheid, maar dat laat ik over aan de epidemiologen die daarover moeten praten. Maar het is ook voor ons nog lang niet zo. Ook begrotingsmatig liggen er nog heel wat uitdagingen voor ons. Hier zijn er mensen in de zaal die beseffen dat we een triatlon zullen moeten lopen, maar die al willen fietsen terwijl we nog in het water liggen. Dat is geen goed idee. Ik begrijp de honger naar relance. Ik begrijp heel goed dat we daar moeten over nadenken. Maar het zou zeer onverstandig zijn om dat holderdebolder op poten te zetten zonder daarnaast ook een traject op te zetten waardoor we de overheidsfinanciën opnieuw gezond kunnen krijgen.

Mevrouw Goeman, ik ben zeer blij met uw uitspraken want ik denk dat het grootste deel van uw tussenkomst heel goed zou gepast hebben op het eind van de jaren 70, toen ze dachten dat schulden vanzelf zouden verdwijnen omdat ze er ook vanzelf gekomen waren – maar ik ben heel blij dat u zegt dat de investeringen die we doen ook moeten terugverdiend worden. Laat ons elkaar daar vasthouden. Laat ons in het debat over de relance, dat we waarschijnlijk in september of later zullen voeren, elkaar daaraan herinneren. Want het gaat er niet om zomaar recurrente uitgaven te doen. Effectief investeren, dat is zaken uitgeven waarvan we weten, of redelijk kunnen aannemen, dat we ze zullen terugverdienen. Ik vind het een heel goed punt om daarmee van start te gaan.

Nog één punt. Het is niet omdat de intresten laag staan, dat je het kapitaal niet moet terugbetalen. Dat is gemakkelijk! Het is gemakkelijk om vandaag zeer veel geld uit te geven – en ja, de intrest is inderdaad niet hoog – maar morgen moet je wel het kapitaal terugbetalen. Als je vandaag 192 miljard euro wil uitgeven, de tien jaar die jullie willen uitgeven, bovenop de 30 miljard euro die we nu hebben, dan kom je aan 210 ongeveer, of 220 miljard euro. Als je dat effectief vroeg of laat binnen tien jaar zult moeten terugbetalen, betekent dat dat wij alleen onze Belgische overheidsschuld moeten terugbetalen. Ik spreek niet over de Vlaamse, dat is 30 miljard euro, maar over de Belgische overheidsschuld. Die bedraagt 540 tot 550 miljard euro. Daar gaat u nog eens, afgerond, 200 miljard euro aan toevoegen. Hebt u al eens uitgerekend welke economische groei je moet hebben om dat terug te verdienen? De laatste jaren komen wij tussen de 1 à 1,5 procent uit. We zouden dat moeten kunnen optrekken naar 2 tot 2,5 procent. Dat zou goed gewerkt zijn. Uw rekening is snel gemaakt. U moet ergens tussen de 4, 5, 6 procent economische groei hebben. Dat zijn op dit moment Chinese cijfers. Dat is wat China haalt. Ik zou het u graag eens zien aantonen, hoe u die 200 miljard euro gaat terugbetalen.

Mijn pleidooi is vooral: ja, er moet relance komen en ja, we zullen moeten investeren en ja, we zullen een paar zaken moeten herdenken in onze samenleving, in onze economie en in ons begrotingsbeleid. Maar we zullen dat altijd moeten koppelen aan een gezond begrotingstraject.

Waarom is dat belangrijk? Ik denk dat deze crisis ons heeft getoond waarom we de laatste jaren inderdaad hebben bespaard, waarom we hebben gesaneerd, waarom we hebben gezorgd dat we een gezond overheidsbeleid hebben in Vlaanderen. Dat is net om een crisis als deze aan te pakken. Als er nu wordt verwezen naar andere landen, naar Nederland en Duitsland met de stelling 'Zij kunnen meer, kijk daar eens, kijk wat die allemaal kunnen', waarom is dat dan? Dat is natuurlijk omdat zij als totaliteit – wij hebben in Vlaanderen in grote lijnen eenzelfde beleid gevoerd als Nederland en Duitsland – in vergelijking met België veel meer kunnen, omdat hun totale overheidsfinanciën er veel beter voorstaan. Zij hadden veel meer marge.

Dus die vergelijking is terecht in die zin dat we hun voorbeeld moeten volgen. Maar dat moeten we ook aandurven op momenten dat er geen crisis is, op momenten dat het goed gaat, om de juiste hervormingen te durven doorvoeren. Dat zijn de twee zaken die we in de komende maanden zullen moeten uitwerken: de relance, maar evengoed een traject uitstippelen naar een gezond financieel begrotingsbeleid. Dank u wel.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 18-A/5)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 11.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/6)

Er is een amendement op de tabel bij artikel 1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/8)

Er is een amendement op de tabel bij artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 19-A/7)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 3 tot en met 76.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020**– 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15****Artikelsgewijze bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van programmadecreet.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 290/15)

Minister Diependaele, u wou een technische correctie aanbrengen.

Minister Matthias Diependaele: Ja, een kleine technische correctie. In het tweede lid van het bij artikel 52 voorgestelde artikel III.20/1 moet de zin: "Verder in dit punt 'instellingen' genoemd" worden vervangen door de zin "Verder in deze afdeling 'instellingen' genoemd". 'Dit punt' wordt dus vervangen door 'deze afdeling'.

De voorzitter: Is dat oké voor iedereen? (*Instemming*)

– *Er zijn geen verdere opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 65.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

Collega's, mag ik vragen dat, als we straks stemmen over de artikelen, de technische correctie van minister Diependaele gewoon inbegrepen is in het desbetreffende artikel? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft het verkooprecht voor de verlenging van de domicilietermijn bij aankoop van een woning en voor de uitbreiding van het tarief bij de aankoop van een woning bij ingrijpende energetische renovatie**– 300 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2****Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft het verkooprecht voor de verlenging van de domicilietermijn bij aankoop van een woning en voor de uitbreiding van het tarief bij de aankoop van een woning bij ingrijpende energetische renovatie.

De algemene bespreking is geopend.

Minister Diependaele, ook hier is er een technische correctie?

Minister Matthias Diependaele: Inderdaad, er is ook hier een technische correctie. Het is natuurlijk vervelend dat er twee na elkaar komen, maar goed.

Nu staat er in artikel 7: "Dit decreet treedt in werking op 1 juni 2020, met uitzondering van artikel 3, dat in werking treedt op 1 januari 2021."

Ik heb in de commissie uitgelegd waarom er hier sprake is van een retroactieve werking. Dat is door de regeling die op 1 juni 2018 is ingevoerd. Om dat

duidelijker te maken, zouden we, op aangeven trouwens van de diensten van het parlement, van artikel 7 het volgende maken: "Dit decreet heeft uitwerking met ingang van 1 juni 2020. Artikel 3 treedt in werking op 1 januari 2021."

Dit is een pure verduidelijking. Dank u wel.

De voorzitter: Kan iedereen daarmee leven? (*Instemming*)

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 300/1)

– *Er zijn geen verdere opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 7.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

Voor alle duidelijkheid: net zoals daarnet bij het programmadecreet, is ook hier de technische correctie inbegrepen in de artikelen als we daar zo meteen over stemmen.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies
– 322 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 322/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 30.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, gelieve u nu aan te melden in de stemtoepassing.

De plenaire vergadering wordt geschorst om iedereen daarvoor de tijd te geven.

– De vergadering wordt geschorst om 20.35 uur.

– De vergadering wordt hervat om 20.58 uur.

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Deze test is goed verlopen.

REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2019

– 11-A (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2019

– 45-B (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2019

– 46-B (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2019

– 48-B (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft

– 221 (2019-2020) – Nr. 1

Bespreking en stemmingen / Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de rekening van het Vlaams Parlement over 2019.

De bespreking is geopend.

Mijnheer Parys, wilt u de rekening van het Vlaams Parlement en die van de drie paraparlementaire instellingen (PPI's) samen toelichten? U mag dat beslissen.

De heer Parys, secretaris, heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, ik zou ze graag samen behandelen.

Vandaag worden de rekeningen 2019 van het Vlaams Parlement en de drie paraparlementaire instellingen ter goedkeuring aan de parlementaire vergadering voorgelegd. De rekeningen werden gecontroleerd door het Rekenhof en goedgekeurd door het Bureau op 22 juni 2020 en worden nu ter goedkeuring aan de plenaire vergadering voorgelegd.

Ik geef een korte toelichting bij de rekening 2019 van het Vlaams Parlement, waarvan ik secretaris Financiën ben. Voor een gedetailleerde info verwijst ik naar de parlementaire documenten.

Ik vraag ook de agendering van de aanpassing van het reglement die hiermee gepaard gaat.

De rekening van het Vlaams Parlement, de economische afsluiting, de resultatenrekening, de bedrijfsopbrengsten bedroegen in 2019 96,8 miljoen euro, waarvan de dotatie van 95,1 miljoen euro de belangrijkste was. De bedrijfskosten bedroegen 105,3 miljoen euro. De resultaten van het verkiezingsjaar 2018 zijn dus verwerkt in het bedrijfsresultaat dat neerkomt op min 8,5 miljoen euro. Na verwerking van het financieel en het uitzonderlijk resultaat bedraagt het economisch resultaat van het boekjaar min 6,9 miljoen euro.

De balans- en resultatenrekening 2019 geven een gedetailleerd inzicht in de rekening 2019 en zijn opgenomen in het parlementair document.

Ik verzoek de plenaire vergadering de rekening 2019 van het Vlaams Parlement goed te keuren.

Vandaag worden tevens de rekeningen 2019 van de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut ter goedkeuring voorgelegd zoals voorzien in de oprichtingsdecreten van deze instellingen.

De documenten werden bezorgd en in naam van die instellingen verzoek ik u de rekeningen 2019 goed te keuren.

Voorzitter, ik vraag dus ook met spoed de agendering van de aanpassing van het reglement, zoals ik daarnet zei.

De voorzitter: U vraagt dus de spoedbehandeling? Is het goed als we ons daar later over uitspreken?

Lorin Parys (N-VA): Dat is perfect.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de rekening van het Vlaams Parlement over 2019.

De volksvertegenwoordigers die de rekening wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de rekening niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De rekening van het Vlaams Parlement over 2019 is aangenomen.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de rekening van de Vlaamse Ombudsdienst over 2019.

De volksvertegenwoordigers die de rekening wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de rekening niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De rekening van de Vlaamse Ombudsdienst over 2019 is aangenomen.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de rekening van het Kinderrechtencommissariaat over 2019.

De volksvertegenwoordigers die de rekening wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de rekening niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De rekening van het Kinderrechtencommissariaat over 2019 is aangenomen.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de rekening van het Vlaams Vredesinstituut over 2019.

De volksvertegenwoordigers die de rekening wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de rekening niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De rekening van het Vlaams Vredesinstituut over 2019 is aangenomen.

VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft – 221 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, zonet heeft de heer Lorin Parys bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft, onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 221/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de middelen-begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 18-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 5

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 11.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
51 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 11 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
64 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

109 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
61 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2020 – 19-A (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 9

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 28, van Conner Rousseau, Hannes Anaf, Freya Van den Bossche en Hannelore Goeman, op de tabel bij artikel 1.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
51 leden hebben ja geantwoord;
65 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
48 leden hebben ja geantwoord;
62 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
51 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
60 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 1 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 27, van Jos D'Haese en Lise Vandecasteele, op de tabel bij artikel 2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
50 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 2.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 3 tot en met 76.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
50 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 3 tot en met 76 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
51 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
63 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET bij de aanpassing van de begroting 2020**– 290 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 15****Artikelsgewijze stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 65.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
51 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 65 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van programmadecreet.

U krijgt hiervoor zestig seconden de tijd.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
65 leden hebben ja geantwoord;
51 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
48 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft het verkooprecht voor de verlenging van de domicilietermijn bij aankoop van een woning en voor de uitbreiding van het tarief bij de aankoop van een woning bij ingrijpende energetische renovatie
– 300 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 7.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 7 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 21 juni 2013 betreffende de administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen, wat betreft de verplichte automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied met betrekking tot meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies – 322 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 30.

Stemming nr. 13

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 30 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 14

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de regeling van de partijfinanciering betreft – 221 (2019-2020) – Nr. 1

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
116 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 1 juli 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.34 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Bart Claes, Tom De Meester, Bert Maertens: ambtsverplichtingen;

Orry Van de Wauwer, Katja Verheyen: familieverplichtingen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart

Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloodmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloodmans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy

D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten,

Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy

D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries

Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De

Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van

dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhoeve, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Freya Van den

Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters